

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
FILOZOFICKÁ FAKULTA

KATEDRA DĚJIN UMĚNÍ

KARDINÁL BEDŘICH EGON
Z FÜRSTENBERGA A JEHO OBRAZOVÉ
AKVIZICE V LETECH 1854–1873

magisterská diplomová práce

BC. PETR ŠÍMA

Vedoucí práce: doc. PhDr. Jana Zapletalová, Ph.D.

Olomouc 2022

Čestné prohlášení:

Místopřísežně prohlašuji, že jsem tuto magisterskou práci vypracoval samostatně pod odborným dohledem vedoucí práce a uvedl jsem všechny použité archivní materiály a literaturu.

V Olomouci dne

Petr Šíma

Poděkování

Můj největší dík patří vedoucí diplomové práce doc. PhDr. Janě Zapletalové, Ph.D., která mi poskytovala po celou dobu cenné rady a při vzniku práce mi byla oporou. Děkuji pracovníkům olomouckého arcibiskupského archivu a generálnímu vikáři Mons. Mgr. Antonínu Baslerovi za umožnění studia archivních dokumentů v majetku arcibiskupství olomouckého a Muzeu umění Olomouc za poskytnutí obrazové dokumentace. Poděkování patří rovněž zaměstnancům olomoucké pobočky Zemského archivu v Opavě.

Rozsah práce: 190 711 znaků (včetně mezer)

OBSAH

1. K DĚJINÁM ARCIBISKUPSKÉ OBRAZÁRNY	6
2. PŘEHLED BĀDÁNÍ.....	13
3. SBĚRATEL A MECENÁŠ BEDŘICH EGON Z FÜRSTENBERGA	24
4. OBRAZOVÉ AKVIZICE KARDINÁLA FÜRSTENBERGA V LETECH 1854–1873.....	31
4.1 ÚČTY A DALŠÍ ARCHIVÁLIE JAKO ZÁKLAD POZNÁNÍ	32
4.2 SEZNAM ZAKOUPENÝCH OBRAZŮ.....	34
4.3 OTÁZKY PROVENIENCE	37
4.4 KARDINÁLOVY NEJASNÉ AKVIZICE	54
5. ZAKOUPENÉ OBRAZY V INVENTÁŘÍCH ARCIBISKUPSKÉ REZIDENČNÍ SÍTĚ	58
5.1 OLOMOUCKÁ REZIDENCE	61
5.2 ZÁMEK KROMĚŘÍŽ.....	67
5.3 ZÁMEK HUKVALDY.....	68
6. ZHODNOCENÍ KARDINÁLOVA UMĚLECKÉHO MECENÁTU.....	73
7. KATALOG OBRAZOVÝCH AKVIZIC.....	84
PRAMENY.....	125
LITERATURA.....	129
SEZNAM OBRAZOVÉ PŘÍLOHY	142
SEZNAM ZKRATEK.....	149
OBRAZOVÁ PŘÍLOHA.....	150

1. K DĚJINÁM ARCIBISKUPSKÉ OBRAZÁRNY

Kardinál Bedřich Egon z Fürstenberga (1813–1892), šestý arcibiskup olomoucký, byl významnou postavou církevních moravských dějin druhé poloviny 19. století. Pocházel z lantkraběcí větve rodu Fürstenbergů, která dodnes sídlí na zámku Weitra v Rakousku, nedaleko hranic jižních Čech. Už od dob ukončení teologických studií v roce 1835 byl spojený s Olomoucí, kde nejprve působil jako jáhen v kostele sv. Michala. V roce 1848 se stal olomouckým sídelním kanovníkem a v roce 1853 byl zvolen novým arcibiskupem olomouckým.¹ Během téměř čtyři desetiletí dlouhého episkopátu se mu podařilo dokázat mnohé a v uměleckém mecenátu navázal na tradici založenou jeho předchůdci v čele olomouckého biskupství a arcibiskupství, především biskupem Karlem z Lichtensteinu-Castelcornu (1624–1695). Období, ve kterém spravoval olomouckou arcidiecézi, se nesla ve znamení společenských změn a průmyslového rozvoje druhé poloviny 19. století. Kardinál Bedřich Egon Fürstenberg podnikl řadu kroků k modernizaci církve, na které navázali jeho nástupci v olomoucké arcidiecézi. Zasloužil se o vznik několika nových kostelů, podporoval jejich restaurování a kostely rovněž i nově vybavoval. Kromě toho zakládal nové školy a zasloužil se o jazykovou rovnoprávnost v arcidiecézi, ačkoliv se sám česky nikdy pořádně nenaučil.²

Obrazové sběratelství patřilo spíše na okraj jeho uměleckých zájmů. Svoji pozornost věnoval především architektuře, numismatice a rozšiřování arcibiskupské knihovny. Díky dochovaným archivním účtům však dnes víme, že během svého dlouhého episkopátu do obrazových sbírek přispěl několika hodnotnými plátny. K nejcennějším dílům patří italské obrazy *Korunování trním*³ od Giovanniho Battisty Gaulliho zv. Baciccio (1639–1709) a *Disputace o Trojici*⁴ od neznámého kopisty Andrea del Sarto (1486–1530), které kardinál Fürstenberg zakoupil během jednoho z římských pobytů v roce 1870. Díky pečlivé práci arcibiskupského knihovníka Antonína Breitenbachera (1874–1937) a historika umění Eugena Dostála (1889–1943) ve

¹ Katzenschlager 1994, s. 263.

² Buben 2000, s. 85.

³ Giovanni Battista Gaulli zv. Baciccio, *Korunování trním*, po 1685, olej, plátno, 269,5 × 197 cm, AO, inv. č. 2562. Srov. Togner 1996a, s. 84.

⁴ Andrea del Sarto, *Disputace o Trojici*, kopie neznámého autora z druhé poloviny 17. století, olej, plátno, 231,5 × 195 cm, AO, inv. č. 870. Srov. Togner 1996b, s. 27.

dvacátých letech 20. století Fürstenbergova akviziční činnost nezůstala úplně zapomenuta. Jejich knihy k arcibiskupské obrazárně jsou cenným zdrojem do dnešní doby a dávají nám alespoň základní informace o uměleckém mecenátu kardinála Bedřicha Fürstenberga.⁵ Na druhou stranu se většina obrazových akvizic do dnešní doby nezachovala. Kromě obrazové sbírky značně rozšířil i arcibiskupskou knihovnu díky nákupu knihovny vatikánského archiváře Augustina Theinera (1804–1874) a sbírku církevních medailí a mincí, kterou se snažil systematicky rozšiřovat. Díky tomu se dnes kroměřížská numismatická sbírka řadí k největší církevní sbírce na světě.⁶

Diplomová práce se zabývá obrazovými akvizicemi kardinála Bedřicha Egona Fürstenberga v období let 1854–1873, kdy dle dostupných archivních materiálů nejvíce obohatil arcibiskupskou obrazárnu. Vzhledem k rozsáhlosti archivních pramenů olomouckého arcibiskupství jsem se zaměřil na první polovinu jeho episkopátu. Časový úsek je vymezený dochovanými knihami příjmů a vydání sekretariátu kardinála Fürstenberga, ve kterých jsou zaznamenány i vyplacené částky za další umělecké předměty různého charakteru.⁷ Kromě dosavadní literatury práce vychází z dosud neprozkoumaných archivních materiálů, které se vážou k první polovině jeho episkopátu. Zde patří zmíněné knihy příjmů a vydání, k nim náležející účetní výtahy a výkazy, úřední korespondence arcibiskupství nebo dochované inventáře jednotlivých arcibiskupských rezidencí. Tyto seznamy mapují zejména stav sbírky během první poloviny 19. století a následně až ve 20. století. Z doby episkopátu kardinála Bedřicha Fürstenberga se dochoval inventář olomoucké rezidence, který vznikl po jeho smrti v roce 1892.⁸ Kromě něj se celistvě zachovaly seznamy vybavení tzv. letního zámku v Hukvaldech, který patřil k jeho oblíbeným sídlům.⁹ Cílem práce je zmapovat zatím neprobádanou akviziční činnost kardinála Bedřicha Fürstenberga a přinést nová, dosud nepublikovaná zjištění ohledně rozšíření obrazové sbírky za episkopátu tohoto olomouckého metropolity.

⁵ Breitenbacher 1925. – Breitenbacher – Dostál 1930.

⁶ Myšák – Videman 2014, s. 15.

⁷ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3958, karton 1814, *Kniha příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1854–1866*; ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3959, karton 1814, *Kniha příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1866–1873*.

⁸ Machytka 1970, s. 162–164.

⁹ ZAO-O, fond VH, NAD 183, č. pom. 1673, inv. č. 1016, karton 140, *Inventáře mobiliáře tzv. letního zámku na Hukvaldech s přílehlými budovami a zámeckou zahradou*; ZAO-O, fond ÚŘAS, sv. 10 (Účetní přílohy), NAD 1434, č. pom. 816, inv. č. 45384–45387, *Inventář movitostí zámku, kuchyně, čeledníku, hostinských pokojů a zámecké zahrady na Hukvaldech + deník*.

Sběratelství uměleckých děl olomouckých biskupů a arcibiskupů má své počátky v době několik století před kardinálem Bedřichem Egonem z Fürstenberga a je důležité si alespoň v základních obrysech nastínit jeho historii v jednotlivých dobách. Jedním z prvních sběratelů na olomouckém biskupském stolci se stal biskup Stanislav Thurzo (1470–1540). V období 16. století nebylo v rámci Evropy běžné se obrazovému sběratelství věnovat, případně tyto sbírky vystavovat v místnostech k tomu speciálně určených. Biskup Stanislav Thurzo si u Lucase Cranacha staršího (1472–1553) objednal čtyři obrazy s náměty umučení a smrti světců – *Stětí sv. Jana Křtitele*,¹⁰ *Umučení sv. Kateřiny*¹¹ a protějškové obrazy *Sv. Barbory a sv. Kateřiny*.¹² Poslední dva jmenované tvořily nejspíše křídla oltáře, z něhož se prostřední výjev nedochoval. Tyto obrazy patří k velmi cenným předmětům nynějších arcibiskupských sbírek na zámku v Kroměříži.¹³ Jedná se pouze o zlomek Thurzových obrazových akvizic, ale kvůli absenci nebo nedostatku archivních materiálů toto tvrzení nelze potvrdit.¹⁴

Biskup Vilém Prusinovský z Vickova (1534–1570) byl dalším milovníkem umění na olomouckém stolci. Dle dochovaných archivních materiálů zaměstnával různé malíře na mnoho uměleckých zakázek, ale fyzicky se nám žádný z obrazů do dnešních dnů nedochoval. Kromě těchto významných italských akvizic lze biskupa Viléma Prusinovského z Vickova spojit i s dalšími nákupy obrazů, neboť byl podporovatelem nejen umění, ale i stavební činnosti.¹⁵

Na tradici sběratelství navázal biskup Stanislav Pavlovský z Pavlovic (asi 1545–1598). Z jeho pověření byly agenty v Římě zakoupeny obrazy *Zuzana v lázni*¹⁶ a *Kristus pod křížem*¹⁷ u Alessandra Alloriho (1535–1607), florentského manýristického malíře.¹⁸ Kromě toho některé umělecké předměty získal přímo v Itálii u svých šlechtických přátel, mezi které patřil i Ferdinand I. Medici (1549–1609).¹⁹

¹⁰ Lucas Cranach st., *Stětí sv. Jana Křtitele*, 1515, olej, dřevo, 84 × 58 cm, AMK, inv. č. KE 2367, O 267. Srov. Nespěšná-Hamsíková 2016, s. 333.

¹¹ Lucas Cranach st., *Umučení sv. Kateřiny*, 1515, olej, dřevo, 84 × 58 cm, AMK, inv. č. KE 2371, O 268. Srov. ibidem.

¹² Lucas Cranach st., *Sv. Barbora a sv. Kateřina*, 1515, olej, dřevo, 197 × 62 cm, AMK, inv. č. KE 3232, O 260. Srov. ibidem.

¹³ Ibidem, s. 103–106.

¹⁴ Machytka 1970, s. 3.

¹⁵ Srov. Daniel 2009, s. 152. – Jakubec 2003, s. 284.

¹⁶ Obraz je v současné době nezvěstný. Srov. Machytka 1970, s. 5.

¹⁷ Alessandro Allori, *Kristus pod křížem*, 1583, olej, plátno, 163 × 120 cm, MKO, bez inv. č. Srov. Pujmanová 1996a, s. 25

¹⁸ Jakubec 2003, s. 296.

¹⁹ Ibidem, s. 132.

Nový směr nabralo sběratelství za kardinála Františka Dietrichsteina (1570–1636), který získal mnohá plátna italských malířů, jejichž tvorbu ovlivnili Tizian (1488/90–1576) nebo Tintoretto (1560–1635). Jako jeden z příkladů lze uvést soubor mariánských obrazů pro kostel Nanebevzetí Panny Marie spravovaný jezuitským řádem v Brně od italského malíře Baldissera d'Anna (1560–1639).²⁰

I když byl arcivévoda Leopold Vilém (1614–1662) olomouckým biskupem a velkým sběratelem, tak biskupskou obrazárnu nijak nerozšířil. V diecézi netrval téměř žádný čas a spravovali ji za něj sídelní kanovníci z Olomouce a Kroměříže. Základem jeho sbírky byly vydražené obrazy popraveného anglického krále Karla I. Stuarta (1600–1649) a jeho dvořanů. Část sbírky umístil ve svém místodržitelském sídle v Bruselu a později byla převezena do Vídně – dnes tvoří hlavní část sbírek Uměleckohistorického muzea ve Vídni. Druhou část sbírky vytvořil pro císaře Ferdinanda III. Habsburského (1608–1657), svého bratra. Obrazy zasílal na pražský hrad, neboť tamější sbírky pocházející z doby Rudolfa II. (1552–1612) odcizila švédská vojska během třicetileté války.²¹

Významný byl počín olomouckého biskupa Karla z Lichtensteinu-Castelcornu, který sbírku významně obohatil nejvíce ze všech biskupů a následně arcibiskupů. Jeho sběratelská akvizice začala v šedesátých letech 17. století. Důležitým momentem bylo zakoupení obrazového kabinetu bratří Franze (1632–1694) a Bernarda (1637–1694) Imstenreadů – ti ho získali z pozůstalosti anglického šlechtice Thomase Howarda z Arundelu (1585–1646). Většinu děl tvořilo italské malířství a sbírku čítající celkem dvě stě dvacet osm obrazů biskup umístil do olomoucké rezidence. Mimo to biskup poslal v roce 1666 na vídeňský dvůr několik malířů, kteří měli za úkol vytvářet kopie cenných děl v habsburských sbírkách.²² Díky této uměnímilovné činnosti rozšířil sbírku na čtyři sta šedesát devět položek, k tomu je nutno připočítat i desítky kreseb. Biskupská sbírka čítala i dvě stě osmdesát osm děl umístěných na zámku v Kroměříži a jednotky obrazů, které byly v ostatních sídlech biskupa (Vyškov, Mírov, Hukvaldy, Kelč, Brno).²³ V roce 1691 biskup Karel z Lichtensteinu-Castelcornu daroval všechny

²⁰ Více o mecenátu kardinála Františka Dietrichsteina v oblasti architektury a uměleckého řemesla srov. Mlčák 2008.

²¹ Daniel 2019, s. 257–258.

²² Podrobně se životu, sběratelství a architektuře biskupa Karla z Lichtensteinu-Castelcornu věnují dvě monografie vydané v roce 2019. Švácha – Potůčková – Kroupa 2019; Jakubec 2019.

²³ Togner 1998, s. 15–16.

své sbírky olomouckému biskupství, ale s připomínkou toho, že je potřeba sbírku udržet v celistvosti – tento akt potvrdil v roce 1694 i císař Leopold I. (1640–1705).²⁴

V následujících desetiletích se obrazová sbírka příliš nerozšiřovala, změna nastala za kardinála Ferdinanda Julia Troyera (1698–1758), který měl blízko k habsburskému císařskému dvoru. Obrazárnu obohatil o díla antverpského malíře Willema van Minderhouta (1680–1752), Karla Josefa Adolfa (1715–1771) nebo Franze Antonína Palka (1717–1766). Druhý jmenovaný pro něj tvořil zejména lovecká a zvířecí zátiší, neboť byl kardinál Ferdinand Julius Troyer vášnivým lovcem.²⁵ V roce 1752 postihl Kroměříž ničivý požár, který zasáhl i zámek, a tudíž i část zde umístěných obrazových sbírek.²⁶

Významným počinem biskupa Leopolda Bedřicha Egkha (1696–1760) bylo vyzdobení kroměřížského zámku nástěnnými malbami Franze Antona Maulbertsche (1724–1796) a Josefa Sterna (1716–1775). Sbírkou obohatil o plátna vlámských a italských malířů a mnoho obrazů nechal přesunout z olomoucké rezidence do Kroměříže. Tyto rozsáhlé přesuny uměleckých děl často probíhaly i za jeho nástupců. Po jeho úmrtí v roce 1760 se v Kroměříži nacházelo přes pět set obrazů.²⁷

Za biskupa Maxmiliána Hamiltona (1714–1776) zámek obohatily nejen obrazové akvizice, ale i nástěnné malby Františka Adolfa z Freenthalu (1721–1771). V posmrtném inventáři biskupa se nachází poznámka, která vyzívá jeho následovníky k zachování obrazového souboru na jeho místě a k inventarizaci po smrti každého dalšího biskupa.²⁸

Episkopát prvního olomouckého arcibiskupa Antonína Theodora Colloredo-Waldsee (1729–1811) se nesla ve znamení změny instalace a přesunů obrazové sbírky. Akt povýšení olomouckého biskupství na arcibiskupství proběhl v roce 1776 a nově mu bylo podřízena brněnská diecéze. Antonín Theodor Colloredo-Waldsee do kroměřížského zámku nechal dovézt různá plátna ze sídel v Olomouci, Vyškově a Brně. Devastujícím počinem pro obrazárnu bylo zřízení panelové galerie v Trůnním sále a v Malé jídelně v Kroměříži. Plátna, kterých bylo přes dvě stovky, byla buď ořezána nebo naopak nadstavena a domalována takovým způsobem, aby se vešla do předem

²⁴ Daniel 2019, s. 264.

²⁵ Togner 1998, s. 19.

²⁶ Srov. Kindl 2020, s. 14–18. – Togner 1998, s. 19.

²⁷ Daniel 2009, s. 167.

²⁸ Togner 1998, s. 20.

připravených dřevěných rámu. Kromě toho proběhlo i panelování jídelny v olomoucké rezidenci téměř devadesáti obrazy.²⁹

Přání biskupa Karla z Lichtensteinu-Castelcornu po jeho smrti nebylo příliš respektované, neboť v následujících stoletích se obrazová sbírka několikrát stěhovala mezi olomouckou a kroměřížskou rezidencí, mimo to docházelo i ke značným ztrátám. I kardinál Maria Tadeáš Trauttmansdorff (1761–1819) ve své závěti uvedl, že je povinností olomouckých arcibiskupů, aby se obrazová sbírka dále neztenčovala a zůstala ve svém rozsahu. Lubor Machytka srovnal inventáře olomoucké rezidence z roku 1802 a 1817 a zjistil, že v novějším inventáři chybí více než dvě stě padesát obrazů. To možná souvisí s jejich špatným stavem nebo odlišným dobovým vkusem a kvůli tomu následným umístěním někde do tzv. depotu, skladiště.³⁰ Tento krok kardinála Tadeáše Trauttmansdorffa byl možná předzvěstí pro následnou dražbu uměleckých předmětů v roce 1830 za jeho nástupce.

Velkou pohromou pro obrazárnu byla aukce poškozených a nepotřebných obrazů v roce 1830, kterou zorganizoval olomoucký arcibiskup arcivévoda Rudolf Jan Habsburský (1788–1831). Je pozoruhodné, že za tímto činem stál muž, který prosadil obnovení olomoucké univerzity, založil Rudolfovu huť nebo první veřejný park v Olomouci. Za nízké částky se prodalo tři sta obrazů a množství dalších uměleckých předmětů.³¹ S velkou pravděpodobností se jednalo o obrazy, které záhadně zmizely z olomoucké rezidence již za kardinála Tadeáše Trauttmansdorffa. Ze sbírky, která za biskupa Karla z Lichtensteinu-Castelcornu patřila k nejvýznamnějším evropským obrazovým souborům, se do 19. století a episkopátu kardinála Bedřicha Egona Fürstenberga dochoval pouze zlomek. Kardinál Fürstenberg o malířství sice neprojevil větší zájem, ale i tak obrazovou sbírku o několik desítek kusů rozšířil.³²

Další olomoučtí arcibiskupové sbírce nevěnovali téměř žádnou pozornost, zájem byl zejména o portréty papežů a o portrétní galerii olomouckých biskupů a arcibiskupů. Předchůdce kardinála Fürstenberga, Maxmilián Josef Sommerau-Beckh (1769–1853) nakupoval obrazy zejména během lázeňských pobytů nebo při návštěvách Vídně. Kromě toho navázal plodnou spolupráci s nazarénským malířem Leopoldem

²⁹ Daniel 2009, s. 167–168.

³⁰ Machytka 1987a, s. 172.

³¹ Machytka 1970, s. 54.

³² Soukup 1996, s. 17.

Kupelwieserem (1769–1862). Ten vytvořil několik portrétů arcibiskupa Sommerau-Beckha, obrazy pro moravské chrámy a arcibiskupské rezidence.³³

Sbírku zachránil a o dvě desítky obrazů italské provenience rozšířil nástupce kardinála Fürstenberga a první olomoucký arcibiskup nešlechtického původu Theodor Kohn (1845–1915). Většina akvizic proběhla během jeho římských pobytů, nákupy měly na starost zejména jeho důvěrníci. Arcibiskup Theodor Kohn tak dokázal alespoň částečně navázat na velkou sběratelskou činnost biskupa Karla z Lichtensteinu-Castelcornu, ale v obrazových akvizicích se často objevují falza.³⁴ Ačkoliv vyžadoval pořádek při spravování biskupské agendy a účtů, tak u obrazových akvizic tomu tak nebylo a podrobnější zprávy o akvizicích nenajdeme ani v Kohnových pamětech.³⁵ V roce 1892 bylo po smrti kardinála Fürstenberga pouze čtyřicet dva obrazů a soubor portrétů olomouckých biskupů a arcibiskupů. Snažil obnovit bývalou slávu olomoucké obrazárny a v Kroměříži nechal v letech 1895–1903 zrestaurovat tři stovky obrazů.³⁶

Posledním velkým sběratel olomouckého arcibiskupství se stal Leopold Prečan (1866–1947). Zaměřil se nejen na rozšíření obrazové sbírky, ale hojně nakupoval i různé umělecké předměty ze všech koutů světa. Tyto předměty byly určeny zejména pro olomouckou rezidenci a soukromou vilu na Svatém Kopečku, kde trávil celou druhou světovou válku. Je nutné říci, že arcibiskup Leopold Prečan dával spíše přednost kvantitě před kvalitou – nakupoval hodně pláten soudobých a regionálních umělců, v jeho akvizicích se často objevují falza starých mistrů.³⁷ Pro sledování akvizic arcibiskupa Leopolda Prečana je hodnotný jeho vlastní deník z let 1931–1939, do kterého zapisoval jednotlivé umělecké předměty, které zakoupil a jejich ceny.³⁸

³³ Mžuková 2016, s. 18.

³⁴ Soukup 1996, s. 18.

³⁵ Johnová 2015, s. 133.

³⁶ Ibidem, s. 134.

³⁷ Soukup 1996, s. 19.

³⁸ Kostelníčková 2008, s. 15.

2. PŘEHLED BĀDÁNÍ

O akviziční činnosti kardinála Bedřicha Egona Fürstenberga se v dosavadní literatuře příliš nedočteme. Mnoho autorů jeho přístup k obrazové sbírce hodnotí částečně negativně.³⁹ Z určitých hypotéz se lze dozvědět, že kardinál Fürstenberg arcibiskupskou obrazárnu nijak nerozšířil, i když tomu tak dle mého zjištění není. Antonín Breitenbacher napsal, že jeho akvizice nebyly příliš časté a ani cenné, podobně jako tomu bylo u kardinála Sommerau-Beckha.⁴⁰ Lubor Machytka v roce 1987 publikoval dva články, ve kterých mimo jiné zmínil, že Fürstenberg arcibiskupskou obrazárnu rozšířil pouze o svůj portrét a jiné obrazy získal darem.⁴¹ V prvním díle *Olomoucké obrazárny* se rovněž dozvíme, že za kardinála Fürstenberga došlo k nepříliš významného obohacení obrazové sbírky i z hlediska množství zakoupených děl.⁴² Pravdou je, že jeho obrazové akvizice nebyly příliš obsáhlé oproti sběratelství biskupa Karla z Lichtensteinu-Castelcornu. Kardinál Bedřich Fürstenberg ale i tak sbírku rozšířil o několik cenných pláten, především z období renesance a baroka. Ostatní obrazové akvizice spadají do soudobé umělecké tvorby 19. století. O jednotlivých dílech najdeme informace v mnoha publikacích, ale komplexně se tímto tématem žádný z badatelů zatím nezabýval. Doposud byla pozornost historiků umění věnována biskupu Karlu Lichtensteinu-Castelcornovi,⁴³ arcibiskupu Theodoru Kohnovi,⁴⁴ nebo arcibiskupu Leopoldu Prečanovi.⁴⁵

Mezi první práce zabývající se obrazovou sbírkou kroměřížského zámku patří dílo arcibiskupského archiváře Antonína Breitenbachera *Dějiny arcibiskupské obrazárny v Kroměříži*⁴⁶ z roku 1925. Archivní studie sleduje vývoj sbírek od doby biskupa Stanislava Thurza do počátku episkopátu arcibiskupa Leopolda Prečana ve dvacátých letech 20. století. Největší pozornost je zaměřena na osobnost biskupa Karla z Lichtensteinu-Castelcornu, který nejvíce obohatil obrazové sbírky. Období 19. století se Antonín Breitenbacher věnuje spíše okrajově a zhodnocuje nejen přístup kardinála

³⁹ Srov. Breitenbacher 1925, s. 106–109. – Breitenbacher – Dostál 1930, s. 33. – Machytka 1987a, s. 173. – Machytka 1987b, s. 247. – Soukup 1996, s. 17.

⁴⁰ Breitenbacher – Dostál 1930, s. 33.

⁴¹ Machytka 1987a, s. 173. – Machytka 1987b, s. 247.

⁴² Soukup 1996, s. 17.

⁴³ Jakubec 2019. – Švácha – Potůčková – Kroupa 2019.

⁴⁴ Červenka – Miláčková 2012. – Jonová 2015.

⁴⁵ Machytka – Neumann – Šafařík 1967. – Zatloukal 2012.

⁴⁶ Breitenbacher 1925.

Bedřicha Fürstenberga k obrazové sbírce. Podle něj obrazárna utrpěla za jeho episkopátu největší škody, neboť ji nevěnoval skoro žádnou pozornost a restaurování obrazů bylo spíše výjimečné. Na druhou stranu oceňuje kromě rozšíření galerie biskupů a arcibiskupů i získání portrétů císařského páru Františka Josefa I. (1830–1916)⁴⁷ s císařovnou Alžbětou (1837–1898),⁴⁸ portrétu ruského cara Alexandra III. (1845–1894)⁴⁹ a dalších pláten rozličných námětů.⁵⁰ Portréty rakouského císařského páru a ruského cara obdržel od jmenovaných osobností kardinál Bedřich Fürstenberg darem. Antonín Breitenbacher mimo to zmiňuje i nákup knihovny od papežského knihovníka Augustina Theinera nebo rozšíření sbírky mincí a medailí.⁵¹ Součástí výše jmenované knihy je i několik inventářů olomoucké i kroměřížské rezidence od dob nejstarších až po rok 1923. Na posledním inventáři rezidence v Olomouci z roku 1923 se podílel i Antonín Breitenbacher, který osobně veškeré obrazy přeměřoval a katalogizoval. S prací mu podle návodu pomáhal i personál pod vedením arcibiskupského komorníka Josefa Látala, který měl za úkol hledat na rubech obrazů zmínky o autorství, inventární čísla nebo jiné značky.⁵² Díky archivářské práci Antonína Breitenbachera máme k dispozici inventáře arcibiskupských rezidencí, u kterých není v dnešní době známé uložení v rámci fondů v olomoucké pobočce Moravského zemského archivu.

Z pera Antonína Breitenbachera vznikla v roce 1930 další kniha o obrazové sbírce kroměřížského zámku. Společně s ním se na *Katalogu arcibiskupské obrazárny v Kroměříži*⁵³ podílel historik umění Eugen Dostál, který sestavil katalog. Kromě shrnutí historie, která je popsána i v *Dějínách arcibiskupské obrazárny v Kroměříži*⁵⁴ z roku 1925, se dozvídáme, že v 19. století arcibiskupové obohatili obrazovou sbírku pouze o „příležitostné koupě a tedy ne příliš četné a ani ne příliš cenné, takže jimi

⁴⁷ Anton Einsle, *František Josef I.*, 1864, olej, plátno, 254 × 163 cm, AMK, inv. č. KE 870, O 10. Srov. ibidem, s. 106.

⁴⁸ Anton Einsle, *Císařovna Alžběta*, 1856, olej, plátno 116 × 94 cm, AMK, inv. č. KE 869, O 9. Srov. ibidem.

⁴⁹ Alexi Ivanovič Korzukhin, *Car Alexandr III.*, 1883, olej, plátno, 147 × 111 cm, AMK, inv. č. KE 868, O 8. Srov. ibidem.

⁵⁰ Vyskytuje se zde i zmínka o kopii Rubensova triptychu, umístěného nad klektákem v ložnici letního bytu, který kardinál Fürstenberg údajně v roce 1885 „obdržel darem od nějakého arciknížete.“ Srov. ibidem, s. 107.

⁵¹ Ibidem, s. 106–109.

⁵² Ibidem, s. CIV–CIX.

⁵³ Breitenbacher – Dostál 1930.

⁵⁴ Breitenbacher 1925, s. 9–134.

*základní ráz celku není porušen.*⁵⁵ Za těmito náhodnými akvizicemi stáli dle jejich názoru především kardinálové Maxmilián Josef Sommerau-Beckh a Bedřich Egon Fürstenberg. V katalogu nalezneme několik obrazů, které lze s jistotou spojit právě s osobou kardinála Bedřicha Egona. Kromě již zmíněné trojice obrazů císařského páru a cara Alexandra III. to jsou kopie obrazů, které se v době jeho episkopátu nacházely ve špatném stavu a byly nahrazeny obrazy novými. Jmenovitě se jedná o portréty biskupa arcivévody Leopolda Viléma Habsburského,⁵⁶ biskupa Jakuba Arnošta z Lichtensteina (1690–1747),⁵⁷ kardinála Wolfganga Hannibala Schrattenbacha (1660–1738),⁵⁸ nebo kardinála Františka Dietrichsteina.⁵⁹ Z knihy je patrné určité napětí mezi oběma autory, v závěru Breitenbacher Dostálovi na konci knihy vytyká, jak neurčitá a nedostatečná jsou jeho určení obrazů a poukazuje i na jiné problémy, týkající se například užití slovního spojení domácí mistr. Avšak je nutné podotknout, že oba přistupovali k obrazové sbírce a tvorbě publikace trochu rozdílně podle svého zaměření – Eugen Dostál byl školený historik a kritik umění, Antonín Breitenbacher byl knězem a arcibiskupským archivářem.⁶⁰

Za nejpřínosnější práci, především o životě kardinála Bedřicha Egona z Fürstenberga, lze považovat disertační práci katolického kněze a profesora církevních dějin na teologické fakultě v Olomouci Bohumila Zlámala *Bedřich kardinál Fürstenberg, arcibiskup olomoucký 1853–1892*⁶¹ z roku 1949. Do současnosti se jedná o jeden z mála ucelených životopisů kardinála. Práce Bohumila Zlámala se pečlivě a chronologicky věnuje životu kardinála Bedřicha Fürstenberga od dob jeho narození ve Vídni v roce 1813 až po smrt na Hukvaldech v roce 1892, pracuje s jeho soukromou korespondencí a dalšími cennými archiváliemi z doby kardinálova života. Větší pozornost autor zaměřil především na rozvoj arcidiecéze za Fürstenbergova několik desetiletí trvajících episkopátu a císařské patenty, tzv. konkordáty z roku 1855 mezi

⁵⁵ Breitenbacher – Dostál 1930, s. 33.

⁵⁶ Franz Eybl, *Biskup Leopold Vilém Habsburský*, 1867, olej, plátno, 142 × 111 cm, AMK, inv. č. KE 871, O 14. Srov. ibidem, s. 57.

⁵⁷ Franz Eybl, *Biskup Jakub Arnošt z Lichtensteina*, 1860, olej, plátno, 142 × 104 cm, AMK, inv. č. KE 928, O 15. Srov. ibidem, s. 58.

⁵⁸ Franz Eybl, *Kardinál Schrattenbach jako místokrál neapolský*, 1860, olej, plátno, 142 × 111 cm, AMK, inv. č. KE 932, O 19. Srov. ibidem, s. 59.

⁵⁹ Josef Zelený, *Kardinál František z Dietrichsteina*, 1868, olej, plátno, 142 × 111 cm, AMK, inv. č. KE 936, O 23. Srov. ibidem, s. 61.

⁶⁰ Blíže se lze k této problematice dočíst v kapitole *Domáci a neznámí malíři*, kde Antonín Breitenbacher všechny nesrovnalosti Eugena Dostála vysvětluje. Srov. ibidem, s. 224–229.

⁶¹ SOKA, fond ZB, č. pom. 103, karton 55, inv. č. 932, Bohumil Zlámal, *Bedřich kardinál Fürstenberg. Arcibiskup olomoucký 1853–1892* (disertační práce), Olomouc 1949.

habsburskou monarchií a papežským stolcem. Jednalo se o smlouvy, které řešily práva, svobody vyznání a další náboženské aspekty v dané státu.

Katalog k výstavě *Mistrovská díla starého umění v Olomouci*⁶² od autorů Lubora Machytky, Jaroslava Neumann a Eduarda A. Šafaříka se v historii olomoucké obrazárny zabývá hlavně trojicí největších sběratelů z řady biskupů a arcibiskupů. První místo zaujímá Karel z Lichtensteinu-Castelcornu, který položil základ obrazové sbírky. Dalšími jsou arcibiskupové Theodor Kohn a Leopold Prečan. Ve spojitosti s druhým jmenovaným vyjadřují názor, že během jeho episkopátu došlo k velkému rozmnožení obrazárny, avšak na úkor kvality. Kromě méně kvalitních děl se objevovaly různé kopie starých mistrů, které Leopold Prečan a jeho rádci považovali za originály. Z akvizic kardinála Bedřicha Fürstenberga zde najdeme informace o rozměrném plátně *Korunování trnín*⁶³ od Baciccia nebo *Podobizně papeže Pia V.*⁶⁴ Ani jedno zmíněné plátno není spojeno s akviziční činností kardinála Fürstenberga. Eduard A. Šafařík na základě tehdejšího výzkumu určil *Podobiznu papeže Pia V.* jako akvizici arcibiskupa Theodora Kohna, který ho mohl zakoupit během některého z římských pobytů.

Jaromír Neumann v článku *Neznámá díla italských mistrů v Olomouci*⁶⁵ z roku 1969 sleduje nejen problematiku s určením autorství díla *Korunování trnín*,⁶⁶ ale i dalším obrazovým akvizicím olomouckých biskupů a arcibiskupů. Existovalo mnoho domněnek, kdo mohl být autor obrazu – na základě výzkumu bylo konečné autorství připsáno Bacicciovi. Jaromír Neumann dále uvádí, že umělec se jistě inspiroval obrazem (dnes nedochovaného) stejného námětu od Anthonise van Dycka (1599–1641), ze kterého čerpal „*hlavní rysy postav, rozdělení úloh i některé pohybové motivy.*“⁶⁷ Jaromír Neumann se detailně zabývá technickým i vizuálním rozbořením obrazu a komparuje jej s dalšími plátny od Baciccia.

Významným počinem k historii arcibiskupské obrazové sbírky je disertační práce Lubora Machytky *Nizozemské malířství ve sbírkách olomoucké oblasti*⁶⁸ z roku 1970. Čtenář by si mohl myslet, že se autor zabývá pouze tématem uvedeným v názvu

⁶² Machytka – Neumann – Šafařík 1967.

⁶³ Giovanni Battista Gaulli zv. Baciccio, *Korunování trnín*, po 1685, olej, plátno, 269,5 × 197 cm, AO, inv. č. 2562. Srov. ibidem, s. 32.

⁶⁴ Scipione Pulzone zv. Gaetano, *Podobizna papeže Pia V.*, okolo 1570, olej, plátno, 134,5 × 104 cm, AO, inv. č. 2569. Srov. ibidem, s. 108.

⁶⁵ Neumann 1969.

⁶⁶ Giovanni Battista Gaulli zv. Baciccio, *Korunování trnín*, po 1685, olej, plátno, 269,5 × 197 cm, AO, inv. č. 2562. Srov. ibidem, s. 34.

⁶⁷ Ibidem, s. 34.

⁶⁸ Machytka 1970.

disertace. Lubor Machytka se naopak zabývá historií obrazárny od jejího počátku za biskupa Stanislava Thurza až do období smrti arcibiskupa Leopolda Prečana. Součástí práce jsou inventáře arcibiskupských rezidencí, jejichž umístění je v dnešní době kvůli rozsahu fondu Arcibiskupství olomouckého neznámé.⁶⁹ O kardinálu Bedřichu Egonovi se zde dočteme, že kromě svého portrétu a pár obrazů získaných darem sbírku nikterak nerozšířil. Lubor Machytka zde zmiňuje i poslední vůli kardinála Bedřicha Fürstenberga z roku 1890. Kardinál v ní odkazuje pouze „*pontifikální předměty, prsteny a pektorální kříže, krajky, mešní nářadí, stolní stříbro, nábytek, tři mramorové sochy v Kroměříži a dvě bysty papežů v Olomouci.*“⁷⁰ Obrazovou sbírku však ve své závěti zcela opomíjí. Součástí práce je seznam obrazů z pozůstalosti kardinála Fürstenberga. Ten byl součástí výnosu c. k. moravsko-slezské prokuratury v Brně ze dne 11. října 1899 a obsahoval čtrnáct obrazů rozdělených mezi olomouckou a kroměřížskou rezidencí. Lubor Machytka celkově hodnotí episkopát kardinála Fürstenberga ve vztahu k obrazové sbírce jako dobu největšího úpadku.⁷¹

K historii arcibiskupské obrazárny v Olomouci v období 19. století se Lubor Machytka v roce 1987 vyjádřil hned dvěma články, které sice vyšly pod různými názvy ve dvou periodikách, ale zabývají se totožným tématem. Články *K dějinám arcibiskupské obrazárny v Olomouci v 19. století*⁷² i *Arcibiskupská obrazárna v 19. století*⁷³ přinášejí stručný přehled neblahého osudu obrazové sbírky. Ta se během tohoto století výrazně ztenčila, zejména kvůli dražbě probíhající v roce 1830 za kardinála Jana Rudolfa Habsburského. Lubor Machytka v souvislosti s osobností kardinála Bedřicha Egona Fürstenberga reaguje na Antonína Breitenbachera a jeho *Dějiny arcibiskupské obrazárny v Kroměříži*.⁷⁴ Upozorňuje, že kardinál Bedřich Fürstenberg se o stav obrazové sbírky příliš nezajímal. Z jeho popudu bylo v jídelně jeho soukromého bytu v arcibiskupském paláci nahrazeno osmdesát šest obrazů pouze osmi, z toho třicet pláten bylo umístěno do skladiště v rezidenci a zbytek na půdu bez

⁶⁹ Srov. Machytka 1987a, s. 176. Během doby episkopátu kardinála Fürstenberga nevznikly žádné inventáře týkající se kroměřížské a olomoucké rezidence, jediný dochovaný pochází až z roku 1892, kdy Fürstenberg zemřel. Lubor Machytka uvádí, že v kroměřížské pobočce Státního okresního archivu existoval inventář z roku 1873, v článku se nachází i konkrétní signatura, ale od osmdesátých let minulého století je neznámý. Srov. Machytka 1987a, s. 176.

⁷⁰ Machytka 1970, s. 54.

⁷¹ Ibidem.

⁷² Machytka 1987a.

⁷³ Machytka 1987b.

⁷⁴ Breitenbacher 1925.

další evidence.⁷⁵ Kromě několika zajímavých poznatků se v člancích Lubora Machytka objevuje i pár nesrovnalostí, které publikoval ve své disertační práci – informace o tom, že kardinál Fürstenberg kromě svého portrétu a obrazů získaných darem obrazovou sbírku nijak nerozšířil.⁷⁶

Životu kardinála Bedřicha Fürstenberga se téměř po padesáti letech od disertační práce Bohumila Zlámala věnuje jako další historik Wolfgang Katzenschlager. O kardinálovi napsal krátký příspěvek do katalogu rakouské výstavy věnované šlechtickému rodu Fürstenbergů a jejich uměleckým sbírkám.⁷⁷ Kromě základních informací ze života kardinála se můžeme dočíst o církevní politice jeho dlouhého episkopátu, přestavbě katedrály sv. Václava v Olomouci, kterou inicioval právě kardinál Fürstenberg nebo podrobné a zajímavé informace z jeho závěti – jaké množství peněz odkázal svým nejvěrnějším služebníkům, kdo z jeho rodiny obdrží šperky atd.⁷⁸

Katalog olomoucká obrazárny *Italské malířství 14.–18. století z olomouckých sbírek*⁷⁹ navazuje na průzkum obrazů italského původu v olomoucké sbírce, který probíhal ve druhé polovině osmdesátých let minulého století. Milan Togner uvádí, že k jistému rozšíření sbírky, které je opomíjené, došlo právě díky kardinálu Bedřichu Fürstenbergovi a jeho nákupu v Římě. Podařilo se mu získat plátno protagonisty římské barokní malby Giovanniho Gaulliho zv. Baciccio *Korunování trním*⁸⁰ a kopii slavného obrazu *Disputace o Trojici*⁸¹ malíře Andrea del Sarto od neznámého autora. Zmíněná dvojice obrazů byla ještě doplněna *Podobiznou papeže Pia V.*⁸² renesančního portrétisty Scipiona Pulzoneho zv. Gaetano (1550–1598). Kromě nákupu obrazů, i když se jednalo spíše o okrajovou činnost, se mu v Itálii podařilo získat ještě další umělecký skvost. Zakoupil sochy čtyř východních církevních otců od florentského sochaře Mina

⁷⁵ Srov. Machytka 1987a, s. 173. – Machytka 1987b, s. 247.

⁷⁶ Srov. Machytka 1987a, s. 175. – Machytka 1987b, s. 249–250.

⁷⁷ Katzenschlager 1994.

⁷⁸ Ibidem, s. 266–267.

⁷⁹ Soukup 1996.

⁸⁰ Giovanni Battista Gaulli zv. Baciccio, *Korunování trním*, po 1685, olej, plátno, 269,5 × 197 cm, AO, inv. č. 2562. Srov. Togner 1996a, s. 84.

⁸¹ Andrea del Sarto, *Disputace o Trojici*, kopie neznámého autora z druhé poloviny 17. století, olej, plátno, 231,5 × 195 cm, AO, inv. č. 870. Srov. Togner 1996b, s. 27.

⁸² Scipione Pulzone zv. Gaetano, *Podobizna papeže Pia V.*, okolo 1570, olej, plátno, 134,5 × 104 cm, AO, inv. č. 2569. Srov. Togner 1996c, s. 135–137.

de Fiesole (1429–1484), které se původně nacházely v římském kostele Santa Maria Maggiore a nechal jimi ozdobit oltář katedrály sv. Václava v Olomouci.⁸³

Na stěžejní dílo Antonína Breitenbachera a Eugena Dostála k arcibiskupské obrazárně a dalších autorů 20. století navázal v roce 1998 kolektiv historiků umění pod vedením Milana Tognera. Jejich nový *Katalog sbírky obrazů Arcibiskupského zámku v Kroměříži*⁸⁴ reaguje na starší literaturu, katalog obohacuje o nové poznatky k dílům a určuje nová autorství u mnoha pláten. Mimo klasický přehled dějin arcibiskupských obrazových sbírek, zde najdeme i informace o obrazech, pocházejících z akviziční činnosti kardinála Bedřicha Fürstenberga. K nejstarším dílům jeho sbírky patří *Adorace dítěte*⁸⁵ od florentského renesančního malíře Neriho di Bicci (1419–1491) a *Nesení kříže*⁸⁶ z dílny německého umělce Jörga Breue staršího (1475–1537), hlavního představitele podunajské školy a deskového malířství. S kardinálem Bedřichem Egonem je rovněž spojeno i několik Antonínem Breitenbacherem zmíněných kopií pláten olomouckých biskupů ze šedesátých let 19. století od vídeňského malíře Franze Eybla (1806–1880).

V *Encyklopedii českých a moravských sídelních biskupů*⁸⁷ od historika a heraldika Milana Bubna se vyskytuje heslo k Bedřichu Fürstenbergovi. Pod jednotlivými daty se nachází životní a církevní mezníky kardinálova života a vlády, které autor pojímá velmi stručně, ale výstižně. K osobě Bedřicha Egona přistupuje s respektem a neopomíjí jeho zásluhy pro olomouckou arcidiecézi. Vyzdvihuje jeho národní nestrannost – ačkoliv byl Fürstenberg německého původu, tak podporoval zřizování českých škol, zavedl jazykovou rovnoprávnost a neváhal připojit svůj podpis pod deklaraci moravských poslanců.⁸⁸ V závěru slovníkového hesla se nachází popis kardinálova heraldického znaku.

Na úspěch prvního dílu věnovanému italským obrazovým sbírkám olomouckého arcibiskupství navazuje Lubor Machytka pokračováním o *Nizozemském malířství 16.– 18. století z olomouckých sbírek*.⁸⁹ V této knize najdeme pouze jeden

⁸³ Soukup 1996, s. 17–18.

⁸⁴ Togner 1998.

⁸⁵ Neri di Bicci, *Adorace dítěte*, sedmdesátá až osmdesátá léta 15. století, dřevo, 101,5 × 68,5 cm, AMK, inv. č. KE 3217, O 265. Srov. Pujmanová 1998, s. 84.

⁸⁶ Jörg Breue st. – dílna, *Nesení kříže*, okolo 1506, tempera, smrkové dřevo, 105 × 84 cm, AMK, inv. č. KE 3185, O 266. Srov. Togner 1998a, s. 96–98.

⁸⁷ Buben 2000.

⁸⁸ Ibidem, s. 85.

⁸⁹ Elbelová 2000.

obraz spojený s akviziční činností kardinála Fürstenberga. Jedná se o obraz malého formátu *Noční požár*⁹⁰ zřejmě od flámského malíře Roberta van den Hoecke (1622–1668). Kvůli špatnému stavu díla a předchozím neodborným restaurátorským zásahům nelze s jistotou atribuci určit. Lubor Machytka poznamenává, že než se dostal obraz do sbírky kardinála Fürstenberga, tak nejspíš prošel neznámou anglickou sbírkou – na zadní straně se dochoval štítek s anglickou adresou. Jako akvizici kardinála Bedřicha Egona obraz určit podle vyřezávaného rámečku, který dřevěnou desku s výjevem doplňuje.⁹¹

Další katalog z edice Muzea umění Olomouc vznikl v roce 2008 pod vedením Martiny Kostelníčkové a věnuje se *Středoevropskému malířství 16.–18. století z olomouckých sbírek*,⁹² které nemají za sebou výraznější sběratelskou kontinuitu a vznikaly nahodile. V katalogu je kriticky zpracováno dvě stě dvacet šest děl z daného časového období, autorství se podařilo určit u necelé poloviny.⁹³ Opět zde narazíme na nahrazení poničeného obrazu kvůli nevhodné péči kopií, jak u mnoha dalších uměleckých děl. V tomto případě jedná se o *Podobiznu Leopolda Antonína hraběte Podstatského z Prusinovic, olomouckého kapitulního děkana*⁹⁴ – portrét se původně nacházel na zámku v Kroměříži, ale v neznámé době (nejdříve však po vzniku kopie) byl převezen do Olomouce. Díky dochovanému údaji na zadní straně rámu je obraz určen jako dílo Franze Amplicha (1797–?), který v této době působil na Moravě.⁹⁵ Katalog se věnuje i problematice několika obrazů arcibiskupské sbírky s námětem sv. Jana Sarkandera, které pravděpodobně získal kardinál Fürstenberg.⁹⁶ Lze se tak domnívat díky jeho obdivu a podpoře kultu sv. Jana Sarkandera. Rovněž měl zásluhu i na jeho beatifikaci v roce 1859 potvrzenou papežem Piem IX.

Dvojice Pavel a Ondřej Zatloukalovi, otec se synem, stáli za unikátní výstavou *Luk & lyra – Ze sbírek Arcidiecézního muzea Kroměříž*, ke které vznikl i obsáhlý

⁹⁰ Robert van den Hoecke (?), *Noční požár*, po 1650, olej, dubové dřevo, 22 × 17,5 cm, AO, inv. č. 358. Srov. Machytka 2000, s. 70.

⁹¹ Ibidem.

⁹² Tognier 2008.

⁹³ Ibidem, s. 15.

⁹⁴ Franz Amplich, *Podobizna Leopolda Antonína hraběte Podstatského z Prusinovic, olomouckého kapitulního děkana*, 2. třetina 19. století, olej, plátno, 234 × 148 cm, AO, inv. č. II3C1-1279. Srov. Kostelníčková 2008a, s. 26.

⁹⁵ Ibidem, s. 27.

⁹⁶ Neznámý malíř, *Sv. Jan Sarkander*, 1749 (?), olej, plátno, 56 × 41 cm, AO, inv. č. II3C1-1826. Srov. Jakubec 2008a, s. 176; Neznámý malíř, *Sv. Jan Sarkander*, druhá polovina 18. století, olej, plátno, 93,5 × 73,5 cm, AO, inv. č. II3C1-284. Srov. Jakubec 2008b, s. 183; Neznámý malíř, *Sv. Jan Sarkander*, 18. století, olej, plátno, 37 × 24,5 cm, AO, inv. č. II3C1-737. Srov. Jakubec 2008c, s. 196.

katalog vydaný v roce 2008.⁹⁷ V souvislosti s mecenátem kardinála Bedřicha Fürstenberga se dočteme, že stejně jako řada biskupů a arcibiskupů před ním pokračoval v doplňování a restaurování obrazové sbírky. Větší pozornost je věnována zakoupení knihovny Antonína Theinera v šedesátých letech 19. století a rozšíření a uspořádání sbírky mincí a medailí, která je díky němu v současnosti přední světovou kolekcí církevních ražeb.⁹⁸

Pod vedením autorů Ladislava Daniela, Marka Perůtky a Milana Togner vznikla v roce 2009 publikace *Arcibiskupský zámek & zahrady v Kroměříži*.⁹⁹ V jednotlivých příspěvcích od předních historiků umění najdeme historii kroměřížské rezidence, zahrad i jednotlivých zámeckých sbírek. Milan Togner uvádí, že kardinál Fürstenberg doplnil obrazárnu o soubor portrétů biskupů a arcibiskupů následujících po biskupovi Karlovi z Lichtensteinu-Castelcornu, které vytvořil v šedesátých letech 19. století vídeňský malíř Franz Eybl. Na řadě nákupů a restaurování obrazů se jako zprostředkovatel podílel architekt Josef von Lippert (1826–1902). Jejich po téměř dvě desetiletí trvající spolupráce skončila údajně kvůli sporu v roce 1877.¹⁰⁰ V příspěvku Ladislava Daniela k obrazárně se dočteme, že kardinál Bedřich Egon přesunul velkou část obrazů z Olomouce do Kroměříže a při svých akvizicích projevil zájem především o starší italské a záalpské umění. Podle názoru Ladislava Daniela zakoupil kardinál Fürstenberg mimo jiné *Adoraci dítěte*¹⁰¹ od Neriho di Bicci a *Nesení kříže*¹⁰² z dílny Jörga Breue staršího.

*Muzeum umění Olomouc 1951–2011*¹⁰³ je publikací Pavla Zatloukala, která mapuje dějiny této instituce, ale i širší historii v kontextu olomouckého arcibiskupství. Jedná se především o kompilaci starší literatury, ze které autor vychází. V souvislosti s kardinálem Bedřichem Fürstenbergem zde najdeme především informace o stavební činnosti v rámci arcidiecéze. Pavel Zatloukal oceňuje, ačkoliv kardinál Bedřich Egon podle dosavadního bádání sbírku nerozšířil a neprojevil o ní větší zájem, tak i přesto nechal zrestaurovat několik deskových obrazů od Lucase Cranacha staršího.¹⁰⁴

⁹⁷ Zatloukal – Zatloukal 2008.

⁹⁸ Ibidem, s. 13–14.

⁹⁹ Daniel – Perůtka – Togner 2009.

¹⁰⁰ Togner 2009, s. 68–69.

¹⁰¹ Neri di Bicci, *Adorace dítěte*, sedmdesátá až osmdesátá léta 15. století, dřevo, 101,5 × 68,5 cm, AMK, inv. č. KE 3217, O 265. Srov. Daniel 2009, s. 168.

¹⁰² Jörg Breue st. – dílna, *Nesení kříže*, okolo 1506, tempera, smrkové dřevo, 105 × 84 cm, AMK, inv. č. KE 3185, O 266. Srov. ibidem, s. 168.

¹⁰³ Zatloukal 2012.

¹⁰⁴ Ibidem, s. 39–40.

Jitka Jonová, která se ve své akademické práci věnuje životu arcibiskupa Theodora Kohna, v roce 2015 vydala jeho monografii.¹⁰⁵ Arcibiskup Theodor Kohn byl velmi blízkým spolupracovníkem kardinála Bedřicha Fürstenberga a na sklonku jeho života spravoval ve funkci jeho kancléře i arcidiecézi. Jitka Jonová uvádí, že velká výhoda v oblasti financování umění a architektury spočívala u kardinála Fürstenberga především díky velkému osobnímu majetku, který jako šlechtic vlastnil. Obrazová sbírka sice pro něj nebyla příliš důležitá, ale i tak nechal některá díla restaurovat.¹⁰⁶ V této činnosti na něj navázal jeho nástupce, arcibiskup Theodor Kohn, který nechal během necelých deset let zrestaurovat tři stovky obrazů. Zároveň navázal i na původní nápad kardinála Bedřicha Egona vytvořit v Kroměříži veřejně přístupnou obrazárnu. Velkolepé Kohnovy plány však přerušila jeho nucená rezignace v roce 1904 a následný nezájem nového arcibiskupa, který v této činnosti a v restaurování obrazů pokračovat nechtěl.¹⁰⁷

Zatím poslední katalog olomoucké obrazárny z edice Muzea umění Olomouc je věnovaný *Evropskému malířství 19. století z olomouckých sbírek*¹⁰⁸ z roku 2016 od kolektivu autorů. V tomto díle najdeme informace o části akvizic z období druhé poloviny 19. století, které kardinál Bedřich Fürstenberg během své vlády pořídil. Podle názoru badatelky Marie Mžkové kupoval obrazy během pobytů v alpských lázních nebo ve Vídni. Od císaře Františka Josefa I. obdržel již zmiňovaný portrét z roku 1854 od malíře Antona Einsleho (1801–1871).¹⁰⁹ Dalším je dvojice protějškových obrazů od moravského malíře Josefa Kriestena (1817–1888) z roku 1858 – *Srdce Ježíšovo*¹¹⁰ a *Srdce Mariino*.¹¹¹ Není však jisté, zda je kardinál Bedřich Fürstenberg získal darem nebo na objednávku přímo od malíře. Významný zisk plátna českého malíře Antonína Lhoty (1812–1905), představitele historické malby 19. století, spadá do roku 1861, kdy vznikl *Křest Bořivojův*.¹¹² S obdivem kultu sv. Jana Sarkandera a s Fürstenbergovou

¹⁰⁵ Jonová 2015.

¹⁰⁶ Ibidem, s. 131.

¹⁰⁷ Ibidem, s. 135–144.

¹⁰⁸ Potůčková 2016.

¹⁰⁹ Anton Einsle, *Portrét mladého císaře Františka Josefa I.*, 1854, olej, plátno, 254 × 163 cm, AO, inv. č. II.3C1-1495. Srov. Mžková 2016b, s. 74.

¹¹⁰ Josef Kriesten, *Srdce Ježíšovo*, 1858, olej, plátno, 91 × 53 cm, AO, inv. č. II.3C1-2427. Srov. Potůčková 2016a, s.144.

¹¹¹ Josef Kriesten, *Srdce Mariino*, 1858, olej, plátno, 91 × 53 cm, AO, inv. č. II.3C1-2428. Srov. Potůčková 2016b, s. 144.

¹¹² Antonín Lhota, *Křest Bořivojův*, 1861, olej, plátno, 57 × 68 cm, AO, inv. č. II.3C1-1891. Srov. Mžková 2016c, s. 161.

snahou o jeho beatifikaci souvisí další nákup portrétu tohoto světce. Jak už bylo napsáno výše, v kardinálově pozůstalosti se objevilo několik portrétů sv. Jana Sarkandera, pocházejících především z období baroka. V tomto případě se jedná o plátno Julia Muhra (1819–1865) vzniklé v roce 1856, který byl tou dobou usazený v Římě a věnoval se zde portrétní a historické malbě.¹¹³ V závěru života kardinál Bedřich Egon obohatil olomouckou rezidenci ještě svým portrétem od moravského malíře s iniciály K. E. Ruedl (činný ve druhé polovině 19. století), o němž nemáme další informace.¹¹⁴ Sbíрку dále rozšířil plátnem Karla Javůrka (1815–1909) zachycující papeže Lva XIII. (1810–1903), které autor namaloval podle oficiální fotografie Svatého Otce.¹¹⁵

V nejnovější publikaci věnované *Zámku a zahradám v Kroměříži*¹¹⁶ od trojice autorů Miroslav Kindl, Pavel a Ondřej Zatloukalovi se v souvislosti s kardinálem Bedřichem Fürstenbergem dočteme zejména v kontextu přesunu části obrazové sbírky z olomoucké rezidence do kroměřížské.¹¹⁷ Pozornost autorů je věnovaná i stavebním úpravám Pompejské kolonády a Čínského pavilonu v Podzámecké zahradě.¹¹⁸

Pro poznání obrazových akvizic kardinála Fürstenberga jsou důležité zejména archivní dokumenty. Těmto archiváliím, především účetní povahy, se věnuji blíže v souvislosti s nákupy obrazů (viz kapitola 4.). Dalším důležitým nástrojem pro mapování arcibiskupské obrazárny jsou inventáře olomoucké rezidence, kroměřížského zámku a letního zámku na Hukvaldech (viz kapitola 5.). Tématu inventářů jednotlivých rezidencí se věnovala Jana Zapletalová na příkladu *Piety* od Lucase Cranacha staršího. Součástí příspěvku je seznam známých a dostupných seznamů arcibiskupských rezidencí od druhé poloviny 17. století do první čtvrtiny 20. století.¹¹⁹

¹¹³ Julius Muhr, *Sv. Jan Sarkander*, 1856 olej, plátno, 157,5 × 124,5 cm, AO, inv. č. II.3A-0121. Srov. Potůčková 2016c, s. 212.

¹¹⁴ K. E. Ruedl, *Portrét olomouckého arcibiskupa Bedřicha Egona Fürstenberga*, osmdesátá léta (?) 19. století, olej, plátno, 39 × 27,5 cm, AO, inv. č. II.3C1-2531. Srov. Elbelová 2016, s. 261.

¹¹⁵ Karel Javůrek, *Portrét papeže Lva XIII.*, 1882, olej, plátno, 80 × 70 cm, AO, inv. č. II.3C1-1783. Srov. Mžýková 2016, s. 119.

¹¹⁶ Zatloukal – Kindl – Zatloukal 2018.

¹¹⁷ *Ibidem*, s. 161.

¹¹⁸ Pro pompejskou kolonádu zakoupil u římského starožitníka v roce 1870 tři pozdně antické busty z druhé poloviny 4. století a čtyři antikizující busty z konce 18. století. Srov. *ibidem*, s. 211–213.

¹¹⁹ Zapletalová 2018.

3. SBĚRATEL A MECENÁŠ BEDŘICH EGON Z FÜRSTENBERGA

Cit Bedřicha Egona pro umění, sběratelství i architekturu se formoval už od raného věku vlivem prostředí, ve kterém vyrůstal. Proto je nutné si v další části kapitoly nastínit jeho rodinné poměry a životní okamžiky, neboť Fürstenbergové byli rod mecenášů a sběratelů. O jejich významu svědčí vydaná monografie při příležitosti osmistého výročí vlády rodu.¹²⁰ Kardinál Bedřich Egon z Fürstenberga se nezasloužil pouze o rozšíření arcibiskupské obrazárny, svůj zájem směřoval i do jiných oblastí sběratelství. Významným počinem v šedesátých letech 19. století bylo zakoupení knihovny vatikánského knihovníka a archiváře Augustina Theinera, která čítala třicet tisíc svazků. Polovina byla uložena v olomoucké rezidenci, zbylá část se přesunula do Kroměříže, kde dala základ tzv. Nové knihovně.¹²¹ Při budování sbírky mincí a medailí se kardinál Fürstenberg zaměřil pouze na ražby církevních vydavatelů, především spojených s mincovní činností olomouckých biskupů a arcibiskupů. Po smrti kardinála Bedřicha Egona čítala přes osm tisíc kusů. Sběrka je rozdělená podle vydavatelů a pečlivě katalogizovaná, především díky jejím tehdejšími správci.¹²²

Kardinál Fürstenberg je rovněž známý jako významný stavebník a jeho episkopát byl pro olomoucké arcibiskupství obdobím rozvoje. V arcidiecézi postavil téměř dvě desítky nových kostelů, šestnáct jich nechal opravit, rozšířit nebo nově vybavit, a to především podle návrhů rakouského architekta a restaurátora církevních staveb Gustava Meretty (1832–1888). Mezi nejvýznamnější počín architektury v arcidiecézi patří regotizace olomoucké katedrály sv. Václava, která stála astronomickou sumu dva a půl milionu zlatých.¹²³ Z vlastních zdrojů financoval obnovu velehradské baziliky Nanebevzetí Panny Marie a sv. Cyrila a Metoděje. V roce 1864 do baziliky pořídil oltář z carrarského mramoru za sedmdesát dva tisíc zlatých, který doplnil čtveřicí soch evangelistů, která měla údajně pocházet z římských katakomb. Dalším příkladem zvelebení Velehradu může být puristická kaple Cyrilka, která do obnovy a sloužila jako seník. Kardinál Fürstenberg ji odkoupil a nechal

¹²⁰ Eltz – Strohmeyer 1994.

¹²¹ Černý – Měsíc 2009, s. 193.

¹²² Srov. Myšák – Videman 2014, s. 15. – Videman 2009, s. 228–229.

¹²³ Buben 2000, s. 84.

zrestaurovat podle návrhu architekta Josefa von Lipperta (1826–1902).¹²⁴ Během jednoho z italských pobytů zakoupil sochy čtyř východních církevních otců od florentského sochaře Mina de Fiesole (1429–1484). Tento soubor se původně nacházel v římském kostele Santa Maria Maggiore a kardinál Fürstenberg jimi nechal ozdobit oltář katedrály sv. Václava v Olomouci.¹²⁵

Narodil se 8. října 1813 ve Vídni jako syn Bedřicha Egona lantkraběte z Fürstenberga (1774–1856), který byl c. k. dvorní rada a jeho manželce Terezii, rozené kněžně Schwarzenbergové (1780–1870), palácové dámě.¹²⁶ Jeho život byl snad už po narození předurčen pro církevní dráhu, neboť se narodil jako šestý syn (a sedmé dítě z deseti) lantkraběcího páru.¹²⁷ Obecnou školu navštěvoval v rodné Vídni, později pokračoval na gymnáziu v Českých Budějovicích, které byli nejbližší k fürstenberskému rodovému panství ve se sídlem na zámku Weitra.¹²⁸ Studoval ovšem soukromě, jak bylo v této době ve šlechtických rodinách běžné a mládí trávil buď ve vídeňském paláci nebo na panství ve Weitře. Po dokončení šestiletého gymnázia v roce 1829 pokračoval v dalším studiu na vídeňské univerzitě, kde se rozhodl pro církevní dráhu.¹²⁹ Během prvního ručníku teologického studia byl na přimluvu otce u císaře Františka I. (1762–1835) v roce 1832 jmenován nesídelním členem olomoucké kapituly.¹³⁰

Po dokončení studia bohoslovectví ve Vídni v roce 1835 a přijetí svěcení zůstal v Olomouci, kde působil jako jáhen v kostele sv. Michala. Následující rok byl pro něj pamětihodný, neboť se v rámci kapituly zúčastnil volby nového olomouckého

¹²⁴ Ibidem.

¹²⁵ Soukup 1996, s. 17–18.

¹²⁶ Srov. Županič 2006, s. 31–32. Jednalo se o přísně hierarchizovaný titul, který její nositelce umožňoval přístup ke dvoru. Titul byl udělován jen vdaným ženám nebo vdovám. Na samém vrcholu stála hofmistryně císařovny, po ní následovaly manželky a vdovy z panujících knížecích rodů. Další místa náležela manželkám vdovám zbylých členů těchto knížecích rodů společně s manželkami a vdovami nepanujících knížecích rodů. Další skupiny tvořily manželky a vdovy tajných radů a komoří. Srov. Županič 2006, s. 31–32.

¹²⁷ Katzenschlager, s. 263.

¹²⁸ Srov. Juřík 2014, s. 345–347. Počátky rodu Fürstenbergů sahají do 11. století, kdy jméno získali po stejnojmenném hradu ve Švábsku, který vlastnili. Později se rod rozdělil do dvou větví, jedna se usadila v českých zemích, druhá zůstala v Německu a Rakousku. U nás vlastnili například Křivoklát, Lány nebo Nižbor a zasloužili se o rozvoj českého hutnictví. Dodnes žijí Fürstenbergové na zámcích Donaueschingen v Německu a Weitra v Rakousku. Srov. Juřík 2014, s. 345–347.

¹²⁹ SOKA, fond ZB, č. pom. 103, karton 55, inv. č. 932, Bohumil Zlámal, *Bedřich kardinál Fürstenberg. Arcibiskup olomoucký 1853–1892* (disertační práce), Olomouc 1949, s. 3–7.

¹³⁰ Buben 2000, s. 83.

arcibiskupa – tím se stal svobodný pán Maxmilián Josef Sommerau-Beckh (1769–1853).¹³¹

V roce 1838 se stal doktorem teologie, v tomto roce se kromě toho i uvolnilo místo faráře v Harbachu na fürstenberském panství v Rakousku a proto Bedřich Egon požádal o své přeložení, aby mohl být blíže svému domovu a rodině. Jelikož ale k vedení farnosti potřeboval tři roky praxe, které ovšem tehdy jako čerstvý absolvent neměl, musel požádat o udělení výjimky, která mu byla díky jeho pílí a zapálení schválena. V Harbachu spravoval farnost do roku 1843, kdy se mu naskytlá nová příležitost postupu v církevní dráze – byl jmenován proboštem kolegiátní kapituly u sv. Mořice v Kroměříži. Z klidné rakouské vesničky v horách na rodovém panství se Bedřich Egon Fürstenberg dostal do velkolepého ruchu stavebního rozmachu v Kroměříži, kdy pod záštitou arcibiskupa Sommerau-Beckha byla provedena přestavba chrámu sv. Mořice a nově rozšířena a upravena Podzámecká zahrada.¹³²

O necelé tři roky později v roce 1848 se uvolnilo místo sídelního olomouckého kanovníka, kam se mladý Bedřich Egon Fürstenberg brzy dostal. Jednalo se o jeden z posledních aktů císaře Ferdinanda V. (1793–1875), který následně abdikoval ve prospěch svého mladého synovce Františka Josefa (1830–1916). Kroměříž Bedřich Egon opouštěl v době, kdy zde probíhalo zasedání Ústavodárného říšského sněmu habsburské monarchie, známé spíše pod názvem Kroměřížský sněm.¹³³ Fürstenbergovi byla v Olomouci kromě úřadu kapitulního archiváře a knihovníka na rok svěřena i funkce děkana bohoslovecké fakulty olomoucké univerzity.

Důležitějším mezníkem pro jeho budoucí kariéru bylo jmenování mezi administrátory arcibiskupství po smrti arcibiskupa Sommerau-Beckha v roce 1853.¹³⁴ Díky tomuto úřadu byl při pozdějšího volbě nového olomouckého metropolitě jednomyslně zvolen v červnu 1853 šestým olomouckým arcibiskupem. Volbu následně potvrdil i papež Pius IX.¹³⁵ Tím započala téměř čtyřicetiletá vláda arcibiskupa a později i kardinála Bedřicha Egona z Fürstenberga. Olomoucká arcidiecéze patřila mezi

¹³¹ SOKA, fond ZB, č. pom. 103, karton 55, inv. č. 932, Bohumil Zlámal, *Bedřich kardinál Fürstenberg. Arcibiskup olomoucký 1853–1892* (disertační práce), Olomouc 1949, s. 8–10.

¹³² *Ibidem*, s. 15.

¹³³ Tognier 2009, s. 69.

¹³⁴ SOKA, fond ZB, č. pom. 103, karton 55, inv. č. 932, Bohumil Zlámal, *Bedřich kardinál Fürstenberg. Arcibiskup olomoucký 1853–1892* (disertační práce), Olomouc 1949, s. 22.

¹³⁵ Buben 2000, s. 83.

nejvýznamnější a nejbohatší v rakouské monarchii a hodnota jejího jmění byla odhadována na pět milionu zlatých, což byla přímo astronomická částka.¹³⁶

Biskupské svěcení přijal od svého bratrance, pražského arcibiskupa a kardinála Bedřicha Schwarzenberga (1809–1885). Mezi jeho hlavní úkoly v roli olomouckého arcibiskupa patřilo vybudování nového církevního zákonodárství a školství. K tomu bylo zapotřebí značně rozšířit dosavadní církevní agendu a zvýšit počet kněží, kterých byl tou dobou nedostatek. V roce 1861 byl Bedřich Egon Fürstenberg císařem Františkem Josef I. jmenován doživotním členem panské sněmovny na říšské radě. Po stránce hospodářské nebylo nutné provádět příliš velké změny, neboť jeho předchůdce arcibiskup Sommerau-Beckh byl dobrým hospodářem a podařilo se mu zvýšit výnosy z panství. Kardinál Bedřich Fürstenberg ale prý příliš dobrým hospodářem nebyl a jen stěží se mu v pozdějších dobách dařilo vyrovnávat příjmy a výdaje arcidiecéze. Tohoto faktu zneužívali i někteří zaměstnanci, kteří pro sebe chtěli nějaké finance a arcibiskupské pokladny navíc.¹³⁷ S tímto tvrzením si dovolím částečně nesouhlasit, neboť mnoho výdajů bylo hrazeno z jeho soukromých příjmů a rod Fürstenbergů patřil k nejvýše postaveným na císařském dvoře, takže po finanční stránce si mohl investice do sběratelství a nové architektury dovolit.

I když se kardinál Fürstenberg česky nikdy pořádně nenaučil, snažil se být národnostně nestranným a jedním z jeho činů bylo zavedení jazykové rovnoprávnosti v konzistoři a v matrikách. Zvláště se zaměřoval na ideu cyrilometodějství spojenou s Velehradem, jehož obnovu financoval. Pro vytvoření lepších podmínek konání poutí přesunul svátek sv. Cyrila a Metoděje z března na červenec, jak je tomu do dnešních dnů. Při jubilejním tisíciletém výročí příchodu věrozvěstů sv. Cyrila a Metoděje na Moravu v roce 1863 a následně při dalším jubileu v roce 1885 se těchto slavností osobně účastnil a převzal nad nimi záštitu.¹³⁸ Fürstenbergovo úsilí o duchovní povznesení arcidiecéze přineslo úspěch spojený s blahořečením Jana Sarkandera, neboť byl jeho obdivovatelem a vlastnil i několik obrazů s námětem tohoto světce. Akt potvrdil v roce 1859 papež Pius IX. a následujícího roku se konalo slavnostní blahořečení v bazilice sv. Petra v Římě.¹³⁹

¹³⁶ Katzenschlager, s. 262.

¹³⁷ SOKA, fond ZB, č. pom. 103, karton 55, inv. č. 932, Bohumil Zlámal, *Bedřich kardinál Fürstenberg. Arcibiskup olomoucký 1853–1892* (disertační práce), Olomouc 1949, s. 32–33.

¹³⁸ Buben 2000, s. 84.

¹³⁹ *Ibidem*, s. 85.

Kardinál Bedřich Fürstenberg byl taktéž zastánce církevních svobod, podporoval konání lidových misí a pravidelných duchovních cvičení pro kněze. Během episkopátu dvakrát zvítoval celou arcidiecézi.¹⁴⁰ Vizitace mu sloužily ke zjišťování poměrů v jednotlivých oblastech spravovaného území z první ruky a zároveň se využívaly k biřmování věřících.¹⁴¹ Podařilo se mu zastavit krizi s nedostatkem kněží a následně byl zájem o toto poslání tak ohromný, že do kněžského semináře byli vybíráni pouze ti zájemci, kteří měl vyznamenání.¹⁴²

Zřízením fondů se snažil zlepšit finanční situaci nejen chudších kněží, ale i starších obyvatel olomoucké arcidiecéze. Zakládal a podporoval nemocnice, sirotčince a domovy pro seniory, o které se staraly příslušnice řeholních řádů. Druhá polovina 19. století je spojená i s kulturním a společenským rozvojem, kardinál Fürstenberg samozřejmě nejvíce prosazoval a podporoval spolky katolické, jak české, tak německé.¹⁴³ V padesátých letech 19. století nechal v Kroměříži vybudovat chlapecký seminář a gymnázium pro dvě stovky chlapců, které financoval z vlastních prostředků. Nezapomínal však ani na vzdělávání dívek – olomoucké voršilky vedly obecné a měšťanské školy pro dívky, rovněž spravovaly i učitelský ústav, ve kterém se dostalo vzdělání tisícům budoucích učitelek.¹⁴⁴

Důležitým mezníkem církevních dějin poloviny 19. století byly císařské patenty známé pod pojmem konkordáty. Jedním z problémů, který se začal v tehdejší době objevovat, byl nedostatek duchovních šlechtického původu a zároveň narůstala i nespokojenost kněžstva občanského původu, kteří přes všechno svoje kvality neměli možnost církevní kariéry jako šlechtici. Tento problém se ale v olomoucké arcidiecézi vyřešil až v roce 1880 díky dekretu o zrušení podmínek šlechtictví pro olomoucké kanovníky. Už následujícího roku císař František Josef I. jmenoval čtyři olomoucké

¹⁴⁰ Jonová 2015, s. 25.

¹⁴¹ Srov. SOKA, fond ZB, č. pom. 103, karton 55, inv. č. 932, Bohumil Zlámal, *Bedřich kardinál Fürstenberg. Arcibiskup olomoucký 1853–1892* (disertační práce), Olomouc 1949, s. 87 Biřmování udělil během vizitací v letech 1854 až 1869 arcibiskup téměř tři sta dvacet tisíc a dostalo se mu za to chvály a obdivu samotného papeže. Při této činnosti pomáhal Fürstenbergovi světící biskup, který ve stejném časovém rozmezí udělil zhruba osmdesát tisíc biřmování. Srov. SOKA, fond ZB, č. pom. 103, karton 55, inv. č. 932, Bohumil Zlámal, *Bedřich kardinál Fürstenberg. Arcibiskup olomoucký 1853–1892* (disertační práce), Olomouc 1949, s. 87.

¹⁴² Buben 2000, s. 85.

¹⁴³ Srov. Katzenschlager 1994, s. 265. Spektrum nově vznikajících spolků bylo působivé, patřil zde např. Ochranný spolek pro osoby propuštěné z výkonu trestu a vazby, Vlastenecký pomocný spolek žen pro Moravu, Moravský spolek pro chov koní a další. V majetku Arcibiskupství olomouckého se dodnes nachází velké množství udělených čestných diplomů a čestných adres. Srov. Katzenschlager 1994, s. 265.

¹⁴⁴ Buben 2000, s. 84.

kanovníky občanského původu. Díky smíšenému složení olomoucké kapituly bylo pravděpodobnější, že dalším olomouckým arcibiskupem se stane nešlechtic a po smrti kardinála Fürstenberga se to i nakonec potvrdilo.¹⁴⁵ Císařské patenty z roku 1850 mimo jiné slibovaly biskupům volnost ve styku s papežem a konkordát tuto výsadu potvrdil. Kardinál Fürstenberg byl v Římě během svého episkopátu šestkrát a návštěvy mu sloužily především k podávání povinných zpráv papeži o fungování svěřené arcidiecéze.¹⁴⁶ Zúčastnil se i prvního vatikánského koncilu na přelomu let 1869 a 1870, na kterém se projednávala neomylnost papeže. Pomyslným završením církevní kariéry kardinála Fürstenberga bylo jmenování kardinálem a v roce 1879 mu císař František Josef I. předal kardinálský baret během slavnostního ceremoniálu v Hofburgu ve Vídni.¹⁴⁷

V roce 1883 byl kardinál poprvé raněn mrtvicí, kvůli které měl následky až do své smrti. Stáhl se do ústraní a hodně času trávil na loveckém zámečku v Hukvaldech. V této době přebírá mnoho jeho povinností jako kancléř budoucí arcibiskup Theodor Kohn, kterého si vybral kardinál Fürstenberg za svého nástupce.¹⁴⁸ Ve své závěti určil velkou částku na pořádání vzpomínkových bohoslužeb k výročí jeho smrti a svých sourozenců, myslel na své nejbližší služebníky ale i členy vzdálené rodiny. Arcibiskup byl rovněž i významným zaměstnavatelem a v rezidenci u něj sloužilo velké množství lidí. Pro zdůraznění svého vysokého šlechtického postavení při jedné z návštěv kardinála Bedřicha Schwarzenberga, Fürstenbergova bratrance, nechal vytvořit personálem špalír, který vedl z druhého patra olomoucké rezidence až k hlavní bráně. Na všechny však myslel ve své závěti, a ještě rok po jeho smrti měl být služebnictvu vyplácen plat.¹⁴⁹ Velkou část svého bohatství odkázal nadaci pro chudé na arcibiskupských panstvích, kterou měl spravovat následující arcibiskup a úroky vyplácet chudým, zejména v Olomouci a Kroměříži.¹⁵⁰

Významnou událostí bylo v roce 1885 zprostředkování setkání císařské rodiny v čele s Františkem Josefem I. a ruským carem Alexandrem III. v kroměřížském

¹⁴⁵ Jonová 2015, s. 15–16.

¹⁴⁶ Srov. Katzenschlager 1994, s. 264 Návštěvy Říma absolvoval v letech 1859, 1862, 1867, 1869/1870, 1880 a 1888. Cesta v roce 1880 byla spojená především s poděkováním papeži za jmenování kardinálem a získání titulárního kostela sv. Chrysogona v Zadaru, na území dnešního Chorvatska. Srov. Katzenschlager 1994, s. 264.

¹⁴⁷ Ibidem, s. 263.

¹⁴⁸ Jonová 2015, s. 67.

¹⁴⁹ Katzenschlager 1994, s. 263–264.

¹⁵⁰ Ibidem, s. 267.

zámku. Součástí příprav byly rozsáhlé úpravy zámku, dovoz vybavení z Vídně, uspořádání honu pro zúčastněné. Nejen pro Kroměříž to byla velmi důležitá událost, dosvědčuje to i prestiž a významné postavení kardinála Bedřicha Fürstenberga. Za tento čin si vysloužil velkokříž uherského řádu sv. Štěpána z rukou císaře Františka Josefa I.¹⁵¹

Byl posledním urozeným kardinálem a arcibiskupem olomoucké arcidiecéze z řad vysoké šlechty a s jeho smrtí v roce 1892 skončila i staletí trvající éra šlechticů na nejvyšších postech v církvi.¹⁵² Jeho vláda v olomoucké arcidiecézi položila základy pro nový vývoj v pastorační, sociální a hospodářské oblasti na kterou mohli budoucí olomoučtí arcibiskupové dobře navázat.¹⁵³

¹⁵¹ Buben 2000, s. 85.

¹⁵² Srov. ibidem, s. 316. V roce 1916 se olomouckým arcibiskupem stal člen nižší šlechty, Lev Skrbenský svobodný pán z Hříště (1863–1938). Ten byl původně v letech 1899–1916 pražským arcibiskupem, ale kvůli sporu s císařem Františkem Josef I. ohledně přístupu k první světové válce byl nucen se tohoto postu vzdát a přesunout se do Olomouce. Zde však funkci arcibiskupa vykonával jen do roku 1920 a poté rezignoval. Srov. ibidem, s. 316.

¹⁵³ Katzenschlager 1994, s. 267.

4. OBRAZOVÉ AKVIZICE KARDINÁLA FÜRSTENBERGA V LETECH 1854–1873

Z dostupného přehledu bádání (viz kapitola 2.) se může jevit, že kardinál Bedřich Egon Fürstenberg do arcibiskupské obrazové sbírky přispěl jen malým počtem kusů děl. Badatelé¹⁵⁴ dodnes hojně vycházejí především z díla arcibiskupského archiváře Antonína Breitenbachera k *Dějinám arcibiskupské obrazárny v Kroměříži* a *Katalogu arcibiskupské obrazárny v Kroměříži*,¹⁵⁵ který sestavil historik umění Eugen Dostál. Ve spojitosti s kardinálem Fürstenbergem se v katalozích olomoucké a kroměřížské obrazové sbírky jsou uváděny přibližně dvě desítky obrazů, které zakoupil nebo získal darem.¹⁵⁶ Některé obrazy jsou určeny na základě dochovaných účetních záznamů, ale ostatní akvizice se zakládají na nejasných proveniencích děl. Při bližším zkoumání vybraných archivních dokumentů lze však dojít ke zjištění, že jeho obrazové akvizice jsou rozsáhlejší, než bylo doposud známé. Podařilo se mi objevit téměř padesát obrazů, které kardinál Fürstenberg zakoupil během prvních dvaceti let v úřadu olomouckého arcibiskupa.

Kardinál Bedřicha Fürstenberg byl olomouckým arcibiskupem téměř čtyřicet let a z této doby se dochovalo velké množství archivních materiálů. Důležité jsou fondy Arcibiskupství olomoucké a Ústřední ředitelství arcibiskupských statků Kroměříž (dále ÚŘAS), ve kterých jsou uloženy ve spojitosti s episkopátem kardinála Fürstenberga stovky kرتونů. Je potřeba počítat i s faktem, že o existenci některých pramenů pravděpodobně nevíme, ne všechny materiály se do dnešní doby dochovaly, nebo neznáme jejich současné uložení v rámci jednotlivých fondů v olomoucké pobočce Zemského archivu. Ve druhé polovině 20. století docházelo k přesunům mezi jednotlivými oblastními archivy a fondy byly nově přeorganizované. Je tedy pravděpodobné, že zakoupených obrazů mohlo být více, než se mi podařilo zjistit. V rámci magisterské diplomové práce jsem se zaměřil na vybrané archiválie první poloviny episkopátu kardinála Fürstenberga, s cílem lépe objasnit jeho umělecký mecenát.

¹⁵⁴ Zejména Machytka 1970; Soukup 1996; Togner 1998; Kostelníčková 2008; Daniel 2009; Potůčková 2016.

¹⁵⁵ Breitenbacher 1925. – Breitenbacher – Dostál 1930.

¹⁵⁶ Srov. Soukup 1996. – Togner 1998. – Elbelová 2000. – Kostelníčková 2008. – Potůčková 2016.

4.1 Účty a další archiválie jako základ poznání

Pro seznámení s obrazovým sběratelstvím kardinála Fürstenberga během prvních dvaceti let jeho správy arcidiecéze je stěžejní fond Arcibiskupství olomouckého v Zemském archivu v Opavě. Pracoval jsem především s knihami příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa, které sledují výdaje v letech 1854–1873.¹⁵⁷ Účetní knihy mapující výdaje kardinála Bedřicha Egona z let následujících se mi však nepodařilo objevit. Lze se domnívat, že knihy příjmů a vydání po roce 1873 se buďto nedochovaly, není známé jejich uložení v rámci fondu Arcibiskupství olomouckého, nebo mohly být rovněž ztraceny v blíže neznámé době. V úvahu připadá i změna vedení účetnictví arcibiskupova sekretariátu, přičemž by se archiválie mohly nacházet v rámci fondu ÚŘAS. Pokud se objevují v účetních záznamech informace o nákupu obrazů, identifikaci většiny děl stěžuje fakt, že jsou popsány pouze jako olejomalby, nebo obrazy a bez bližší identifikace. Avšak i přes omezený časový úsek jsou tyto dochované informace k zakoupeným dílům cenným archivním dokumentem pro bližší zkoumání jeho uměleckého mecenátu. V knihách příjmů a vydání sekretariátu kardinála Bedřicha Fürstenberga najdeme mimo jiné i náklady spojené s vizitacemi arcidiecéze, nebo s nákupy dalších uměleckých děl. Knihy dobře mapují nákupy spojené s rozšiřováním sbírky mincí a medailí.

S knihami příjmů a vydání jsou spojené rozmanité účetní výkazy a excerpta, týkající rozmanitých finančních vydání zejména pro olomouckou rezidenci.¹⁵⁸ Najdeme zde různé účtenky za hotely a pobyty v lázeňských městech, za nákupy knih a časopisů, nebo zlatých a stříbrných uměleckých předmětů. Kromě toho se zde objevují i některé účty k obrazovým akvizicím kardinála Bedřich Fürstenberga, které nejsou naopak zaznamenány v knihách příjmů a vydání. Účetní výtahy a výkazy mapují téměř celý episkopát kardinála Fürstenberga. Chybí zde účtenky především z prvních let po jeho zvolení arcibiskupem a z posledních let kardinálova života. Obsahují především účetní doklady za nákupy knih, mincí nebo předmětů uměleckého řemesla. Díky prozkoumání těchto uvedených archivních dokumentů se mi podařilo objevit

¹⁵⁷ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3958, karton 1814, *Knihy příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1854–1866*; ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3959, karton 1814, *Knihy příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1866–1873*.

¹⁵⁸ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1499, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1849–1867)*; ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891)*.

téměř padesát obrazů, kterými kardinál Bedřich Fürstenberg ve sledovaném období let 1854–1873 rozšířil arcibiskupskou obrazárnu.

Důležitým nástrojem jsou dochované inventáře arcibiskupských rezidencí. Nutno podotknout, že informace o uvedených obrazech jsou často nepřesné nebo velmi stručné, což ztěžuje jejich bližší určení. Nevýhodou je jejich nepravidelnost, kdy z období druhé poloviny 19. století, jsou známy pouze tři inventáře (blíže k této problematice viz kapitola 5). Tento fakt ztěžuje získání bližšího přehledu o stavu obrazové sbírky v 19. století umístěné především v olomoucké rezidenci a kroměřížském zámku. Nemalá část obrazové sbírky se nacházela v období episkopátu kardinála Bedřicha Fürstenberga na letním zámku Hukvaldy.

Mimo těchto archivních materiálů jsem se snažil najít informace o obrazových akvizicích i v jiných archivních materiálech, které nejsou spojené s účetnictvím arcibiskupského sekretariátu. Začal jsem hledat v dokumentech pocházejících z prvních let po zvolení Bedřicha Egona Fürstenberga olomouckým arcibiskupem.¹⁵⁹ V této době se pouští do různých, ne však příliš výrazných, oprav olomoucké rezidence. Větší pozornosti se rezidenci dostalo až arcibiskupa Theodora Kohna, kdy byl její stav už naprosto nevyhovující a žalostný.¹⁶⁰ Při práci s korespondencí sekretariátu¹⁶¹ jsem však žádné zásadní dokumenty ve spojitosti s uměleckým mecenátem neobjevil. Nachází se zde především různé žádosti a dotazy na kardinála Bedřicha Egona, nebo dopisy týkající se duchovních záležitostí olomoucké arcidiecéze.

V kartonu týkajícím se osobních záležitostí kardinála Bedřicha Fürstenberga jsou především různé pozvánky na svatby rodinných příslušníků, oznámení o úmrtí členů rodiny nebo závět kardinálova otce Bedřicha Egona lantkraběte z Fürstenberga. Závěť se týká především finanční stránky rozdělení majetku mezi pozůstalé a vyplacení apanáží sourozencům dědicem.¹⁶²

Mnoho zakoupených položek ze seznamu obrazových akvizic je pouze označeno pojmem obraz, což ztěžuje bližší určení těchto děl. U těchto neznámých obrazů si však alespoň můžeme udělat představu o jejich ceně a o tom, jaké množství peněz kardinál

¹⁵⁹ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3437, sig. FB39, karton 1482, *Opravy arcibiskupské rezidence v Olomouci*.

¹⁶⁰ Jemelková 2012, s. 51.

¹⁶¹ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3417, sig. FB1, karton 1475, *Úřední korespondence sekretariátu (1856–1868)*; ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3417, sig. FB1, karton 1476, *Úřední korespondence sekretariátu (1869–1877)*.

¹⁶² ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3460, sig. FB44, karton 1501, *Různé doklady týkající se rodiny Fürstenberkovy*.

Fürstenberg investoval do obrazových akvizic ve sledovaném období. První roky po nástupu do úřadu olomouckého arcibiskupa kardinál Fürstenberg mnoho obrazů nenakoupil, nebo se o tom nedochovaly zprávy. Tento fakt si lze vysvětlit ostatními aktivitami kardinála – stavební úpravy rezidencí v Olomouci, Kroměříži, budování letního zámku v Hukvaldech a další.

4.2 Seznam zakoupených obrazů

Kardinál Bedřich Egon z Fürstenberga zakoupil v letech 1854–1873 níže uvedené obrazy:

1. *Obraz a rám – Portrét kardinála Fürstenberga*, cena obrazu 250 zl. a cena rámu 90 zl., zakoupeno dne 13. 4. 1858.¹⁶³ (č. k. 1)
2. *Sv. Jan Sarkander*, cena obrazu 300 zl., zakoupeno dne 15. 11. 1860.¹⁶⁴ (č. k. 2)
3. *Salvator*, cena obrazu 160 zl., zakoupeno dne 14. prosince 1860.¹⁶⁵ (č. k. 3)
4. *Sv. Jan Sarkander*, cena obrazu 336 zl., zakoupeno dne 14. 1860.¹⁶⁶ (č. k. 4)
5. *Sv. Jan Sarkander*, cena obrazu 350 zl., zakoupeno dne 14. 8. 1862.¹⁶⁷ (č. k. 5)
6. *Obraz císařovny*, cena obrazu 350 zl., zakoupeno dne 25. 3. 1863.¹⁶⁸ (č. k. 6)
7. *Sv. Jan Nepomucký a Sv. Jiljí*, cena obrazů 200 zl., zakoupeno dne 2. 11. 1865.¹⁶⁹ (č. k. 7, 8)
8. *Obraz*, cena obrazu 218 zl., zakoupeno dne 16. 12. 1866.¹⁷⁰
9. *Portrét arcivévody Leopolda*, cena obrazu 300 zl., zakoupeno dne 20. 11. 1867.¹⁷¹ (č. k. 9)

¹⁶³ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3958, karton 1814, *Kniha příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1854–1866*, nefol., záznam k měsíci dubnu roku 1858.

¹⁶⁴ Ibidem, záznam k měsíci listopadu roku 1860.

¹⁶⁵ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1499, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1849–1867)*, fol. 108.

¹⁶⁶ Ibidem.

¹⁶⁷ Ibidem, fol. 125.

¹⁶⁸ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3958, karton 1814, *Kniha příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1854–1866*, nefol., záznam k měsíci dubnu roku 1858.

¹⁶⁸ Ibidem, záznam k měsíci březnu roku 1863.

¹⁶⁹ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1499, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1849–1867)*, fol. 693.

¹⁷⁰ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3958, karton 1814, *Kniha příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1854–1866*, nefol., záznam k měsíci prosinci roku 1866.

¹⁷¹ Ibidem, záznam k měsíci listopadu roku 1867; ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1499, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1849–1867)*, fol. 895.

10. *Obrazy*, cena obrazů 142 zl., zakoupeno dne 18. 11. 1868.¹⁷²
11. *Martyrium sv. Kateřiny Alexandrijské*, cena obrazu 100/107 zl., zakoupeno během roku 1869.¹⁷³ (č. k. 10)
12. *Madona*, cena obrazu 100/106 zl., zakoupeno během druhé poloviny roku 1869. (č. k. 11)
13. *Sv. Zozim*, cena obrazu 100/107 zl., zakoupeno během druhé poloviny roku 1869. (č. k. 12)
14. *Kristus*, cena obrazu 50/55 zl., zakoupeno během druhé poloviny roku 1869. (č. k. 13)
15. *Mučení sv. Petra*, cena obrazu 100/107 zl., zakoupeno během druhé poloviny roku 1869. (č. k. 14)
16. *Sv. Cyril před císařem Michalem III.*, cena obrazu 50/55 zl., zakoupeno během druhé poloviny roku 1869. (č. k. 15)
17. *Sv. Cyril křtí Slovaný*, cena obrazu 50/55 zl., zakoupeno během druhé poloviny roku 1869. (č. k. 16)
18. *Sv. Daniel a sv. Blažej*, cena obrazu 50/55 zl., zakoupeno během druhé poloviny roku 1869. (č. k. 17)
19. *Tři zázraky sv. Libertina*, cena obrazu 100/107 zl., zakoupeno během druhé poloviny roku 1869. (č. k. 18)
20. *Zázračné uzdravení sv. Sisinia*, cena obrazu 100/106 zl., zakoupeno během druhé poloviny roku 1869. (č. k. 19)
21. *Sv. Alexej*, cena obrazu 100/106 zl., zakoupeno během druhé poloviny roku 1869. (č. k. 20)
22. *Sv. Prosper Akvinský*, cena obrazu 30/35 zl., zakoupeno během druhé poloviny roku 1869. (č. k. 21)
23. *Ukřižování*, cena obrazu 30/35 zl., zakoupeno během druhé poloviny roku 1869. (č. k. 22)
24. *Nanebevzetí Panny Marie*, cena obrazu 100/106 zl., zakoupeno během druhé poloviny roku 1869. (č. k. 23)

¹⁷² ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3959, karton 1814, *Knihá příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1866–1873*, nefol., záznam k měsíci listopadu roku 1868.

¹⁷³ Položky v seznamu číslo jedenáct až třicet pocházejí stejného účetního dokladu. ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891)*, fol. 162.

25. *Nesení ostatků sv. Klementa*, cena obrazu 100/106 zl., zakoupeno během druhé poloviny roku 1869. (č. k. 24)
26. *Zmrtvýchvstání sv. Klementa*, cena obrazu 100/106 zl., zakoupeno během druhé poloviny roku 1869. (č. k. 25)
27. *Archandělé Gabriel a Michael se sv. Cyrilem a Metodějem*, cena obrazu 80/85 zl., zakoupeno během druhé poloviny roku 1869. (č. k. 26)
28. *Hlava světce*, cena obrazu 50/55 zl., zakoupeno během druhé poloviny roku 1869. (č. k. 27)
29. *Hlava postavy*, cena obrazu 50/55 zl., zakoupeno během druhé poloviny roku 1869. (č. k. 28)
30. *Kristus vysvobozuje Adama z pekla*, cena obrazu 60/65 zl., zakoupeno během druhé poloviny roku 1869.¹⁷⁴ (č. k. 29)
31. *Madona s dítětem*, cena obrazu 1.200 zl., zakoupeno dne 8. 1. 1870.¹⁷⁵ (č. k. 30)
32. *Sv. Antonín*, cena obrazu 60 zl., zakoupeno dne 31. 1. 1870.¹⁷⁶ (č. k. 31)
33. *Oltářní obraz*, cena obrazu 500 zl., zakoupeno dne 4. 3. 1870.¹⁷⁷
34. *Obraz*, cena obrazu 100 zl., zakoupeno dne 10. 3. 1870.¹⁷⁸
35. *Dva obrazy*, cena obrazu 180 zl., zakoupeno dne 17. 3. 1870.¹⁷⁹
36. *Portrét kardinála Schrattenbacha*, cena obrazu 300 zl., zakoupeno dne 27. 4. 1870.¹⁸⁰ (č. k. 32)
37. *Sv. Klement – šest akvarelů*, cena obrazů 480 zl., zakoupeno dne 1. 5. 1870.¹⁸¹ (č. k. 33)
38. *Tři obrazy*, cena obrazů 1.250 zl., zakoupeno dne 15. 5. 1870.¹⁸²

¹⁷⁴ Položky v seznamu číslo jedenáct až třicet pocházejí stejného účetního dokladu. ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891)*, fol. 162.

¹⁷⁵ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3959, karton 1814, *Knihy příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1866–1873*, nefol., záznam k měsíci lednu roku 1870; ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891)*, fol. 174.

¹⁷⁶ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3959, karton 1814, *Knihy příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1866–1873*, nefol., záznam k měsíci lednu roku 1870.

¹⁷⁷ *Ibidem*, záznam k měsíci březnu roku 1870.

¹⁷⁸ *Ibidem*.

¹⁷⁹ *Ibidem*.

¹⁸⁰ *Ibidem*, záznam k měsíci dubnu roku 1870.

¹⁸¹ *Ibidem*, záznam k měsíci květnu roku 1870; ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891)*, fol. 166.

¹⁸² ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3959, karton 1814, *Knihy příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1866–1873*, nefol., záznam k měsíci květnu roku 1870.

39. *Dva velké obrazy – Korunování trním a Disputace o Trojici*, cena obrazů 1.500 zl., zakoupeno dne 8. 7. 1870.¹⁸³ (č. k. 34, 35)
40. *Obraz od Kupelwiesera*, cena obrazu 115 zl., zakoupeno dne 4. 9. 1872.¹⁸⁴ (č. k. 36)

4.3 Otázky provenience

K první zaznamenané obrazové akvizici patří plátno s rámem za částku 340 zl., z toho za obraz 250 zl. a dřevěný rám byl v hodnotě 90 zl. Tato suma byla vyplacena 13. dubna roku 1858 malíři Franzi Schrotzbergovi (1811–1889).¹⁸⁵ I když se v záznamu nachází pouze informace o obraze a rámu, lze ho s jistotou identifikovat jako portrét *Kardinála Bedřicha, landkraběte Fürstenberga*, (č. k. 1) který se dnes nachází v kroměřížském zámku.¹⁸⁶ [1] Jedná se jeho o formální reprezentativní portrét namalovaný ve Vídni v roce 1859 malířem Franzem Schrotzbergem, který patřil mezi přední portrétisty vyšší šlechty habsburské monarchie a členů císařského rodiny.¹⁸⁷ Proto při hledání malíře na tuto významnou zakázku padla nepochybně volba na něj. Otázkou však zůstává, proč kardinál Bedřich Fürstenberg svůj oficiální portrét nechal vytvořit až šest let po zvolení olomouckým arcibiskupem.

Malíř Franz Schrotzberg vystudoval vídeňskou Akademii a během studií podnikl studijní cesty do Belgie, Itálie, Německa, Francie, Anglie a do dalších evropských zemích. Jeho talent se projevil už při studiu na Akademii, neboť získal stipendium a vyhrál tři ceny.¹⁸⁸ V roce 1839 byl jeho obraz *Léda s labutí* přijatý do oddělení moderního malířství Kaiserliche Gemäldegalerie v Belvederu.¹⁸⁹ Následně se ve své umělecké kariéře věnoval pouze portrétní tvorbě. Jeho obrazy dnes můžeme najít

¹⁸³ Ibidem, záznam k měsíci červenci roku 1870; ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891)*, fol. 224.

¹⁸⁴ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3959, karton 1814, *Kniha příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1866–1873*, nefol., záznam k měsíci září roku 1872.

¹⁸⁵ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3958, karton 1814, *Kniha příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1854–1866*, nefol., záznam k měsíci dubnu roku 1858.

¹⁸⁶ Franz Schrotzberg, *Kardinál Bedřich, landkrabě Fürstenberg*, 1859, olej, plátno, 273 × 180 cm, AMK, inv. č. KE 933, O 20. Srov. Mžýková 1998a, s. 363.

¹⁸⁷ Boetticher 1895, s. 664.

¹⁸⁸ Wurzbach 1876, s. 19.

¹⁸⁹ Franz Schrotzberg, *Léda s labutí*, 1839, olej, plátno, 128 × 99 cm, Belvedere Museum Wien, inv. č. 3383.

téměř ve všech šlechtických obrazových sbírkách na našem území, jako příklady uvedu Lobkowicze, Czerniny, Lichtensteiny, Kinské nebo rod Colloredo-Mansfeld.¹⁹⁰

Další nákup provedl kardinál Bedřich Fürstenberg dle dochovaných archivních materiálů o dva roky později. Dne 15. listopadu roku 1860 zakoupil obraz *Sv. Jana Sarkandera* (č. k. 2) za 300 zl.¹⁹¹ V účetním záznamu se píše, že se jedná o obraz bl. Sarkandera v kapli v Olomouci. V dnešní kapli sv. Jana Sarkandera (dříve kaple sv. Mučedníků) se dle badatelů až do roku 1860 nacházel oltářní obraz *Panna Maria s dítětem přijímá skrze přímlovu sv. Anny sv. Jana Sarkandera*, který mohl být v tomto roce při stavebních úpravách kaple vyměněn za obraz nový.¹⁹² [3] Vzhledem k úspěšným snahám o blahorečení tohoto světce a obdivu jeho kultu je hypoteticky možné, že původní oltářní obraz kardinál Bedřich Fürstenberg odkoupil. Obrazu by odpovídala i vyšší cena 300 zl., vzhledem k jeho rozměrům a námětu. Pravděpodobně během roku 1870 byla provedena úprava tvaru plátna, přemalby a rentoaláž, kterou lze datovat díky podlepení plátna novinami Wiener Zeitung právě z onoho roku. Obraz se v neznámé době dostal mimo arcibiskupskou sbírku a patří k základnímu fondu Muzea umění Olomouc.¹⁹³

Avšak na druhou stranu je nutno podotknout, že problematika sarkanderovských obrazů v arcibiskupské obrazárně je mnohem složitější. Ve sbírkách se nachází několik dochovaných obrazů tohoto světce, u kterých není jistá provenience ani autorství. Tři z nich pochází z 18. století od anonymních malířů. První z nich byl namalovaný okolo poloviny 18. století a světce zobrazuje portrétní formou, bez zdůraznění jeho výslechu, mučení a utrpení.¹⁹⁴ [4] Další plátno patří k tradičnímu vyobrazení světce. Jan Sarkander je zde vyobrazen v polopostavě se svými atributy, ke kterým patří kniha, klíč, okovy a krucifix.¹⁹⁵ [5] Poslední obraz z uvedené trojice se

¹⁹⁰ Wurzbach 1876, s. 20–21.

¹⁹¹ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3958, karton 1814, *Knihy příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1854–1866*, nefol., záznam k měsíci listopadu roku 1860.

¹⁹² Josef František Wickart, *Panna Maria s dítětem přijímá skrze přímlovu sv. Anny sv. Jana Sarkandera*, 1721/1724, olej, plátno, 273 × 147 cm, MUO, inv. č. O 140. Srov. Kostelníčková 2008b, s. 158.

¹⁹³ *Ibidem*.

¹⁹⁴ Neznámý malíř, *Sv. Jan Sarkander*, 1749 (?), olej, plátno, 56 × 41 cm, AO, inv. č. II3C1-1826. Srov. Jakubec 2008a, s. 176.

¹⁹⁵ Neznámý malíř, *Sv. Jan Sarkander*, druhá polovina 18. století, olej, plátno, 93,5 × 73,5 cm, AO, inv. č. II3C1-284. Srov. Jakubec 2008b, s. 183.

značně odlišuje svým zpracováním, neboť je zde světec vyobrazen jako mučedník s christologickými znaky.¹⁹⁶ [6]

Další obrazy vytvořil Julius Muhr (1819–1865), který v období kolem poloviny 19. století působil v Římě. V roce 1855 vytvořil obraz *Přípravná schůze k beatifikaci Jana Sarkandera*, který se patrně původně nacházel ve sbírce olomouckého kapitulního děkanství.¹⁹⁷ Do olomoucké rezidence byl přesunutý až v roce 1941 za arcibiskupa Leopolda Prečana. Dalším obrazem, který Julius Muhr vytvořil, je *Sv. Jan Sarkander* z roku 1856.¹⁹⁸ [7] Podle badatelky Martiny Potůčkové se nacházel pravděpodobně od svého vzniku v obrazové sbírce olomoucké rezidence, ale bližší provenience je nejasná. Dnes bychom obraz našli v depozitáři katedrály sv. Václava v Olomouci.¹⁹⁹ Je i pravděpodobné, že v arcibiskupské obrazárně se nacházelo více pláten tohoto světce. Vzhledem ke špatnému stavu sbírky po smrti kardinála Bedřicha Egona Fürstenberga v roce 1892 a různým transferům mezi jednotlivými arcibiskupskými sídly v 19. století se obrazy nemusely dochovat. Dvojice obrazů sv. Jana Sarkandera z olomoucké rezidence se objevuje i ve výnosu c. k. moravsko-slezské prokuratury v Brně ze dne 11. října 1899, podle kterého se vyměřil převodní poplatek z kardinálovy pozůstalosti.²⁰⁰

Josef von Lippert (1826–1902) pro kardinála Fürstenberga zakoupil ve Vídni 14. prosince 1860 obraz *Salvatora* (č. k. 3) za 160 zl. V účetním záznamu se vedle názvu obrazu nachází i příjmení autora tohoto díla.²⁰¹ Franz Josef Dobiaschofsky (1818–1867) byl malířem, který vystudoval vídeňskou Akademii. Školení absolvoval u Josefa Führicha (1800–1876) a Leopolda Kupelwiesera (1796–1862). V padesátých letech 19. století se Franz Josef Dobiaschofsky stal prozatímním profesorem malby na Akademii ve Vídni. Po studijní cestě do Říma v padesátých letech 19. století byl jmenovaný i akademickým radou. Ovlivněn byl především tvorbou nazarenistů, specializoval se na historickou a náboženskou malbu. Od šedesátých let 19. století se díky opětovnému navázání kontaktu s Josefem Führichem věnoval ve své tvorbě

¹⁹⁶ Neznámý malíř, *Sv. Jan Sarkander*, 18. století, olej, plátno, 37 × 24,5 cm, AO, inv. č. II3C1-737. Srov. Jakubec 2008c, s. 196.

¹⁹⁷ Julius Muhr, *Přípravná schůze k beatifikaci Jana Sarkandera*, 1855, olej, plátno, 235 × 176 cm, AO, inv. č. II.3A-0121. Srov. Potůčková 2016d, s. 212.

¹⁹⁸ Julius Muhr, *Sv. Jan Sarkander*, 1856, olej, plátno, 157,5 × 124,5 cm, AO, inv. č. II.3A-0121. Srov. Potůčková 2016c, s. 212.

¹⁹⁹ *Ibidem*.

²⁰⁰ Machytka 1970, s. 54.

²⁰¹ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1499, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1849–1867)*, fol. 108.

především církevním námětům.²⁰² K jeho významným dílům patří oltářní plátina pro vídeňské kostely nebo nástěnné malby pro schodiště dvorní opery ve Vídni. Mimo tyto zakázky vytvořil oltářní obrazy pro kostely ve Währingu a Salcburku.²⁰³ Obraz *Salvator*, který pro kardinála Bedřicha Fürstenberga namaloval, se s velkou pravděpodobností opět nedochoval. Nepodařilo se mi jej ani objevit v inventářích arcibiskupských rezidencí. Ve stejný den se zde objevuje i další zakoupený obraz nazvaný pouze *Sarkander* (č. k. 4) za částku 336 zl.²⁰⁴ K dílu se nevyskytují žádné podrobnější informace, proto je obraz těžké určit nebo spojit s konkrétním plátnem v arcibiskupské obrazárně. Součástí účtu jsou další položky zakoupené Josefem von Lippertem a za 7 zl. je zde naúčtována přeprava obrazů z vídeňského Belvederu do kroměřížské rezidence.

Ve Vídni byl zakoupený 14. srpna 1862 další obraz s námětem sv. Jana Sarkandera (č. k. 5) za částku 350 zl.²⁰⁵ [8] Jeho autorem je dle informací opět vídeňský malíř Franz Josef Dobiaschofsky. V účetním záznamu je rovněž uvedené, že je tento oltářní obraz určený pro zámek Hukvaldy. Nákup mezi kardinálem Bedřichem Fürstenbergem a malířem Dobiaschofskym zprostředkoval opět Josef von Lippert. V literatuře se o obraze žádné informace nenacházejí, současně jsem ho nenašel ani v dochovaných inventářích hukvaldského letního zámku. Inventáře se až do roku 1917 o obrazech na Hukvaldech nezmiňují. Až v tomto roce se v seznamu jednotlivých místností poprvé objevují výčty obrazů, které zdobily stěny zámku.²⁰⁶ V zámecké kapli se původně nacházela tři plátina ve zlacených rámech, je tedy pravděpodobné, že jeden z obrazů mohl být právě od vídeňského malíře Franze Josefa Dobiaschofského. Tuto domněnku potvrzuje i fakt, že vnitřní vybavení zámku zůstalo téměř beze změn od doby, kdy jej obýval kardinál Bedřich Fürstenberg, až do roku 1937.²⁰⁷

V březnu roku 1863 se v knize příjmů a vydání objevuje nákup obrazu císařovny (č. k. 6) za 350 zl. opět od rakouského portrétisty Franze Schrotzberga.²⁰⁸ [9] Částku

²⁰² Manson 1913, s. 355–356.

²⁰³ Wurzbach 1858, s. 328.

²⁰⁴ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1499, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1849–1867)*, fol. 108.

²⁰⁵ Ibidem, fol. 376.

²⁰⁶ ZAO-O, fond ÚŘAS, sv. 10 (Účetní přílohy), NAD 1434, č. pom. 816, inv. č. 45391, *Inventář movitostí zámku aj. (1917–1919)*, fol.

²⁰⁷ ZAO-O, fond ÚŘAS, sv. 10 (Účetní přílohy), NAD 1434, č. pom. 816, inv. č. 45393, *Inventář movitostí zámku aj. (1937)*, fol.

²⁰⁸ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3958, karton 1814, *Knihy příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1854–1866*, nefol., záznam k měsíci březnu roku 1863.

mu arcibiskupský sekretariát vyplatil dne 25. března. Dle jeho tvorby soudím, že se jednalo o nám neznámý portrét císařovny Alžběty, manželky císaře Františka Josefa I., možná u příležitosti deseti let jejich manželství. V literatuře se mi podařilo najít informaci, podle které Franz Schrotzberg v únoru roku 1862 namaloval portrét císařovny Alžběty.²⁰⁹ Zůstává otázkou, zda se jedná o stejný portrét, který o rok později zakoupil kardinál Fürstenberg, nebo to byla zcela jiná podobizna císařovny. V souvislosti s portrétem císařovny Alžběty je důležitý výnos c. k. moravsko-slezské prokuratury v Brně ze dne 11. října 1899.²¹⁰ Vyměřuje se v něm výše převodního poplatku z pozůstalosti kardinála Bedřicha Fürstenberga a objevuje se zde právě tento obraz umístěný v kroměřížském zámku. Kromě toho vytvořil malíř i výše zmíněný portrét kardinála Fürstenberga v roce 1859. V kroměřížské sbírce se jeden portrét císařovny Alžběty nachází, ale pochází z padesátých let 19. století a vytvořil jej přední vídeňský portrétista Anton Einsle (1801–1871).²¹¹ [36] Vzhledem k dataci tohoto obrazu je pravděpodobné, že byl získán právě za episkopátu kardinála Fürstenberga. Zatímco od Franze Schrotzberga nenajdeme v katalogích arcibiskupské obrazárny ani jeden portrét císařovny Alžběty. Je možné, že kvůli špatnému stavu se nemusel do následujícího století zachovat.

V listopadu 1865 byly opět ve Vídni zakoupené současně dva oltářní obrazy za částku 200 zl. od Ferdinanda Zennera (1814–1882) a k nákupu existuje účetní doklad. [10] Jedná se obrazy *Sv. Jana Nepomuckého* (č. k. 7) a *Sv. Jiljí* (č. k. 8).²¹² Osud druhého jmenovaného obrazu je neznámý, v katalogích olomoucké a kroměřížské obrazárny se o něm nenachází žádná zmínka. Obraz *Sv. Jana Nepomuckého* můžeme najít pouze v katalogu kroměřížské obrazárny Antonína Breitenbachera a Eugena Dostála z roku 1930, ve kterém se nachází podrobný popis plátna. „*Světec oděný v rochetku a kožešinový plášť, na spodním okraji ozdobený ocásky, sedí na židli s okrouhlým opěradlem vzadu; jest obrácen upravo, tváří skoro v profilu... Tvář světce jest asketická, pravá ruka v člancích chorobně zapálená.*“²¹³ Plátno dle jejich názoru pochází od neznámého malíře z období okolo roku 1730, jeho umístění je však

²⁰⁹ Wurzbach 1876, s. 20.

²¹⁰ Machytka 1970, s. 54.

²¹¹ Anton Einsle, *Císařovna Alžběta*, 1856, olej, plátno, 116 × 94 cm, AMK, inv. č. KE 869, O 9. Srov. Mžýková 1998b, s. 142.

²¹² ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1499, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1849–1867)*, fol. 693.

²¹³ Breitenbacher – Dostál 1930, s. 146.

v současné době neznámé.²¹⁴ Ferdinand Zenner se narodil ve Varaždínu, v dnešním Chorvatsku a na kněze byl vysvěcený v roce 1836. V období druhé poloviny 19. století působil na císařském dvoře jako c. k. dvorní kaplan a byl autor knih s religiózní tematikou.²¹⁵ Žádné další informace k jeho životu tohoto církevního hodnostáře se nikde v literatuře neobjevují.

V knize příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa se 16. prosince 1866 objevuje nákup obrazu za částku 218 zl. Zakoupená položka však není více specifikovaná, takže není možné určit o které konkrétní plátno se jedná, případně kdo je autorem.²¹⁶ Dle výše částky soudím, že se mohlo jednat o neznámý historický obraz s náboženským námětem. Plátno bylo pravděpodobně zakoupené ve Vídni, neboť s tímto městem je spojena většina obrazových akvizic kardinála Bedřicha Fürstenberga.

Portrét arcivévody Leopolda (č. k. 9) byl zakoupen 20. listopadu 1867 a v knize příjmů a vydání se k němu váže konkrétní záznam. [12] V tomto případě se jedná o kopii staršího obrazu *Podobizny arcivévody rakouského, biskupa Leopolda Viléma*,²¹⁷ kterou v roce 1867 vytvořil Franz Eybl (1806–1880) za 300 zl. [11] V dochovaném účtu malíř kardinála Fürstenberga informuje o navýšení ceny obrazu o 7 zl. kvůli dopravě do knížecího paláce, takže bude nutno zaplatit celkem 307 zl.²¹⁸ [13] Obraz se nyní nachází v kroměřížském zámku a originál, podle kterého byla vytvořena kopie Franze Eybla, je neznámý. Malíř Franz Eybl patřil k představitelům žánrové a portrétní malby. Na vídeňskou Akademii nastoupil už v deseti letech v roce 1816 a studium ukončil v roce 1828. Po prvních letech studia a získání základního uměleckého vzdělání prošel kurzem krajinomalby pod vedením Josefa Mössmera (1780–1845). Nejvíce let ale strávil v kurzu historické malby, který díky Peteru Krafftovi (1780–1856) získal nové podněty. Tato zkušenost se mu hodila v druhé polovině 19. století, kdy kromě malování i restauroval. Ve velké míře se věnoval i litografii a touto technikou vytvořil na čtyři sta portrétů různých osobností, od prostých občanů až po nejvyšší šlechtu.²¹⁹ Od roku 1853 byl kustodem císařské galerie

²¹⁴ Ibidem.

²¹⁵ Kurz 1891, s. 129.

²¹⁶ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3958, karton 1814, *Knih příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1854–1866*, nefol., záznam k měsíci prosinci roku 1866.

²¹⁷ Franz Eybl, *Podobizna arcivévody rakouského, biskupa Leopolda Viléma*, 1867, olej, plátno, 142 × 111 cm, AMK, inv. č. KE 871, O 14. Srov. Mžýková 1998c, s. 148.

²¹⁸ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1499, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1849–1867)*, fol. 895.

²¹⁹ Leporini 1915, s. 126.

v Belvederu a k tomu se věnoval i restaurování obrazů. Svoji restaurátorskou praxi Franz Eybl zužitkoval i při vytváření kopie výše uvedeného obrazu arcivévody Leopolda Habsburského a snažil se dodržet technologické postupy barokního malířství 17. století.²²⁰ Kopírování starých mistrů byla jeho oblíbená činnost, neboť v jeho pozůstalosti se nacházely kopie kreseb Corregia, Guida Reniho, nebo Rubense.²²¹

Ze dne 18. listopadu roku 1868 je v knize příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa záznam o nákupu nespécifikovaného počtu obrazů.²²² Cena za tato umělecká díla je však pouze v hodnotě 142 zl. Dle poměrně nízké částky lze usoudit, že autorem mohl být některý z umělců činných v období druhé poloviny 19. století a obrazy byly menšího formátu, pravděpodobně s náboženským motivem.

Z roku 1869 je dochovaný i jeden nedatovaný účet ve francouzštině obsahující celkem dvacet obrazů (č. k. 11–29). Cena u každé položky je uvedena za akvarel na lakovaném malířském papíru a za plátno s temperovou barvou, přičemž druhá varianta je o několik zlatých dražší.²²³ Proto jsou v uvedeném seznamu obrazových akvizic z let 1854–1873 a v katalogu uvedené dvě částky. Nebylo možné zjistit, kterou z variant kardinál Bedřich Egon Fürstenberg během závěrečného rozhodnutí zvolil. Levnější varianta dvaceti obrazů byla za 1.500 zl., dražší za částku 1.614 zl. U šesti položek se objevuje křížek a jsou navíc podtrženy – jedná se zejména o obrazy spojené s životními okamžiky sv. Cyrila a Metoděje. Jmenovitě jsou takto označena plátna s náměty *Sv. Cyril před císařem Michalem III.* (č. k. 15), *Sv. Cyril křtí Slovaný* (č. k. 16), *Nesení ostatků sv. Klementa* (č. k. 24), *Zmrtvýchvstání sv. Klementa* (č. k. 25) a *Archanděl Gabriel a Michael se sv. Cyrilem a Metodějem* (č. k. 26). Jako šestý obraz je podtržena a označena *Madona* (č. k. 11). Ostatní plátna jsou zaměřena na náboženská témata, jako je umučení světců, Nanebevzetí Panny Marie nebo různé okamžiky ze života svatých. Avšak v žádném katalogu olomoucké a kroměřížské obrazárny jsem žádné takové obrazy nenašel.

Mohlo by se jednat o díla určená pro baziliku Nanebevzetí Panny Marie a sv. Cyrila a Metoděje na Velehradu nebo přilehlý klášter. Kardinál Bedřich Fürstenberg se zasloužil o obnovu baziliky a pro lepší dostupnost nechal přesunout

²²⁰ Mžýková 1998c, s. 147.

²²¹ Leporini 1915, s. 128.

²²² ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3959, karton 1814, *Knihá příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1866–1873*, nefol., záznam k měsíci listopadu roku 1868.

²²³ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891)*, fol. 162.

svátek sv. Cyrila a Metoděje z března na začátek července.²²⁴ V úvahu rovněž připadá i navázání kontaktů v Itálii, neboť Donu Marcellu Massarentimu bylo poprvé vyplaceno 3.000 zl. už na začátku prosince roku 1869.²²⁵ Obrazy mohly vzniknout také pro výzdobu některé z arcibiskupských rezidencí, v úvahu připadá zejména jeho oblíbený zámek Hukvaldy, kam možná směřovala většina jeho obrazových akvizic. Kvůli absenci seznamů konkrétních obrazů umístěných na Hukvaldech toto tvrzení však nelze potvrdit, ani vyvrátit. Pravděpodobně mohl tento soubor postihnout stejný osud jako akvarely malíře Guglielma Ewinga, které kardinál Bedřich Fürstenberg zakoupil následujícího roku v Itálii a s jistotou se nedochovaly. Z tohoto důvodu se domnívám, že tento soubor dvaceti obrazů byl proveden v akvarelu, který byl levnější variantou a z tohoto důvodu se do dnešních dnů nezachoval.

Hned na počátku ledna roku 1870 se objevuje v knize vydání nákup obrazu za 1.200 zl., který není nijak specifikovaný. Avšak díky dochovanému italskému účtu se mi podařilo zjistit, že se jedná o deskový obraz *Madony s dítětem* (č. k. 30). Ten byl zakoupen u obchodníka s uměním Giovanni Tavazziho ve starožitnictví na Via della Mercede v Římě. [15] Společně s obrazem bylo zakoupeno i několik dalších uměleckých předmětů, jejichž celková hodnota byla 2.500 zl.²²⁶ Blíže nelze určit o jaký obraz *Madony s dítětem* se jedná, v účtu se nachází pouze název obrazu, o autorovi zde žádná informace není. Pravděpodobně by se mohlo jednat o renesanční deskový obraz *Adorace dítěte*²²⁷ od Neriho di Bicci ze sedmdesátých let 15. století. [14] Jako jednu z italských akvizic kardinála Bedřicha Fürstenberga obraz určuje Olga Pujmanová a získání obrazu datuje do sedmdesátých let 19. století.²²⁸ Kvůli absenci dalších archivních pramenů však nelze moji domněnku potvrdit, rovněž se mohlo jednat o zcela jiný obraz *Madony s dítětem*. U starožitníka Giovanni Tavazziho nakoupil kardinál Bedřich Egon ještě další umělecké předměty o měsíc později, konkrétně 1. února 1870 za částku 4.000 zl.²²⁹ Uvedený výdaj však není blíže specifikovaný a nepodařilo se mi k němu dohledat žádný podrobnější informace.

²²⁴ Buben 2000, s. 85.

²²⁵ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3959, karton 1814, *Knihy příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1866–1873*, nefol., záznam k měsíci prosinci roku 1869.

²²⁶ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891)*, fol. 174.

²²⁷ Neri di Bicci, *Adorace dítěte*, sedmdesátá až osmdesátá léta 15. století, dřevo, 101,5 × 68,5 cm, AMK, inv. č. KE 3217, O 265. Srov. Pujmanová 1998, s. 84.

²²⁸ Ibidem.

²²⁹ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3959, karton 1814, *Knihy příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1866–1873*, nefol., záznam k měsíci únoru roku 1870.

Arcibiskupský sekretariát zaznamenal ještě na 31. ledna 1870 nákup dalšího obrazu, označeného jako *Sv. Antonín* (č. k. 31) za 60 zl.²³⁰ V olomoucké sbírce je jediným dochovaným obrazem s námětem tohoto světce *Sv. Antonín Paduánský* pocházející z dílny Jana Kryštofa Handkeho (1694–1774) z roku 1773.²³¹ [16] Obraz patří od roku 1952 do fondu Muzea umění Olomouc a jeho starší provenience je neznámá. Kromě strohého účetního záznamu a mé domněnky, nelze toto tvrzení podložit. Vzhledem ke špatnému stavu arcibiskupské obrazové sbírky po smrti kardinála Fürstenberga je pravděpodobné, že se uvedený obraz z účetního záznamu nemusel ani dochovat.

Březen roku 1870 byl na obrazové akvizice bohatý a objevuje se hned několik nákupů. Konkrétní popisy zde však nejsou, opět je použito označení obraz nebo oltářní obraz, jak je tomu v následujícím případě. Objevuje se zde položka nákupu obrazu za 500 zl.²³² Pravděpodobně by se mohlo jednat o obraz *Nesení kříže*²³³ z dílny německého umělce Jörga Breue staršího (1475–1537). [17] Jako jednu z italských akvizic kardinála Bedřicha Fürstenberga obraz určuje Milan Togner.

Kromě toho bylo zakoupeno i několik obrazů, které nejsou doplněné bližšími informacemi a konkrétní účty nejsou dohledatelné. V knize vydání jsou zapsané jen jako obrazy, kdy jeden byl pořízen 10. března 1870 za 100 zl., další dvojice pláten o týden později 17. března 1870 za 180 zl.²³⁴ V tomto období kardinál Fürstenberg pobýval v Římě a lze se jen domnívat, zda díla pochází ze sbírky Dona Marcella Massarentiho nebo od některého z římských starožitníků. Kvůli chybějícím archivním pramenům to nelze blíže určit, ale s velkou pravděpodobností se opět jednalo o obrazy soudobé tvorby s náboženskými motivy.

Jmenovitě se u nákupu z 27. dubna 1870 objevuje *Portrét kardinála Schrattenbacha* zakoupený (č. k. 32) za částku 300 zl.²³⁵ [18] Obraz můžeme spojit s plátnem malíře Franze Eybla, *Podobiznou olomouckého biskupa kardinála*

²³⁰ Ibidem, záznam k měsíci lednu roku 1870.

²³¹ Jan Kryštof Handke (?), *Sv. Antonín Paduánský*, 1773, olej, plátno, 68 × 47 cm, MUO, inv. č. O 107. Srov. Jemelková 2008, s. 80.

²³² ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3959, karton 1814, *Knihy příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1866–1873*, nefol., záznam k měsíci březnu roku 1870.

²³³ Jörg Breue st. – dílna, *Nesení kříže*, okolo 1506, tempera, smrkové dřevo, 105 × 84 cm, AMK, inv. č. KE 3185, O 266. Srov. Togner 1998a, s. 96.

²³⁴ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3959, karton 1814, *Knihy příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1866–1873*, nefol., záznam k měsíci březnu roku 1870.

²³⁵ Ibidem, záznam k měsíci dubnu roku 1870.

Wolfganga Hannibala hraběte Schrattenbacha, jako neapolského krále,²³⁶ které vzniklo jako kopie staršího obrazu italského malíře Giambattisty Canzianiho (1664–1730) v kroměřížské obrazové sbírce. Antonín Breitenbacher s Eugenem Dostálem datují obraz do období okolo roku 1860, tento názor později přejímají i badatelé v *Kroměřížské obrazárně*.²³⁷ Podle dochovaného účetního záznamu by však datace badatelů neodpovídala a bylo by možné ji posunout až do období roku 1870. [19] Kromě toho nesmím vynechat další portrét jednoho z olomouckých biskupů od Franze Eybla, podobiznu *Biskupa Jana Arnošta z Lichtensteina*.²³⁸ V knize příjmů a vydání sekretariátu se sice tento obraz jmenovitě nenachází, ale je rovněž datovaný do období šedesátých let 19. století. Vzhledem k nedochovanému záznamu je pravděpodobně možné, že obraz vznikl nejpozději do roku 1871, neboť toho roku Franz Eybl umírá ve Vídni.

Milan Togner publikoval v roce 2009, že malíř Franz Eybl vytvořil pro kardinála Fürstenberga soubor čítající šest pláten. Jednalo se o portréty olomouckých biskupů a arcibiskupů, kteří arcidiecézi spravovali po Karlu Lichtensteinu-Castelcornovi.²³⁹ Avšak pokud se zaměříme na katalogy arcibiskupské obrazárny, najdeme pouze obrazy tři – *Podobizna arcivévody rakouského, biskupa Leopolda Viléma* [11], *Podobizna olomouckého biskupa kardinála Wolfganga Hannibala hraběte Schrattenbacha, jako neapolského krále* [18] a podobiznu *Biskupa Jana Arnošta z Lichtensteina*. [20] V olomoucké rezidenci se nacházelo původně přes šedesát portrétů olomouckých biskupů a arcibiskupů. Tento obrazový soubor byl ale nakonec na žádost Antonína Breitenbachera u arcibiskupa Antonína Cyrila Stojana po roce 1921 umístěn do kroměřížského zámku.²⁴⁰

Na začátku měsíce května roku 1870 bylo koupeno dle záznamu v knize příjmů a vydání sedm obrazů *Sv. Klementa* (č. k. 33) za 480 zl. Existuje k nim doklad o koupi došlý přímo z Říma, ve kterém se ale píše pouze o šesti malbách.²⁴¹ [21] To potvrzuje

²³⁶ Franz Eybl, *Kardinál Schrattenbach jako místokrál neapolský*, 1860, olej, plátno, 142 × 111 cm, AMK, inv. č. KE 932, O 19. Srov. Daniel 1998, s. 108.

²³⁷ Srov. Breitenbacher – Dostál 1930, s. 59. – Daniel 1998a, s. 108.

²³⁸ Franz Eybl, *Biskup Jakub Arnošt z Lichtensteina*, okolo 1860, olej, plátno, 142 × 104 cm, AMK, inv. č. KE 928, O 15. Srov. Mžýková 1998d, s. 148.

²³⁹ Togner 2009, s. 68.

²⁴⁰ Togner 1998, s. 452.

²⁴¹ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891)*, fol. 166.; ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3959, karton 1814, *Knihy příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1866–1873*, nefol., záznam k měsíci květnu roku 1870.

fakt, že kardinál Bedřich Fürstenberg nakupoval ať už zprostředkovaně nebo osobně v Itálii častěji, než si badatelé doposud mysleli. Doklad pochází z 30. dubna 1870 a jeho autorem je malíř Guglielmo Ewing (1828–1884). V účetním dokladu se mimo jiné píše, že malíř za uvedenou částku dodá šest akvarelových kreseb, na kterých jsou vyobrazeny nástěnné malby z baziliky sv. Klementa v Římě. Výběr svatostánku souvisí s cyrilometodějským kultem, který kardinál Fürstenberg podporoval kvůli sjednocení obyvatel olomoucké arcidiecéze. Dle legendy měli slovanští věrozvěstové Cyril s Metodějem do kostela přinést ostatky sv. Klementa. Po smrti Cyrila v roce 863 chtěl jeho bratr přenést ostatky do Soluně, ze které sourozenci pocházeli. Papež Mikuláš I. to však nedovolil, a proto byl Cyril pohřben na Metodějovo přání rovněž do římské baziliky sv. Klementa.²⁴² Tento soubor několika akvarelů se však do dnešních dnů nedochoval a doposud o něm nikde nebyly publikované žádné informace. Guglielmo Ewing byl anglickým sochařem a malířství se věnoval spíše okrajově. Nejvíce se proslavil portrétními bustami královského páru Edwarda VII. (1841–1910) a jeho manželky Alexandry Dánské (1844–1925). Kromě toho portrétoval i další členy královské rodiny a nejvyšší šlechty monarchie, jako prince Alberta Viktora z Walesu (1864–1892), prince Adolfa z Tecku (1868–1927) s jeho sestrou a budoucí královnou Marií z Tecku (1867–1953), nebo vévody ze Sutherlandu. V závěru života se vydal do Ameriky, kde v New Yorku v roce 1884 zemřel.²⁴³

V Římě dále zakoupil 15. května roku 1870 kardinál Bedřich Fürstenberg trojici blíže nespecifikovaných obrazů za částku 1.250 zl.²⁴⁴ Vzhledem k poměrně vysoké částce soudím, že umělecké předměty zakoupil u neznámého římského starožitníka a jednalo se o díla starších umělců, pravděpodobně barokních. Mohlo by se jednat i o neznámá díla ze sbírky Dona Marcella Massarentiho, u kterého zakoupil obrazy již v březnu roku 1870 a nakupoval u něj i v následujících měsících.

I když je zakoupená položka z 8. července 1870 popsána pouze jako dva velké obrazy za 1.500 lir,²⁴⁵ lze ji s jistotou identifikovat jako dvojici rozměrných pláten *Disputace o Trojici*²⁴⁶ (č. k. 35) [22] od neznámého kopisty Andrea del Sarto

²⁴² Vasil 2015, s. 6, 13.

²⁴³ Hintze 1915, s. 118.

²⁴⁴ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3959, karton 1814, *Knihy příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1866–1873*, nefol., záznam k měsíci květnu roku 1870.

²⁴⁵ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3959, karton 1814, *Knihy příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1866–1873*, nefol., záznam k měsíci červenci roku 1870.

²⁴⁶ Andrea del Sarto, *Disputace o Trojici*, kopie z druhé poloviny 17. století, olej, plátno, 231,5 × 195 cm, AO, inv. č. 870. Srov. Tognier 1996b, s. 27.

a Bacicciovo *Korunování trním* (č. k. 34).²⁴⁷ [25] U obrazů se opět nachází přípis Don Marcello, stejně jako u obrazových akvizic z března roku 1870. Kardinál Bedřich Fürstenberg obrazy získal během římského pobytu tohoto roku a existuje k nim i účetní doklad recentně objevený Luborem Machytkou a zmíněný v *Olomoucké obrazárně I.* [24] Lubor Machytko dále uvádí, že obrazy byly zakoupeny u starožitníka Cinoliniho v Římě. Informaci o starožitníkovi však v účetním dokladu nenajdeme. Nákup byl zprostředkovaný mezi vatikánským úředníkem Donem Marcellem Massarentim a kardinálem Bedřichem Fürstenbergem. V účtu se uvádí jako měna italské liry, zatímco v knize příjmů a vydání je částka uvedena v rakouských zlatých, které používám i v uvedeném seznamu obrazových akvizic. Zajímavým faktem, který zakoupené předměty spojuje, je v knihách příjmů a vydání Fürstenbergova sekretariátu připsané jméno Don Marcello. Díky dochovaným archivním pramenům ho lze ztotožnit s vatikánským úředníkem Donem Marcellem Massarentim (1817–1905), který během svého života nashromáždil velkou sbírku italského malířství, kterou se snažil od osmdesátých let 19. století prodat.²⁴⁸ Donu Marcellovi a jeho sběratelství se blíže věnuji v další části této kapitoly.

Předmětem nákupu byly dle dochovaného účtu „*due pitture antiche; uno la coronazione di spine, e l'altro sei santi*“ za sumu 1.500 lir.²⁴⁹ Šest svatých na plátně *Disputaci o trojici* lze identifikovat jako Máří Magdalenu a pěťici svatých mužů – sv. Augustin, sv. František, sv. Petr, sv. Šebestián a sv. Vavřinec. Kardinál Fürstenberg možná považoval zakoupený obraz za originál, ale jedná se o povedenou kopii z druhé poloviny 17. století. Kopista dodržel téměř identické rozměry s originálem, zaměřil se na stejné detaily a použil podobnou barevnou paletu. Originální malbu můžeme najít v Palazzo Pitti ve Florencii.²⁵⁰ *Korunování trním* určil v roce 1969 na základě výzkumu Jaromír Neumann jako originální dílo Giovanniho Battisty Gaulliho zv. Baciccio. [25] V článku se zabývá detailním technickým i vizuálním rozbořením obrazu v kontextu Bacicciovy tvorby.²⁵¹ Dle Jaromíra Neumanna Baciccio převzal kompozici z dnes

²⁴⁷ Giovanni Battista Gaulli zv. Baciccio, *Korunování trním*, po 1685, olej, plátno, 269,5 × 197 cm, AO, inv. č. 2562. Srov. Togner 1996c, s. 84.

²⁴⁸ Genovese 2017, s. 85–87.

²⁴⁹ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891)*, fol. 224.

²⁵⁰ Togner 1996b, s. 27.

²⁵¹ Neumann 1969, s. 34.

nedochovaného obrazu od Anthonise van Dycka (1599–1641) a ovlivnila ho i tvorba Antonia Allegriho (1489–1534), známějšího jako Correggio.²⁵²

Poslední položkou ve výše uvedeném seznamu obrazových akvizic je plátno od Kupelwiesera (č. k. 26) za 115 zl. Obraz byl zakoupen 4. září 1872 u vídeňského starožitníka Carla Meyera (1819–?).²⁵³ Opět se v knize vydání neobjevuje bližší informace k dílu, ale důležitá je alespoň poznámka o autorovi – příjmení Kupelwieser. V obrazové sbírce se nachází několik obrazů Leopolda Kupelwiesera (1796–1862), rakouského malíře první poloviny 19. století. Na Akademii ve Vídni začal studovat už ve věku dvanácti let pod vedením Friedricha Overbecka (1789–1869).²⁵⁴ Na sklonku dvacátých let 19. století absolvoval krátkou studijní cestu do Itálie a po návratu začal působit jako portrétista, vytvořil i několik portrétů habsburské císařské rodiny. Zlom v jeho tvorbě nastal v době jmenování profesorem na vídeňské Akademii, kdy se zaměřil především na náboženské náměty. Vytvořil několik oltářních obrazů pro klášter v Klosterneuburgu, dominikány ve Vídni nebo nástěnné malby pro vídeňský kostel sv. Jana Nepomuckého na Praterstrasse.²⁵⁵

Originální portrét, poprsí arcibiskupa Sommerau-Beckha, byl vytvořený někdy po roce 1839 a v současnosti je umístěný v kroměřížském zámku. V olomoucké rezidenci najdeme tři kopie tohoto portrétu od neznámého umělce, první je datovaná do roku 1839,²⁵⁶ druhá doby okolo roku 1842²⁵⁷ a poslední kopie do období po roce 1850.²⁵⁸ Dle Martiny Potůčkové se lze domnívat, že plátna byla součástí olomoucké obrazové sbírky od svého vzniku.²⁵⁹ Mohl zakoupit kardinál Fürstenberg jednu z podobizen arcibiskupa Sommerau-Beckha? Hypoteticky to je možné, ale nelze to nijak potvrdit a ani vyvrátit. Dalším dílem Leopolda Kupelwiesera je *Podobenství*

²⁵² Ibidem, s. 35.

²⁵³ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3959, karton 1814, *Knihy příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1866–1873*, nefol., záznam k měsíci září roku 1872.

²⁵⁴ Huth 1928, s. 121.

²⁵⁵ Ibidem, s. 122.

²⁵⁶ Leopold Kupelwieser, *Portrét olomouckého arcibiskupa Maxmiliána Josefa, svobodného pána Sommerau-Beckh*, kopie, po 1839, olej, plátno, 74 × 62 cm, AO, inv. č. O 53. Srov. Jemelková 2016a, s. 148.

²⁵⁷ Leopold Kupelwieser, *Portrét olomouckého arcibiskupa Maxmiliána Josefa, svobodného pána Sommerau-Beckh*, kopie, po 1842, olej, plátno, 45,5 × 36 cm, AO, inv. č. II.3C1-2345. Srov. Jemelková 2016b, s. 149.

²⁵⁸ Leopold Kupelwieser, *Portrét olomouckého arcibiskupa Maxmiliána Josefa, svobodného pána Sommerau-Beckh*, kopie, po 1850, olej, plátno, 42,5 × 35 cm, AO, inv. č. II.3C1-2473. Srov. Jemelková 2016c, s. 150.

²⁵⁹ Ibidem.

o pleveli mezi pšenici.²⁶⁰ [26] Obraz mohl být od svého vzniku v roce 1846 součástí arcibiskupské sbírky, ale jeho bližší provenience je neznámá. V úvahu připadá i nákup zcela jiného, dnes neznámého obrazu z tvorby Leopolda Kupelwiesera.

Z dochovaných údajů arcibiskupského sekretariátu vyplývá, že kardinál Fürstenberg ve sledovaném časovém období zakoupil minimálně čtyřicet pět obrazů za částku téměř 10.000 zl. Pro srovnání uvádím jako příklad plat Theodora Kohna, který činil měsíčně 72 zl. v době, kdy měl na starost kancelář kardinála Fürstenberga a vyřizoval za něj množství spisů a korespondence.²⁶¹ Nakoupené obrazy sledované první poloviny Fürstenbergova episkopátu byly poměrně vysokou finanční investicí. K tomu je nutno připočítat další vyplacené částky na konta Josefu von Lippertovi a Donu Marcellu Massarentimu, díky kterým obrazovou sbírku rovněž obohatil, avšak bohužel pro nás neznámými uměleckými předměty. Převážná většina zakoupených pláten, která se mi podařilo v archivních dokumentech objevit, spadá do umělecké tvorby 19. století. O tom, že se v olomoucké rezidenci nacházela díla převážně moderní, psal již v roce 1888 historik umění Theodor Frimmel (1853–1928).²⁶²

Během procházení účtů kardinála Fürstenberga se mi podařilo objevit ještě další nákup obrazů, který ale spadá mimo sledované období, proto ho představím pouze okrajově. V září roku 1877 pobýval kardinál Bedřich Egon v Karlových Varech, které navštěvoval pravidelně. Z této doby je dochovaný účet obsahující čtveřici obrazů za celkovou částku 450 zl.²⁶³ [39] Nákup byl provedený opět u vídeňského obchodníka s uměním Carla Meyera, účet byl následně zaslán do Karlových Varů. Otázkou je, jestli společně s účtem poslal Carla Meyer i obrazy, nebo jestli proběhl transport do jedné arcibiskupských rezidencí na Moravě. První položkou nákupu je originální olejomalba *Pilatus* od malíře Josta Schnydera (1822–1894) za 100 zl. V účtu je jméno malíře Ramalka (?), které se nikde neobjevuje a námět obrazu za 100 zl. je *Spinnerin am Kreuz*. Jedná se o název dvou samostatných věžovitých soch umístěných ve Vídni. Uvedené obrazy se neobjevují v žádném katalogu arcibiskupské obrazárny, nenašel jsem je ani v inventářích. Poslední položkou jsou *Krajinomalby* za 250 zl., jejichž autorem je Josef Hermanstörfer (1817–1901). Díla se mi podařilo spojit s konkrétními

²⁶⁰ Leopold Kupelwieser, *Podobenství o pleveli mezi pšenici*, 1846, olej, plátno, 42 × 42 cm, AO, inv. č. II.3C1-2418. Srov. Potůčková 2016e, s. 146.

²⁶¹ Jonová 2015, s. 60.

²⁶² Machytka 1970, s. 55.

²⁶³ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891)*, fol. 771.

položkami v kroměřížské obrazárně – *Koně u napajedla* a *Hospodářství v Alpách*.²⁶⁴ Obrazy nejsou bohužel dochované, musíme si vystačit pouze s popisem Eugena Dostála z katalogu.²⁶⁵ Tento objev dokládá, že kardinál Bedřich Fürstenberg nakupoval umění i v pozdějších dobách, ale jednalo se spíše o nahodilé a nepravděpodobné obrazové akvizice.

Obchodník s uměním Marcello Massarenti

Často vyskytující se jméno Don Marcello v knize příjmů a vydání sekretariátu kardinála Fürstenberga se mi podařilo spojit s konkrétní osobou z římského církevního prostředí.²⁶⁶ Papežský úředník, celým jménem Don Marcello Massarenti Ordelaffi, byl vášnivým sběratelem druhé poloviny 19. století, kterému se během tohoto období podařilo nashromáždit rozličnou sbírku velkých rozměrů. I když byl významným sběratelem a obchodníkem s uměním od antiky po baroko, příliš pozornosti mu badatelé v literatuře nevěnují.²⁶⁷ Informace v článcích jsou stručné a bližší podrobnosti k jeho sběratelství neposkytují, za což možná mohou různé aféry spojené s budováním sbírky a jejím následným prodejem na počátku 20. století.²⁶⁸

V kontextu obrazových akvizic kardinála Fürstenberga se jedná o významnou osobu, kterou je nutno představit i se stručnou historií jeho obrazové sbírky. V knize příjmů a vydání sekretariátu kardinála Fürstenberga se jméno Dona Marcella objevuje hned několikrát.²⁶⁹ Během prvních sedmi měsíců v roce 1870 od něj kardinál Bedřich Fürstenberg zakoupil několik obrazů a na Massarentiho účet zasílal částky v řádu tisíců zlatých. První částka je z období prosince 1869, kdy obdržel ze sekretariátu na své konto sumu ve výši 3.000 zl. V lednu roku 1870 to bylo 1.700 zl., v březnu 1.800 zl. a v květnu téhož roku se objevuje vyplacená částka ve výši 1.400 zl. Během Fürstenbergova římského pobytu v druhé polovině července roku 1870 Don Marcello obdržel ve částku výši 1.400 zl. Pokud tyto zaznamenané a blíže nespecifikované hodnoty jednotlivých položek sečteme, dostaneme částku téměř 9.500 zl. za předměty

²⁶⁴ Josef Hermanstörfer, *Koně u napajedla*, (?), olej, plátno, 24 × 37 cm; Josef Hermanstörfer, *Hospodářství v Alpách*, (?), 24 × 37 cm. Srov. Breitenbacher – Dostál 1930, s. 149–150.

²⁶⁵ Ibidem.

²⁶⁶ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3959, karton 1814, *Knihy příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1866–1873*, nefol.

²⁶⁷ Srov. Bartman 2004. – Bundrick 2015. – Bundrick 2016. – Lurie 1970.

²⁶⁸ Srov. Genovese 2017, s. 92. – Zuri 1975, s. 12.

²⁶⁹ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3959, karton 1814, *Knihy příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1866–1873*, nefol.

různého uměleckého charakteru. Buď se mohlo jednat o zprostředkované nákupy Donem Marcellem Massarentim anebo přímo díla z jeho rozsáhlé sbírky.

Stěžejní je k osobě sběratele Dona Marcella Massarentiho článek italské badatelky Anny L. Genovese v monografii věnované Raffaelovi Santi, který se alespoň okrajově věnuje jeho životu a obrazové sbírce, kterou vybudoval.²⁷⁰ Během revolučních let pomohl Don Marcello Massarenti papeži Piu IX. (1792–1878) s útekem z Vatikánu do bezpečnějšího města Gaeta – zhruba sto čtyřicet kilometrů jižně od Říma. Z blíže nespecifikovaných důvodů byl ale po roce 1849 papežským vikariátem vykázán nejen z Vatikánu, ale i z Říma. V roce 1862 mu byl umožněn návrat, se kterým získal pozici sekretáře Úřadu apoštolské charity. Tento významný úřad v té době spravoval kardinál Gustav Adolf Hohenlohe-Schillingsfürst (1823–1896). Díky jeho ochraně a podpoře se rozvinul Massarentiho zápal pro umění a následné obchodování s ním.²⁷¹

Velké množství umění zakoupil díky konfiskacím církevních a šlechtických majetků a inflaci. K základům jeho sbírky patří umění z majetku prince Ercolaniho a hraběte Grassiho. Blízký vztah s protagonistou urbanizace Říma Francesca Saverio da Merode (1820–1874) mu zajistil přístup k tehdy probíhajícím římským archeologickým nálezům – součástí jeho sbírky se staly četné etruské a další cenné antické nálezy různého charakteru. Donu Marcellovi se podařilo shromáždit tisíce obrazů, soch a dalších artefaktů, které v období sedmdesátých let 19. století začal vystavovat v Palazzo Accoramboni na Piazza Rusticucci v těsném sousedství Vatikánu – palác byl ale v roce 1937 zbořen na příkaz Benita Mussoliniho (1883–1945). Jednalo se o jeho soukromé muzeum, k jehož sbírkám vyšlo i několik katalogů.²⁷² Z několika dochovaných fotografií je na první pohled zřejmé, jakým způsobem byly jednotlivé místnosti přeplněné uměleckými předměty a neuspořádané.²⁷³

První katalog sbírky vyšel v roce 1874, avšak je v současnosti nedochovaný. Sloužit měl především jako prodejní katalog určený pro nejvýše postavené šlechtice v Německu. Ovšem s nabídkou u potencionálních kupců neuspěl, další katalog vznikl v roce 1881 s konkrétní nabídkou prodeje knížeti Clovisi Hohenlohe-Schillingsfürstovi (1819–1901) ze Štrasburku.²⁷⁴ Ani tento prodej sbírky se ovšem nevydařil a Don

²⁷⁰ Genovese 2017.

²⁷¹ Ibidem, s. 85–87.

²⁷² Srov. Genovese 2017, s. 87. – Zuri 1975, s. 11.

²⁷³ Genovese 2017, s. 89.

²⁷⁴ Tento šlechtic byl bratrem kardinála Gustava Hohenlohe-Schillingsfürst. Badatelka Anna L. Genovese přímo odkazuje na katalog *Catalogue d'une collection des tableaux de diverses écoles*

Marcello nadále pokračoval v akviziční činnosti a rozšiřování sbírky – v roce 1899 se mu podařilo zakoupit rodovou kolekci markýzů Marignoli ze Spoleta.²⁷⁵ S prodejem uspěl až těsně před smrtí, kdy jeho sbírku zakoupil v roce 1902 americký železniční magnát Henry Walters (1848–1931) za astronomickou částku čtyři a půl milionu italských lir.²⁷⁶

Sbírka dle katalogu vydaného v roce 1894 obsahovala téměř tisíc obrazů od desítek autorů zvučných jmen – Andrea del Sarto (1486–1530), Rembrandt (1606–1669), Rubens (1577–1640), Cimabue (1240–1302), Giotto (1267–1337) a mnoho dalších. K tomu se v ní nacházelo velké množství různých antických artefaktů z římských vykopávek, sbírka mincí, tapiserie a další rozličné předměty užitého umění.²⁷⁷ V roce 1902, kdy sbírku koupil americký magnát Henry Walters (1848–1931), čítala okolo sedmi tisíc předmětů. Všechny zakoupené předměty můžeme dodnes obdivovat v americkém Walters Art Museum v Baltimoru, které Henry Walters následně založil.²⁷⁸

Architekt a „nákupčí“ Josef von Lippert

Podobně, jako Donu Marcellovi, byly vyplácené částky i Josefu von Lippertovi. Ten byl nejen dvorním architektem kardinála Bedřicha Fürstenberga ale mimo to pro něj zprostředkoval i nákupy uměleckých děl. Jejich spolupráce probíhala v období padesátých až sedmdesátých let 19. století, kdy po roztržce mezi Josefem von Lippertem a kardinálem Bedřichem Fürstenbergem skončila v roce 1877.

Architekturu studoval u Leopolda Ernsta (1808–1862) na vídeňské Akademii a následně se věnoval především restaurování památek, už jako člen C. k. centrální komise pro výzkum a zachování stavebních památek. K jeho dílům se řadí obnova katedrály sv. Štěpána ve Vídni, katedrálu Nanebevzetí Panny Marie v Kaloči, nebo hrad Raab. Kromě restaurování ale vyprojektoval i několik novostaveb. Kromě zmíněného chlapeckého semináře v Kroměříži to bylo například katolické gymnázium v Budě.²⁷⁹

Josef von Lippert byl především angažovaný při úpravách interiérů zámku v Kroměříži na počátku Fürstenbergova episkopátu. Milan Tognier v souvislosti

spécialement des écoles italiennes z roku 1881. Originály některých dochovaných katalogů se nacházejí v Bibliotheca Hertziana v Římě. Srov. Genovese 2017, s. 89.

²⁷⁵ Zuri 1975, s.12.

²⁷⁶ Genovese 2017, s. 93.

²⁷⁷ Donner 1894.

²⁷⁸ Zuri 1975, s. 14–15.

²⁷⁹ Lyka 1929, s. 267.

s obrazovými akvizicemi kardinála Bedřicha Egona mu přisuzuje získání šesti portrétů olomouckých biskupů a arcibiskupů, jak už jsem nastínil. Jednalo se o podobizny stylizované v duchu pozdního baroka od Franze Eybla.²⁸⁰ Kromě této informace je zde zmíněno, že kromě projekční činnosti Josef von Lippert pro kardinála Fürstenberga zajišťoval i nákup uměleckých předmětů a jejich restaurování.²⁸¹ K zásluze Josefa von Lippert patří restaurování a nové rámování gotických deskových obrazů od Lucase Cranacha staršího a Mariánského cyklu od Norimberského mistra augustiniánského oltáře.²⁸²

Podařilo se mi objevit dosud nepublikované obrazové akvizice, které zajišťoval právě Josef von Lippert. Jak bylo zmíněno, u malíře Franze Josefa Dobiaschofského zakoupil obrazy *Salvatora a Sv. Jana Sarkandera*, z nichž druhý jmenovaný byl určen pro zámek Hukvaldy. Je pravděpodobné, že pro kardinála Fürstenberga zakoupil ve sledovaném období let 1854–1873 více obrazů, než se mi podařilo zjistit. Tyto nákupy mohl Josef von Lippert zajišťovat z částek, které mu arcibiskupský sekretariát pravidelně vyplácel každý měsíc a jednalo se o sumy v řádech tisíců zlatých.²⁸³ Lze se jen domnívat, zda měl kardinál Bedřich Fürstenberg na umělecká díla specifické požadavky, jako námět zakoupeného díla, autor, umělecký styl, nebo zda mu nechával volnou ruku ve výběru děl.

4.4 Kardinálové nejasné akvizice

K obrazovým akvizicím kardinála Fürstenberga ve sledovaném období let 1854–1873 badatelé řadí i další díla. Tyto obrazy se mi ale nepodařilo v archivních materiálech dohledat a spojit s konkrétními účetními záznamy. Hypoteticky mohou některé obrazy patřit k nákupům, které jsou označené v účetních knihách jako obraz nebo obrazy bez bližších informací (viz Seznam získaných obrazů). Některé obrazy mohl kardinál Bedřich Egon Fürstenberg získat až po roce 1873 nebo darem. U velkého množství obrazů z olomoucké a kroměřížské rezidence není jasná provenience, zejména kvůli absenci archivních pramenů a řádné evidence obrazů nejen za episkopátu kardinála

²⁸⁰ Togner 2009, s. 68.

²⁸¹ Ibidem, s. 69.

²⁸² Jirka 1998, s. 22.

²⁸³ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3958, karton 1814, *Knihy příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1854–1866*, nefol.; ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3959, karton 1814, *Knihy příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1866–1873*, nefol.

Fürstenberg, ale i jeho předchůdců a nástupců v úřadu olomouckého arcibiskupa. Bádání ztěžují i dřívější přesuny děl mezi jednotlivými arcibiskupskými sídly.

Podle Antonína Breitenbachera opatřil kardinál Fürstenberg ve druhé polovině 19. století i kopii portrétu *Kardinála Františka Dietrichsteina* [27] od Josefa Zeleného (1824–1886).²⁸⁴ I když je obraz signovaný, Antonín Breitenbacher autorem určil Franze Eybla, ale v *Katalogu arcibiskupské obrazárny v Kroměříži* už je jako autor správně uveden Josef Zelený.²⁸⁵ Opět se jedná o kopii neznámého staršího plátna z rajhradského kláštera, avšak malíř měl problém napodobit temnosvit. Další dvě kopie tohoto obrazu se nachází na zámku ve Slavkově u Brna a v Libochovicích, ale jsou zrcadlově obrácené.²⁸⁶

Během správy olomoucké arcidiecéze měl v druhé polovině 19. století kardinál Fürstenberg dle Martiny Potůčkové získat i dvojici obrazů *Srdce Ježíšovo*²⁸⁷ [28] a *Srdce Mariino*,²⁸⁸ [29] které namaloval moravský malíř Josef Kriesten (1818–1887). Celý život působil v Moravském Berounu, kde se věnoval i sochařství a restaurátorství. Byl ovlivněn tvorbou místních barokních malířů, Ignáce Günthera (1727–1807) nebo Jana Jiřího Frömmela (1754–1814).²⁸⁹ Není jasné, jak se obrazy dostaly do olomoucké sbírky, v úvahu připadá i jejich získání darem. Poprvé se jmenovitě objevují až v inventáři olomoucké rezidence z roku 1900.²⁹⁰

Stejná situace nastává i s dvojicí obrazů od Josefa Muhra (1819–1865), o kterých jsem se zmiňoval v části obrazových akvizic věnované problematice obrazů sv. Jana Sarkandera v arcibiskupské obrazárně. Marie Mžýková do kardinálovy akviziční činnosti přiřadila *Křest Bořivojův*²⁹¹ [31] od Antonína Lhoty (1812–1905) pocházející z roku 1861, který byl získán v neznámé době. Je možné ho přiřadit k obrazovým akvizicím kardinála Bedřicha Fürstenberga díky námětu spojenému s kultem cyrilometodějství a počátky olomouckého biskupství.

²⁸⁴ Josef Zelený, *Kardinál František z Dietrichsteina*, 1868, olej, plátno, 142 × 111 cm, AMK, inv. č. KE 936, O 23. Srov. Mžýková 1998e, s. 451.

²⁸⁵ Srov. Breitenbacher 1925, s. 106. – Breitenbacher – Dostál 1930, s. 61. – Mžýková 1998e, s. 451.

²⁸⁶ Mžýková 1998e, s. 452.

²⁸⁷ Josef Kriesten, *Srdce Ježíšovo*, 1858, olej, plátno, 91 × 53 cm, AO, inv. č. II.3C1-2427. Srov. Potůčková 2016a, s. 144.

²⁸⁸ Josef Kriesten, *Srdce Mariino*, 1858, olej, plátno, 91 × 53 cm, AO, inv. č. II.3C1-2428. Srov. Potůčková 2016b, s. 144.

²⁸⁹ Ibidem.

²⁹⁰ Machytka 1970, s. 180.

²⁹¹ Antonín Lhota, *Křest Bořivojův*, 1861, olej, plátno, 57 × 68 cm, AO, inv. č. II.3C1-1891. Srov. Mžýková 2016, s. 161.

Milan Togner určil jako pravděpodobnou akvizici kardinála Fürstenberga *Portrét papeže Pia V.*,²⁹² [32] který byl získán během jednoho z římských pobytů. Toto tvrzení je podloženo inventářem vzniklým po smrti kardinála Bedřicha Fürstenberga v roce 1892, neboť se zde v rámci arcibiskupské sbírky obraz objevuje poprvé.²⁹³ Díky signatuře lze plátno určit jako dílo italského portrétisty Scipiona Pulzoneho zv. Gaetano a poměrně přesně lze obraz datovat vzhledem ke krátkému pontifikátu papeže Pia V. Historik Eduard A. Šafařík vyslovil domněnku, že se může jednat o akvizici arcibiskupa Theodora Kohna, ale obraz byl součástí olomoucké rezidence již v dřívější době.²⁹⁴

Lubor Machytka se domnívá, že kardinál Fürstenberg také získal *Noční požár*²⁹⁵ [33] od flámského malíře Roberta van den Hoecke (1622–1668). Obraz je umístěn do vyřezávaného rámečku s kardinálovým znakem. Otázkou zůstává, zda dílo kardinál Fürstenberg zakoupil nebo nechal jen nově zarámovat. Podle dochovaných štítků na zadní straně desky obraz prošel neznámou anglickou sbírkou. Otázka autorství kvůli špatnému stavu však zůstává sporná. Zatímco Lubor Machytka dílo připisoval Robertovi van den Hoecke, tak Lubomír Slavíček se domnívá, že by se mohlo jednat o práci některého z rotterdamských malířů.²⁹⁶

Mezi obrazy, které kardinál Bedřich Fürstenberg získal darem podle Marie Mžkové patří i *Portrét mladého císaře Františka Josefa I.*²⁹⁷ [34] od rakouského malíře Antona Einsleho z roku 1854. Podobný názor převládá i ohledně dalšího obrazu rakouského císaře, který je umístěný v kroměřížském zámku a vznikl okolo roku 1864.²⁹⁸ [35] Anton Einsle byl od roku 1838 dvorním císařským malířem a namaloval desítky portrétů císařovny Alžběty, Františka Josefa I. a jeho dvou předchůdců na císařském trůnu – Františka I. a Ferdinanda V.²⁹⁹

²⁹² Scipione Pulzone zv. Gaetano, *Podobizna papeže Pia V.*, okolo 1570, olej, plátno, 134,5 × 104 cm, AO, inv. č. 2569. Srov. Togner 1996c, s. 135.

²⁹³ Machytka 1970, s. 162–164.

²⁹⁴ Machytka – Neumann – Šafařík 1967, s. 108.

²⁹⁵ Robert van den Hoecke (?), *Noční požár*, po 1650, olej, dubové dřevo, 22 × 17,5 cm, AO, inv. č. 358. Srov. Machytka 2000, s. 70.

²⁹⁶ *Ibidem*, s. 71.

²⁹⁷ Anton Einsle, *Portrét mladého císaře Františka Josefa I.*, 1854, olej, plátno, 254 × 163 cm, AO, inv. č. II.3C1-1495. Srov. Mžková 2016b, s. 74.

²⁹⁸ Anton Einsle, *František Josef I.*, 1864, olej, plátno, 254 × 163 cm, AMK, inv. č. KE 870, O 10. Srov. Mžková 1998f, s. 142.

²⁹⁹ Mžková 2016b, s. 74.

K obrazovým akvizicím kardinála Fürstenberga lze přiřadit i další dvojici obrazů. Nepodařilo se mi k nim dohledat žádný účetní záznam, ale tuto domněnku lze podložit inventářem olomoucké rezidence z roku 1904, který vznikl po rezignaci arcibiskupa Kohna. Objevuje se zde portrét brněnského biskupa Františka Saleského Bauera (pozdější olomoucký arcibiskup), který byl získán z pozůstalosti kardinála Fürstenberga.³⁰⁰ Obraz je rovněž součástí výnosu c. k. moravsko-slezské prokuratury v Brně ze dne 11. října 1899.³⁰¹ Zisk tohoto obrazu spadá až do doby po roce 1882, kdy se František Saleský Bauer stal brněnským biskupem, ale do dnešní doby nedochoval. V této souvislosti lze k jeho akvizici přiřadit portréty pražského arcibiskupa Bedřicha Schwarzenberga, který byl z matčiny strany Fürstenbergovým bratrancem a blízkým přítelem. Dochovala se dvojice portrétů od neznámých malířů, kdy oba pocházejí z druhé poloviny 19. století. Obrazy tedy spadají do sledovaného období uměleckého mecenátu kardinála Bedřicha Fürstenberga. Obrazy se liší pouze formátem, kdy první z nich je malovaný na čtvercovém plátně [37] a druhý na oválném.³⁰² Tyto obrazy získal pravděpodobně darem od dotyčných osob.

Domnívám se, že kardinál Bedřich Egon mohl zakoupit i obraz *Madony s dítětem, malým sv. Janem Křtitelem a dvěma anděly* od neznámého italského malíře konce 16. století.³⁰³ [38] Jako nejpravděpodobnější by se jevil nákup v rámci jednoho z italských pobytů – v obrazových akvizicích se mi podařilo objevit dva obrazy s námětem Madony. Plátno nemá jasnou provenienci a v olomoucké rezidenci mohlo být dle Olgy Pujmanové už v 19. století, i když to nelze jednoznačně potvrdit.

Vzhledem k nejasným proveniencím obrazů z druhé poloviny 19. století v arcibiskupských sbírkách by bylo možné za pravděpodobné akvizice kardinála Bedřicha Fürstenberga označit ještě více děl. Domnívám se, že umělecký mecenát a jeho investice do obrazů byly mnohem rozsáhlejší, než se mi podařilo objevit. Avšak tato tvrzení by nebylo možné z badatelského hlediska podložit patřičnými archivními materiály, výzkum ztěžuje i nedostatek soupisů vnitřního vybavení jednotlivých arcibiskupských rezidencí.

³⁰⁰ Machytka 1970, s. 172.

³⁰¹ Ibidem, s. 53

³⁰² Neznámý malíř, *Portrét pražského arcibiskupa kardinála Bedřicha knížete Schwarzenberga*, po roce 1850, olej, papír, plátno, 77 × 62 cm, AO, inv. č. II.3C1-2389. Srov. Jemelková 2016d, s. 333; Neznámý malíř, *Portrét pražského arcibiskupa kardinála Bedřicha knížete Schwarzenberga*, po roce 1850, olej, plátno, 65 × 49 cm, AO, inv. č. II.3C1-2547. Srov. Jemelková 2016e, s. 334.

³⁰³ Italský malíř konce 16. století, *Madona s dítětem, malým sv. Janem Křtitelem a dvěma anděly*, olej, plátno, 115,5 × 96 cm, Arcibiskupství olomoucké, inv. č. nezjištěno. Srov. Pujmanová 1996b, s. 96.

5. ZAKOUPENÉ OBRAZY V INVENTÁŘÍCH ARCIBISKUPSKÉ REZIDENČNÍ SÍTĚ

Kardinál Maria Tadeáš z Trauttmansdorffu (1761–1819) ve své závěti uvedl, že je povinností olomouckých arcibiskupů, aby se obrazová sbírka dále neztenčovala a zůstala ve svém původním rozsahu. Lubor Machytka srovnal inventáře olomoucké rezidence z roku 1802 a 1817 a zjistil, že v novějším inventáři chybí více než dvě stě padesát obrazů. To možná souvisí s jejich špatným stavem, odlišným dobovým vkusem a kvůli tomu následným umístěním někde do skladiště, nebo na půdu bez další evidence.³⁰⁴ Po zbývajícím období 19. století se toto pravidlo příliš nedodržovalo a seznamy vznikaly jen sporadicky. Čitelnost inventářů snižuje jejich nepřesnost při uvádění jednotlivých obrazů i různé stěhování uměleckých děl do jiných místností v rámci dané rezidence, které se dělo za téměř každého nového arcibiskupa. Bádání stěžuje i rozdílné pojmenování a uspořádání místností, než jako tomu bylo v inventáři předchozím. Příkladem může být inventář z doby úmrtí Fürstenbergova předchůdce, arcibiskupa Sommerau-Beckha. Ten sumarizuje pouze přírůstky v olomoucké rezidenci, ale ostatní obrazy jsou vynechané. Podle tohoto seznamu arcibiskup Sommerau-Beckh rozšířil obrazárnu pouze o čtyři kusy děl.

Z doby episkopátu kardinála Bedřicha Fürstenberga se nedochoval ani jeden inventář ve spojitosti s obrazovou sbírkou. Jediným dochovaným je seznam vnitřního vybavení olomoucké rezidence, který vznikl v roce 1892 po smrti kardinála Fürstenberga.³⁰⁵ V přehledu bádání je nastíněné zkoumání historie arcibiskupské obrazárny v 19. století Lubora Machytky, ve kterém sice uvádí, že po roce 1873 vznikl soupis obrazárny, ale už v době vydání článku³⁰⁶ v roce 1987 byl tento archivní pramen neznámý. Je možné, že inventář mohl být ztracen v šedesátých letech 20. století během přesunu archiválií olomouckého arcibiskupství z Kroměříže do Státního okresního archivu v Olomouci. Další přesun zbývajících archiválií nastal v devadesátých letech 20. století. Nelze však ani vyloučit, že se tento inventář zachoval, ale není známé jeho uložení v rámci fondu Arcibiskupství olomouckého nebo ÚŘAS.

³⁰⁴ Machytka 1987a, s. 172.

³⁰⁵ Machytka 1970, s. 162–164.

³⁰⁶ Ibidem, s. 176.

Kvůli absenci inventářů olomoucké a kroměřížské rezidence z doby episkopátu kardinála Bedřicha Fürstenberga je nutné pracovat s materiály vzniklými před polovinou 19. století a následně s novějšími inventáři z počátku 20. století. Ty vznikly během episkopátů Fürstenbergových nástupců – arcibiskupa Theodora Kohna,³⁰⁷ kardinála Františka Saleského Bauera,³⁰⁸ arcibiskupa Cyrila Stojana,³⁰⁹ arcibiskupa Leopolda Prečana³¹⁰ nebo arcibiskupa Josefa Matochy.³¹¹ Tyto inventáře z 20. století jsou v současné době umístěné v Archivu arcibiskupství olomouckého. Jiný případ je kardinálův oblíbený letní zámek Hukvaldy. Zde se seznamy vybavení dochovaly z období téměř celého 19. století a vybavení zámku sledují až do roku 1937, pozornost jim věnuji v další části této kapitoly.

Přínosný je rovněž i inventář obrazů v olomoucké rezidenci Antonína Breitenbachera z roku 1923, který vznikl v rámci *Dějín arcibiskupské obrazárny v Kroměříži*, kdy obrazy osobně přeměřil a nechal je blíže prozkoumat arcibiskupským personálem, kvůli značkám či různým inventárním štítkům na nich umístěných.³¹² Pro získání přehledu v jednotlivých soupisech vybavení rezidencí olomouckých arcibiskupů je důležitý příspěvek Jany Zapletalové.³¹³ Badatelka vytvořila přehledný seznam dostupných a známých šedesáti tří inventářů, které mapují dobu od biskupa Karla z Lichtensteinu-Castelcornu po konec episkopátu arcibiskupa Cyrila Stojana v roce 1923.

Významná je i disertační práce Lubora Machytky z roku 1970, ve které autor přepsal různé inventáře arcibiskupské obrazové sbírky.³¹⁴ U mnoha těchto dokumentů se jedná o jediné známé exempláře. Po reorganizaci fondu Arcibiskupství olomouckého a Ústředního ředitelství arcibiskupských statků v Kroměříži je umístění jednotlivých inventářů až na pár výjimek neznámé. Jedním z důležitých dokumentů v souvislosti s akviziční činností kardinála Bedřicha Fürstenberga je výnos c. k. moravsko-slezské prokuratury v Brně ze dne 11. října 1899. Vyměřuje se v něm výše převodního poplatku z pozůstalosti kardinála Fürstenberga a objevuje se zde seznam obrazů, které jsou

³⁰⁷ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3975, karton 1817, *Inventář vnitřního vybavení arcibiskupské rezidence v Olomouci*.

³⁰⁸ AAO, dep. A2, karton D4/9B, *Inventář rezidence Olomouc 1911*.

³⁰⁹ AAO, dep. A2, karton D4/9A, *Inventář rezidence Olomouc 1922*.

³¹⁰ AAO, dep. A2, karton D4/23, *Inventář rezidence po smrti Prečana (1947)*.

³¹¹ AAO, dep. A2, karton D4/23, *Inventář rezidence 1955*.

³¹² Breitenbacher 1925, s. CIV–CIX.

³¹³ Zapletalová 2018.

³¹⁴ Machytka 1970.

součástí výnosu. V dokumentu se však nevyskytuje jediná zmínka o zámku Hukvaldy nebo jiných obrazových akvizicích, které se mi podařilo v archivních materiálech objevit. Co se stalo s téměř pěti desítkami obrazů, které se mi podařilo objevit v účetních záznamech? Výnos obsahuje jen čtrnáct obrazů, rozdělených mezi kroměřížský zámek a olomouckou rezidenci. Obrazy se nedochovaly, nebo jejich získání nebylo spojené s kardinálem Fürstenbergem? Takových otázek je mnoho, ale odpovědi na ně velmi málo.

Obrazy v Kroměříži:

- *Trojdílný nástavec klekátka s olejovými malbami*
- *Podobizna cara Alexandra III.*
- *Podobizna císařovny Alžběty*
- *Velká podobizna kardinála Fürstenberga*
- *Podobizna papeže Lva XIII.*
- *Podobizna kardinála Fürstenberga – poprsí*

Obrazy v Olomouci:

- *Podobizna biskupa Bauera*
- *Obraz Jan Sarkander*
- *Dva obrazy sv. Cyril a Metoděj*
- *Tři obrazy po 50 krejcarech*
- *Obraz Jan Sarkander*³¹⁵

Kromě výše zmíněných sídel bylo v držení arcibiskupství olomouckého několik dalších rezidencí. Avšak v žádné z nich se pravděpodobně větší množství obrazů nenacházelo. V zámku ve Vyškově se dle inventáře z roku 1885 nacházel pouze jediný obraz, *Kristus na kříži* v zámecké kapli.³¹⁶ [40] Kardinál Bedřich Fürstenberg měl v zámku bohatě zařízený apartmán, skládající se ze tří místností. V předpokoji, ložnici ani v pracovně o obrazech není v inventáři vyškovského zámku jediná zmínka. Podle Antonína Breitenbachera přitom v roce 1818 zdobilo stěny zámku téměř padesát obrazů.³¹⁷ Ještě skromněji vybavený a téměř nevyužívaný byl zámek Mořice, umístěný v polovině cesty mezi Kroměříží a Vyškovem. Panství zakoupil kardinál Bedřich

³¹⁵ Ibidem, s. 54.

³¹⁶ ZAO–O, fond ÚŘAS, sv. 10 (Účetní přílohy), NAD 1434, č. pom. 816, inv. č. 49414, *Inventář movitostí zámku + deník (1886)*, fol. 10.

³¹⁷ Breitenbacher 1925, s. 109.

Fürstenberg v roce 1885, pár let před svou smrtí. Na zámku bylo využíváno jen pár místností, ve kterých sídlila správa panství. Domnívám se, že zde kardinál Fürstenberg vůbec nepobýval, na zámku ani neměl zařízené pokoje. Stejně jako ve Vyškově se zde nacházel podle inventáře z roku 1891 jediný obraz. Velká olejomalba *Krista na kříži* byla umístěna na chodbě zámku.³¹⁸ [41]

5.1 Olomoucká rezidence

Jedním z nejdůležitějších seznamů, se kterým lze v kontextu obrazových akvizic kardinála Bedřicha Egona Fürstenberga pracovat je ten, který vznikl po jeho smrti. Proto pracuji s inventáři z první poloviny 19. století, ostatní inventáře pocházejí převážně až z 20. století. Jak jsem zmínil, jeden ze soupisů olomoucké rezidence měl vzniknout v sedmdesátých letech 19. století, ale jeho osud je neznámý.³¹⁹ Antonín Breitenbacher shromáždil i seznamy obrazů v depotu olomoucké rezidence a obrazů určených k restaurování a následnému přesunu do Kroměříže. Pocházejí z roku 1895, ale informace jsou zde nepřesné a velmi strohé. Inventáře olomoucké rezidence jsou důležitým nástrojem pro sledování obrazových akvizic kardinála Fürstenberga. Badatelé v rámci katalogů olomouckých obrazáren pracují především s inventáři z let 1947 a 1955, ale obrazy si mi podařilo dohledat i ve starších inventářích.³²⁰

V době úmrtí kardinála Bedřicha Fürstenberga se mnoho obrazů v olomoucké rezidenci nenacházelo a jejich počet klesl na minimum. V porovnání s inventářem z roku 1802 z doby arcibiskupa Antonína Theodora Colloredo-Waldsee je to o tři sta obrazů méně.³²¹ Kromě dražby proběhlé v roce 1830 si lze úbytek obrazů spojit s několika situacemi, které mohly nastat. Přesuny sbírky do jiné arcibiskupské rezidence, umístění nepotřebných děl do skladiště a na půdu, nebo přirozený úbytek, kdy došlo k vyřazení obrazu ve velmi špatném stavu. V seznamu se píše o souboru portrétů olomouckých biskupů a arcibiskupů, který čítal šedesát tři kusů. Kromě toho zde bylo čtyřicet dva různých obrazů a čtyři kusy se nacházely v depotu.³²² U některých položek se nachází i popis námětu, jiné jsou označené jako olejomalby ve zlacených

³¹⁸ ZAO–O, fond ÚŘAS, sv. 10 (Účetní přílohy), NAD 1434, č. pom. 816, inv. č. 53159, *Inventář movitostí zámku, kanceláře správy a štrapacírny + deník (1892)*, fol. 5.

³¹⁹ Machytka 1987a, s. 172.

³²⁰ Soukup 1996; Elbelová 2000; Kostelníčková 2008; Potůčková 2016.

³²¹ Machytka 1970, s. 46.

³²² *Ibidem*, s. 162–164.

rámech. Případně je součástí i přípis rozměru obrazu – malý, velký, střední. Kolik dalších pláten v době úmrtí kardinála Fürstenberga bylo umístěných v depotu nebo na půdě bez další evidence není známo. Kromě toho Lubor Machytka poznamenal, že z jídelny, která patřila k soukromému apartmánu kardinála, zmizelo osmdesát šest obrazů.³²³ Místo toho se zde po smrti kardinála Fürstenberga nacházelo obrazů pouze osm. Otázkou zůstává, co se s takovým množstvím obrazů stalo. Jako nejpravděpodobnější se mi zdá přestěhování pláten do jiné arcibiskupské rezidence. Nejspíš to mohlo být do hukvaldského zámku někdy během neznámé doby v druhé polovině 19. století. Tomuto faktu by nasvědčovaly i téměř tři stovky obrazů, které se nacházely na Hukvaldech. V inventáři olomoucké rezidence vzniklém po smrti kardinála Fürstenberga v roce 1892 se píše o následujících obrazech.

Ložnice – Olejomalby ve zlacených rámech, čtyři kusy

Salon – Korunování trnům; Papež Pius; Sv. Rodina; Sv. Rodina

Předpokoj – Sv. Cecilie; Stětí sv. Jana Křtitele; Křest na Velehradě; Kardinál Hamilton

Jídelna – Olejomalba ve zlaceném rámu; Východ slunce; Krajinomalba, dva kusy; Hráčská společnost; Květinové zátiší, dva kusy; Stará žena

Kaple v I. patře – Oltářní obraz Panna Marie s Ježíškem a světci

Salon – Portrét císaře Františka Josefa I.

Trůnní sál – Papež Lev XIII.; Portrét arcivévody Rudolfa

Kaple v II. patře – Oltářní obraz Panna Maria s Ježíškem v květinovém věnci; malá skica oltářního obrazu

III. pokoj – Olejomalba ve zlaceném rámu

II. pokoj – Ukřižování Krista

Rytířský sál – Portrét císařovny Marie Terezie; Portrét císaře Františka Lotrinského; Oválné portréty v hnědých rámech, deset kusů

Obrazová galerie – Portréty biskupů a arcibiskupů, šedesát tři kusů

Oblékárna – Večeře v Emauzích

Depot – Kristus; Vzkříšení Krista; Oltářní obraz ve zlaceném rámu; Olejomalba v hnědém rámu

Hostinský pokoj – Olejomalba v černém rámu³²⁴

³²³ Machytka 1987b, s. 247.

³²⁴ Machytka 1970, s. 162–164.

Pravděpodobně to bylo více než jen čtyři popsané obrazy. Podle seznamu obrazů v depotu z roku 1895, který publikoval Antonín Breitenbacher, tam bylo umístěno třicet obrazů. Některé z nalezených obrazů si následně vybral arcibiskup Theodor Kohn pro nový zimní byt v kroměřížském zámku.³²⁵ Špatnou situaci obrazárny v olomoucké rezidenci ještě před smrtí kardinála Bedřicha Fürstenberga dokresluje zpráva historika umění Theodora Frimmela z roku 1888. V ní píše, že „v Olomouci našel jen tucet dobrých obrazů, většinu tvoří obrazy moderní.“³²⁶

Dle výnosu c. k. moravsko-slezské prokuratury v Brně ze dne 11. října 1899 se v olomoucké rezidenci nacházelo osm obrazů z pozůstalosti kardinála Bedřicha Fürstenberga.³²⁷ Tři obrazy po padesáti krejcarech svědčí o velmi nízké kvalitě těchto děl. V tomto případě se nemuselo jednat ani obrazy na plátně, jako spíš o zarámované grafické listy nebo tisky s neznámými motivy. Kromě toho po sobě zanechal dva obrazy s námětem sv. Jana Sarkandera. Lze se jen domnívat, o které konkrétní obrazy se mohlo jednat. Problematice obrazů v arcibiskupských kapitolách se podrobněji věnuji v předešlé kapitole o obrazových akvizicích. Které dva obrazy sv. Cyrila a Metoděje zůstaly v pozůstalosti kardinála Fürstenberga? Hypoteticky to mohly být některé z obrazů s těmito světcí zakoupených v roce 1869, ale s velkou pravděpodobností se žádné dílo z tohoto souboru nezachovalo.³²⁸ V úvahu připadají i zcela jiné, dnes rovněž neznámé obrazy sv. Cyrila a Metoděje. Žádné dílo z pozůstalosti kardinála Fürstenberga se neobjevuje ani v jeho posmrtném inventáři z roku 1892.³²⁹

Další seznam nechal pro olomouckou rezidenci vytvořit arcibiskup Theodor Kohn až v roce 1900.³³⁰ Vznikl zejména kvůli přesunům obrazů z olomoucké rezidence do kroměřížského zámku a restaurováním obrazové sbírky. Měl obsahovat i soupis uměleckých položek v tzv. depotu, kam se umisťovala nepotřebná umělecká díla, ale tuto část autoři inventáře vynechali. Není jisté, zda se tam ještě nějaké umělecké předměty, nebo autor inventáře tuto místnost záměrně vynechal. Popisy jednotlivých děl nejsou příliš přesné, pouze některých obrazů je napsaný název díla. U jiných se nachází jen informace o tom, že se jedná o olejomalbu či velké nebo malé obrazy,

³²⁵ Breitenbacher 1925, s. LXXX.

³²⁶ Machytka 1970, s. 55.

³²⁷ Machytka 1970, s. 54.

³²⁸ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891)*, fol. 162.

³²⁹ Machytka 1970, s. 162–164.

³³⁰ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3975, karton 1817, *Inventář vnitřního vybavení arcibiskupské rezidence v Olomouci*.

případně v jakém rámu je dílo umístěné. S velmi podobnými popisy se lze setkat i v inventářích následujících let. Pokud se zaměříme na konkrétní díla Fürstenbergových akvizic, najdeme zde hned čtyři obrazy sv. Jana Sarkandera. Během období 1854–1873 dle dochovaných účtů kardinál Bedřich Fürstenberg zakoupil dva obrazy s tímto námětem. První z nich byl umístěný v přijímacím salonu olomoucké rezidence. V místnosti označené jako salon, bychom v roce 1900 našli *Portrét papeže Pia V.* [32] a *Korunování trním*, [25] tuto dvojici doplňuje další olejomalba sv. Jana Sarkandera. V ložnici a přilehlém toaletním pokoji byli další dva obrazy tohoto svěťce, bez specifitějších informací. V trůnním sále byl zaregistrován s kolekcí portrétů olomouckých biskupů a arcibiskupů i portrét Bedřicha Egona.³³¹

Situace s obrazy v depotu byla v roce 1904, kdy arcibiskup Theodor Kohn rezignoval téměř identická jako v roce 1892, kdy zemřel kardinál Bedřich Fürstenberg. Podle inventáře z roku 1904 se zde nacházela stejná čtveřice obrazů – *Kristus, Vzkříšení Krista, Oltářní obraz ve zlaceném rámu, Olejomalba v hnědém rámu*.³³² Tato plátina byla zřejmě bezcenná i pro arcibiskupa Kohna, když byla v depotu umístěna ještě dvanáct let po smrti kardinála Fürstenberga. V úvahu také připadá jejich natolik špatný stav, že s tehdejšími restaurátorskými metodami nebylo možné obrazy zachránit. Při porovnání s výnosem c. k. moravsko-slezské prokuratury v Brně se v pozůstalosti kardinála Bedřicha Fürstenberga objevuje o několik obrazů méně. Objevuje se zde portrét Františka Saleského Bauera a dva obrazy sv. Jana Sarkandera.³³³ Je možné, že ostatní díla se do počátku 20. století nezachovala, nebo jej autor seznamu označil jen jako olejomalby. V inventáři se také poprvé objevuje obraz *Srdce Mariino*,³³⁴ který badatelé považují za možnou akvizici kardinála Bedřicha Fürstenberga. [29, 30]

Větší stavební změny a stěhování obrazů v olomoucké rezidenci nastaly v době episkopátu kardinála Františka Saleského Bauera. Zrušil velký sál a obrazovou ve druhém poschodí rezidence a následně z těchto prostor vznikly pohostinské pokoje. Portrétní soubor olomouckých biskupů a arcibiskupů nechal umístit do depotu a ostatní obrazy byly nově rozmístěny, některé umístěny do depotu.³³⁵ Inventář

³³¹ Ibidem.

³³² Machytka 1970, s. 172.

³³³ Ibidem.

³³⁴ Josef Kriesten, *Srdce Mariino*, 1858, olej, plátno, 91 × 53 cm, AO, inv. č. II.3C1-2428. Srov. Potůčková 2016b, s. 144.

³³⁵ Machytka 1970, s. 63.

pocházející z této doby však není příliš kvalitně zpracovaný a nese se ve stejném duchu jako seznam, který nechal vytvořit arcibiskup Theodor Kohn.³³⁶ Proto nejspíš o několik let později, konkrétně v roce 1922, Antonín Breitenbacher při prozkoumání depotu objevil mnoho cenných uměleckých předmětů. Na jeho popud byla převezena a tímto krokem zachráněna zhruba desítka obrazů do Kroměříže.³³⁷

V *Dějinách arcibiskupské obrazárny v Kroměříži*³³⁸ vytvořil Antonín Breitenbacher v roce 1923 inventář obrazů v olomoucké rezidenci, ze kterého vyplývají znepokojivé informace ohledně stavu a množství obrazové sbírky ve dvacátých letech 20. století. Antonín Breitenbacher se snažil všechny obrazy změřit co nejpřesněji a jednotlivé položky se pokusil srovnat se staršími inventáři a seznamy obrazů olomoucké rezidence. Mimo to se snažil zajistit i inventární čísla děl, případně různé značky nebo podpisy autorů. Jednalo se však o práci pro jednoho člověka příliš náročnou. Proto pro personál olomoucké rezidence vypracoval návod, podle kterého měli tyto jednotlivé informace hledat. Úkol vykonal arcibiskupský komorník Josef Látal, spolu s dalšími zaměstnanci rezidence. V době vzniku inventáře se zde nacházelo pouze šedesát pět kusů, ze sledovaných akvizic kardinála Fürstenberga to jsou pouze čtyři obrazy. *Disputace o Trojici* byla umístěná v malé jídelně a pojmenovaná jako *Symbolický obraz*. [22] V popisu lze najít informaci, že na obraze se nacházejí čtyři světci, které Antonín Breitenbacher identifikoval jako sv. Augustina, sv. Vavřince, sv. Dominika a sv. Františka. Společně s nimi tam je světice s válcovitou nádobou, kterou určil jako Máří Magdalénu. Inventární číslo nemohl arcibiskupský personál zjistit, neboť obraz nešlo sejmut kvůli rozměrům ze stěny.³³⁹ V audienční síni bychom v této době našli *Portrét papeže Pia V.*, *Korunování trním* a *Sv. Jana Sarkandera*. Antonín Breitenbacher popsal papeže Pia V. jako sedícího v křesle u stolu, který je červeně pokrytý a na kterém je Ukřižovaný, dále papežův oděv a předměty umístěné na stole. [32] Dobře identifikovatelné je i *Korunování trním* pojmenované opačně jako *Trní korunován*. [25] Zajímavou položkou inventáře je obraz *Sv. Jana Sarkandera* v audienční síni, který je již čtvrtým známým obrazem tohoto světce ve sbírce olomouckých arcibiskupů. Může se jednat o jeden z obrazů tohoto světce, který kardinál Bedřich Fürstenberg ve sledovaném období zakoupil, ale bližší informace k němu nejsou. Antonín Breitenbacher portrét popsal jako „*Jan Sarkander, v taláru,*

³³⁶ AAO, dep. A2, karton D4/9B, *Inventář rezidence Olomouc 1911*.

³³⁷ Machytka 1970, s. 64.

³³⁸ Breitenbacher 1925, s. CIV–CIX.

³³⁹ *Ibidem*, s. CIV.

*sedí v lenošce, u stolu červeně pokrytého, na němž Ukřižovaný a velký brevíř; oči k nebi obrácené. Z temné plochy obrazu svítí jen bílé a lesklé partie. v. 156, d. 126.*³⁴⁰

Při porovnání jednotlivých inventářů olomoucké rezidence je nejlépe zpracovaný seznam pocházející z roku 1955, doby episkopátu Josefa Matochy.³⁴¹ Inventář vychází především ze staršího soupisu, který vznikl po smrti arcibiskupa Leopolda Prečana v roce 1947.³⁴² U jednotlivých uměleckých položek jsou zapsané rozměry, název nebo námět obrazu, autor, ale i tužkou dopsaná jejich hodnota. Nutno podotknout, že není známé, podle jakého faktoru byly obrazy hodnoceny. U mnoha děl se vyskytuje nízká hodnota, i když se jedná o kvalitní díla italské provenience. Možná se jednalo o člověka, který umění příliš nerozuměl a hodnotil obrazy dle jejich rozměrů a osobnímu vkusu. Jako příklad uvádím obrazy *Disputace o Trojici* [22] a *Korunování trním*. [25] Tuto dvojici obrazů zakoupil kardinál Bedřich Fürstenberg při římském pobytu v roce 1870 za vysokou částku 1500 lir od Dona Marcella Massarentiho.³⁴³ Na tuto částku obyčejní lidé mohli vydělávat v tehdejší době zhruba i čtyři roky. Autor inventáře ohodnotil *Korunování trním* umístěné v salonu na 200 Kčs a *Disputaci o Trojici* na 500 Kčs, která se nacházela v místnosti označené číslem třináct, přitom první z dvojice obrazů je originálním dílem Baciccia. Průměrná mzda v roce 1955 činila zhruba 1200 Kčs, takže by na nákup této dvojice děl stačila polovina měsíčního příjmu jednoho pracující osoby. V přijímacím salonu se kromě *Korunování trním* nacházel obraz *Sv. Jan Sarkander* ohodnocený na 100 Kčs a *Křest Bořivojův* od Antonína Lhoty v hodnotě 60 Kčs.³⁴⁴ Portrét papeže Pia V., který se původně nacházel ve sbírce Palazzo Colonna, autor inventáře zhodnotil vzhledem k poškození pouze na 40 Kčs.³⁴⁵ Při zaměření na obrazové akvizice kardinála Fürstenberga, lze zjistit, že takto podhodnocena byla většina ostatních děl umístěných v olomoucké rezidenci.

³⁴⁰ Ibidem, s. CV.

³⁴¹ AAO, dep. A2, karton D4/23, *Inventář rezidence 1955*.

³⁴² AAO, dep. A2, karton D4/23, *Inventář rezidence po smrti Prečana (1947)*.

³⁴³ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3959, karton 1814, *Kniha příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1866–1873*, nefol., záznam k měsíci květnu roku 1870; ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891)*, fol. 224.

³⁴⁴ AAO, dep. A2, karton D4/23, *Inventář rezidence 1955*, s. 104.

³⁴⁵ Ibidem, 105.

5.2 Zámek Kroměříž

Situace s nedostatkem seznamů vybavení v kroměřížském zámku je velmi podobná, jako v olomoucké rezidenci. Z doby episkopátu kardinála Bedřicha Fürstenberga se nezachoval ani jeden inventář. K porovnání stavu kroměřížské obrazárny slouží inventář olomoucké a kroměřížské rezidence z roku 1817, který je tím nejnovějším v 19. století.³⁴⁶ Je nutné pracovat s faktem, že prodej nepotřebných obrazů v roce 1830 se nejspíš nevyhnul ani zámku v Kroměříži. Tuto informaci publikoval v roce 1925 již Antonín Breitenbacher. Podle něj byla dražba vedena ve zvláštním seznamu, který se pravděpodobně nedochoval. To by vysvětlovalo i úbytek téměř tří set děl z obrazárny během 19. století.³⁴⁷ Kromě dražby přichází opět v úvahu přesun některých obrazů z kroměřížského zámku na Hukvaldy, nebo úbytek děl kvůli špatnému stavu.

Další seznam vznikl až v roce 1895, ale týkal se pouze obrazů umístěných v depotu. Oproti olomoucké rezidenci v něm bylo v kroměřížském depotu umístěno třicet devět obrazů.³⁴⁸ Antonín Breitenbacher však poznamenal, že seznam neobsahuje všechny obrazy a ve skutečnosti se zde nacházelo téměř sedm desítek obrazů. Z toho vyplývá, že i stav kroměřížské obrazárny po smrti kardinála Fürstenberga byl velice zoufalý. Nelze však potvrdit, že by všechny obrazy do depotu, nebo na půdy nechal umístit kardinál Fürstenberg. Některá díla se do těchto míst mohla přestěhovat už arcibiskupa Sommerau-Beckha. V době episkopátu kardinála Fürstenberga bylo restaurování obrazů ještě ve vývoji a jak se ukázalo za arcibiskupa Theodora Kohna, tak ani na přelomu 19. a 20. století nebylo úplně dokonalé. Příkladem mohou být restaurátorské zásahy Viktora Jaspéra na dílech z kroměřížského zámku a olomoucké rezidence.³⁴⁹

Pokud se zaměřím na seznam obrazů z pozůstalosti kardinála Bedřich Fürstenberga, tak v kroměřížském zámku se dle něj nacházelo pouze šest pláten.³⁵⁰ Mezi nimi dominuje především rozměrný portrét kardinála Fürstenberga (č. k. 1) z roku 1859 od Franze Schrotzberga, který je i v seznamu označen jako *Velká podobizna kardinála Fürstenberga*. [1] *Podobiznu císařovny Alžběty* (č. k. 6) se mi rovněž podařilo spojit s konkrétním účetním záznamem z roku 1863, díky kterému lze

³⁴⁶ Machytka 1970, s. 158.

³⁴⁷ Breitenbacher 1925, s. 105.

³⁴⁸ Ibidem, s. LXXXI.

³⁴⁹ Jonová 2015, s. 143.

³⁵⁰ Machytka 1970, s. 54.

autorství připisat opět přednímu portrétistovi Franzi Schrotzbergovi.³⁵¹ Obraz se však dle absence v pozdějších inventářích s velkou pravděpodobností nedochoval. *Trojdílný nástavec klekátka s olejovými malbami* dle Antonína Breitenbachera získal kardinál Bedřich Egon od neznámého knížete.³⁵² Jedná se o kopii Rubensova *Triptychu se Snímáním z kříže*, která vznikla během 19. století.³⁵³ Poprvé se objevila v inventáři kroměřížské rezidence z roku 1885, kdy byla umístěna v ložnici kardinála. Získání zbylých obrazů z pozůstalosti – *Podobizny cara Alexandra III. a Podobizny papeže Lva XIII.* spadá až do druhé poloviny Fürstenbergova episkopátu.³⁵⁴

5.3 Zámek Hukvaldy

Kardinál Bedřich Fürstenberg nechal původní budovu správy velkostatku Hukvaldy v padesátých letech 19. století přestavět a rozšířit na patrový zámek s novogotickými prvky. A následně sestál jeho oblíbeným letním sídlem, kde nakonec i v roce 1892 zemřel. Přízemí zámku bylo rozdělené vestibulem na dvě části. V levé polovině se nacházely pohostinské pokoje a schodiště, které vedlo do prvního patra. V pravé polovině byla jídelna a další dva pohostinské pokoje. V prvním patře měl pokoje kardinál Bedřich Fürstenberg, které byly propojené enfiládou. Interiér byl zařízený rokokovým nábytkem, křišťálovými lustry a loveckými trofejemi.³⁵⁵

Zatímco inventáře olomoucké rezidence a zámku v Kroměříži během 19. století vznikaly sporadicky, tak vybavení zámku v Hukvaldech bylo sepisováno pravidelně. Ve fondu Velkostatek Hukvaldy se nachází seznamy, které mapují mobiliář správní budovy a následně zámku v letech 1828–1924.³⁵⁶ Souběžně s těmito soupisy vznikaly inventáře vedené Ústředním ředitelstvím arcibiskupských statků, kdy první z nich je datovaný k roku 1881 a poslední k roku 1937.³⁵⁷ Mobiliář hukvaldského zámku se

³⁵¹ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3958, karton 1814, *Knih příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1854–1866*, nefol., záznam k měsíci březnu roku 1863.

³⁵² Breitenbacher 1925, s. 107.

³⁵³ Peter Paul Rubens, *Triptych se Snímáním z kříže*, kopie z 19. století, olej, dřevo, 100 × 71 cm (střed), 100 × 34 cm (křídla), AMK, inv. č. KE 2110, O 259. Srov. Slavíček 1998, s. 336.

³⁵⁴ Machytka 1970, s. 54

³⁵⁵ Dolejší 2012, s. 56–57.

³⁵⁶ ZAO-O, fond VS, NAD 183, č. pom. 1573, inv. č. 1016, karton 140, *Inventáře mobiliáře tzv. letního zámku na Hukvaldech s přilehlými budovami a zámeckou zahradou (1828–1895)*; ZAO-O, fond VS, NAD 183, č. pom. 1573, inv. č. 1017, karton 141, *Inventáře mobiliáře tzv. letního zámku na Hukvaldech s přilehlými budovami a zámeckou zahradou (1896–1924)*.

³⁵⁷ ZAO-O, fond ÚŘAS, sv. 10 (Účetní přílohy), NAD 1434, č. pom. 816, inv. č. 45384, *Inventář movitostí zámku, kuchyně, čeledníku, hostinských pokojů a zámecké zahrady na Hukvaldech + deník (1881)*.

výjimečně objevil v inventáři olomoucké rezidence z roku 1922, vzniklého za arcibiskupa Cyrila Stojana. Součástí je i vybavení zámku Skalička, které bylo velmi skromné a žádné obrazy se zde nenacházely.³⁵⁸

Mimo to se zde původně nacházela i poměrně rozsáhlá sbírka obrazů. Inventáře vybavení letního zámku Hukvaldy z 19. století však veškeré obrazy vynechávají. Prošel jsem všechny dostupné inventáře i jejich koncepce a poprvé se alespoň počet obrazů umístěných na zámku objevuje až ve 20. století. Jak vysokou kvalitu měla obrazová sbírka, nebo kteří umělci zde byli zastoupeni je však neznámé.

Obrazy zde s jistotou ale byly už i za kardinála Fürstenberga, ale jejich stav asi pravděpodobně nebyl nejlepší. Vídeňský malíř a restaurátor Viktor Jasper (1848–1931) se v roce 1903 obrátil na Ústřední ředitelství arcibiskupských statků a arcibiskupa Theodora Kohna s nabídkou na restaurování obrazů z Hukvald. Dostalo se mu negativní odpovědi, že zakázku nedostane. Tomu předcházelo restaurování obrazů z kroměřížského zámku, se kterým nebyl arcibiskup Theodor Kohn příliš spokojený. Viktor Jasper nechal zámeckému správci tuby s barvou, aby sám opravil poškozená místa na obrazech a zvolil barvu, která se tam bude nejlépe hodit.³⁵⁹ Později se Viktor Jasper snažil několikrát s nabídkou oslovit kardinála Františka Saleského Bauera, který byl Kohnovým nástupce. Ale pokaždé se mu dostalo negativní odpovědi, že žádné restaurování obrazové sbírky v plánu není.³⁶⁰ Nutno podotknout, že za arcibiskupa Kohna bylo zrestaurováno za deset let na tři stovky obrazů z kroměřížského zámku a olomoucké rezidence. Lze se jen domnívat, zda arcibiskup Theodor Kohn zamýšlel i případné restaurování obrazové sbírky na hukvaldském zámku. V roce 1904 byl nucen rezignovat a tím na dlouhé roky ustalo i obnovování arcibiskupské obrazárny.

Otázkou zůstává, proč tvůrci inventářů z hukvaldského velkostatku z druhé poloviny 19. a počátku 20. století zcela vynechávají jakékoliv zmínky o obrazech na zámku. Inventáře jsou celkem podrobné a lze v nich najít popis každého kusu nábytku, skleniček, porcelánu, nebo jiných doplňků v interiéru. Jediný seznam z první poloviny 19. století, který může sloužit k porovnání je inventář z roku 1838, který přepsal Lubor Machytka. Dle tohoto seznamu se na Hukvaldech nacházelo šedesát obrazů. Kromě výčtu položek v jednotlivých místnostech jsou zde připsány poznámky o stavu a další

³⁵⁸ AAO, dep. A2, karton D4/9A, *Inventář rezidence Olomouc 1922*.

³⁵⁹ Jonová 2015, s. 143.

³⁶⁰ *Ibidem*, s. 144.

charakteristiky. Dle inventáře zde byly některé obrazy špatné, různé, velké, nebo malé.³⁶¹ Tento popis je sice nedostačující, ale naznačuje, že stav obrazů nebyl v této době zrovna nejlepší.

O hukvaldské obrazárně není jediná zmínka ani ve výnosu c. k. moravsko-slezské prokuratury v Brně, přičemž tamní obrazárna jistě vznikla Fürstenbergovou zásluhou. Výčet obrazů, se kterým lze v souvislosti s uměleckým mecenátem kardinála Bedřichem Fürstenbergem pracovat, se poprvé objevuje až v inventáři z let 1917–1919, kdy stěny zámku zdobilo dvě stě sedmdesát šest kusů obrazů v sedmnácti místnostech.³⁶²

Přízemí zámku:

- I. pokoj v přízemí vpravo – 15 obrazů*
- II. pokoj v přízemí vpravo – 15 obrazů*
- III. pokoj v přízemí vpravo – 16 obrazů*
- IV. pokoj v přízemí vpravo – 2 obrazy*
- Hostinský pokoj I. – 5 obrazů*
- Hostinský pokoj II. – 14 obrazů*
- Hostinský pokoj III. – 9 obrazů*
- Chodba do I. poschodí – 35 obrazů*

První patro zámku:

- Předsíň – 16 obrazů*
- Jídelna – 38 obrazů*
- Hostinský pokoj – 12 obrazů*
- Kabinet (kaple) – 3 obrazy obrazů*
- Salon – 32 obrazů a 13 různých podobizen*
- Balkonová světnice – 23 obrazů*
- Písárna – 19 obrazů*
- Ložnice – 5 obrazů*
- Pokoj komorného – 4 obrazy³⁶³*

³⁶¹ Machytka 1970, s. 160.

³⁶² ZAO–O, fond ÚŘAS, sv. 10 (Účetní přílohy), NAD 1434, č. pom. 816, inv. č. 45391, *Inventář movitostí zámku aj. (1917–1919)*, fol. 1–4.

³⁶³ *Ibidem*.

O jaké obrazy se jednalo však není známo. Ve srovnání s obrazovou sbírkou v olomoucké rezidenci po smrti kardinála Bedřicha Fürstenberga v roce 1892, je počet umístěných obrazů na Hukvaldech třikrát vyšší. Nelze však jednoznačně potvrdit ani vyvrátit, že by kardinál Fürstenberg stál za získáním zcela všech obrazů na zámku. S jistotou lze určit jeden obraz, který zakoupil Josef von Lippert u vídeňského malíře Franze Josefa Dobiaschofského, s námětem sv. Jana Sarkandera (č. k. 5). V účetním záznamu se nachází poznámka, že je obraz určený pro Hukvaldy.³⁶⁴ Obraz se však do dnešní doby nedochoval, v katalogích olomoucké a kroměřížské obrazárny není od malíře Franze Josefa Dobiaschofského ani jedno dílo. Otázkou také zůstává, jak se téměř tři sta obrazů na Hukvaldech objevilo. Některé obrazy mohly být pravděpodobně dovezené při zařizování zámku ve druhé polovině 19. století z olomoucké nebo kroměřížské rezidence. Jak jsem zmínil v části věnované inventářům rezidence v Olomouci, z jídelny bylo odstraněno téměř devadesát kusů obrazů. Je pravděpodobné, že tyto obrazy mohly být umístěny na jeho oblíbené letní sídlo. Další část obrazové sbírky v hukvaldském letním zámku, mohla pocházet z akviziční činnosti kardinála Bedřicha Fürstenberga.

V období první světové války poskytl zámek kardinál František Saleský Bauer rakousko-uherské armádě a sloužil jako vojenská nemocnice. Většina mobiliáře byla naštěstí odvezena pryč a do zámku se vrátila po až skončení války, i tak zámek utrpěl nemalé škody. Jelikož olomoučtí metropolitové kardinál František Saleský Bauer, kardinál Lev Skrbenský z Hříšťa a arcibiskup Cyrila Stojana neprojevovali o obrazovou sbírku žádný zájem. Dalším faktem je, že poslední dva zmínění metropolitové spravovali olomouckou arcidiecézi jen pár let, probíhala první světová válka a co se týká arcibiskupských rezidencí, tak vzhledem k událostem nepodnikli žádné kroky k akviziční činnosti. Lze tedy dospět k závěru, že obrazy uvedené v inventářích hukvaldského zámku pochází pravděpodobně z doby episkopátu kardinála Bedřicha Fürstenberga. Tento názor lze potvrdit stejným vybavením jednotlivých místností, které bylo do roku 1937 téměř identické, jako když zámek obýval ve druhé polovině 19. století kardinál Bedřich Egon a zůstalo po celou dobu beze změny.³⁶⁵ Drobné úpravy

³⁶⁴ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1499, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1849–1867)*, fol. 376.

³⁶⁵ ZAO-O, fond ÚŘAS, sv. 10 (Účetní přílohy), NAD 1434, č. pom. 816, inv. č. 45393, *Inventář movitostí zámku aj. (1937)*.

na zámku, jako nové čalounění nábytku, výměna lustrů nebo nákup nového skla, proběhly za Theodora Kohna na počátku 20. století.³⁶⁶

Před smrtí arcibiskupa Cyrila Stojana v roce 1923 bylo ze zámku odvezeno třináct podobizen ze salonu a obraz Panny Marie.³⁶⁷ Ovšem kam byly obrazy následně umístěny nebo co se s nimi stalo je neznámé. Jinak se množství děl téměř neměnilo a zachovalo ve stejném počtu do roku 1937. V inventáři z tohoto roku zcela mizí tři obrazy ve zlacených rámech umístěné v kapli. V roce 1948 se ze zámku stala škola a veškerý inventář byl převezen do zámku v Kroměříži.³⁶⁸ Vzhledem k neznámému stavu obrazové sbírky a jejím kvalitám vyvstává otázka, kolik pláten se reálně dostalo s přesunem až do Kroměříže.

³⁶⁶ Dolejší 2012, s. 57.

³⁶⁷ Machytka 1970, s. 189.

³⁶⁸ Dolejší 2012, s. 57.

6. ZHODNOCENÍ KARDINÁLOVA UMĚLECKÉHO MECENÁTU

Kardinál Bedřich Egon lantkrabě Fürstenberg byl s olomouckým arcibiskupstvím spjatý od raného mládí. V roce 1832, ve svých devatenácti letech se stal olomouckým nesídelním členem kapituly. Po dokončení studia bohoslovectví působil jako jáhen při kostele sv. Michala v Olomouci.³⁶⁹ Následovala pár let trvající odmlka, kdy spravoval farnost na rodovém panství Fürstenbergů v Rakousku a mohl tak být blíže své rodině. Pocházel z celkem deseti sourozenců, kteří si ale byli blízcí a po celý život mezi sebou udržovali čilé styky a korespondenci.³⁷⁰ V roce 1843 se mladý Bedřich Fürstenberg vrátil zpět na Moravu, neboť byl jmenován proboštem kolegiální kapituly u sv. Mořice v Kroměříži. Působil zde několik let, než se naskytla další příležitost postupu v církevní dráze. Uvolnilo se místo olomouckého sídelního kanovníka a díky císaři Ferdinandu V. byl v roce 1848 na tuto funkci jmenován. Bedřichu Fürstenbergovi byla v Olomouci kromě úřadu kapitulního archiváře a knihovníka na rok svěřena i funkce děkana bohoslovecké fakulty olomoucké univerzity. Po smrti arcibiskupa Maxmiliána Josefa Sommerau-Beckha byl kapitulou jednomyslně zvolen jeho nástupcem a tuto volbu následně potvrdil i papež Pius IX.³⁷¹ Biskupské svěcení přijal z rukou svého bratrance kardinála Bedřicha knížete Schwarzenberga, který byl pražským arcibiskupem. Bedřich Egon Fürstenberg se stal v roce 1853 šestým arcibiskupem olomouckým a tím započal téměř čtyři desetiletí dlouhý episkopát.

Celé období bylo pro arcidiecézi velmi přínosné. Dvakrát provedl vizitaci celé arcidiecézi, přičemž biřmování udělil více než třem tisícům věřících a za tento čin si vysloužil chválu od papeže Pia IX.³⁷² Snažil se finančně zlepšit sociální situaci nejen chudších kněží, ale i prostého obyvatelstva staršího věku. Zakládal nemocnice, sirotčince a domovy pro seniory, o které se staraly příslušnice řeholních řádů. Rovněž podporoval společenský život obyvatel, nejvíce však prosazoval spolky katolické.³⁷³

³⁶⁹ Katzenschlager, s. 263.

³⁷⁰ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3457, sig. FB41, karton 1501, *Korespondence s rodiči*, fol.; ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3458, sig. FB42, karton 1501, *Korespondence se sourozenci*.

³⁷¹ Buben 2000, s. 83.

³⁷² SOKA, fond ZB, č. pom. 103, karton 55, inv. č. 932, Bohumil Zlámal, *Bedřich kardinál Fürstenberg. Arcibiskup olomoucký 1853–1892* (disertační práce), Olomouc 1949, s. 87.

³⁷³ Katzenschlager 1994, s. 265.

Nedělal však rozdíly mezi německým a českým obyvatelstvem, a ačkoliv se sám česky nikdy pořádně nenaučil, tak podporoval jazykovou rovnoprávnost. Pro stmelení národa podporoval myšlenku cyrilometodějství a jejich svátek nechal přesunout kvůli lepšímu konání poutí z března na červenec. Jedním z dalších úspěchů kardinála Fürstenberga bylo blahořečení Jana Sarkandera v roce 1859.³⁷⁴

Jeho přínos olomoucké arcidiecézi spočíval i v uměleckém mecenátu, který je opomíjený. Obrazové sběratelství patřilo spíše na okraj jeho uměleckých zájmů a svoji pozornost věnoval především architektuře, numismatické sbírce a rozšiřování arcibiskupské knihovny. Už Antonín Breitenbacher v *Katalogu arcibiskupské obrazárny v Kroměříži*³⁷⁵ publikoval, že Fürstenbergovy obrazové akvizice nebyly příliš cenné ani četné.³⁷⁶ Do této doby byl jeho jakýkoliv přínos téměř zapomenut. Podobné názory na jeho akviziční činnost, přejaté z literatury Antonína Breitenbacher, se objevovaly téměř po celé 20. století. Historik umění Lubor Machytka v roce 1987 publikoval články, ve kterých mimo jiné zmínil, že kardinál Bedřich Fürstenberg arcibiskupskou obrazárnu rozšířil pouze o svůj portrét a další obrazy získal darem.³⁷⁷ Episkopát kardinála Fürstenberga zhodnotil jako dobu největšího úpadku arcibiskupské obrazárny. Přitom se v disertační práci Lubora Machytky z roku 1970 nachází přepis soupisu obrazů z pozůstalosti kardinála Fürstenberga, který obsahuje čtrnáct položek.³⁷⁸ Práce je jinak pro dějiny arcibiskupské obrazárny velmi přínosná a obsahuje přepisy inventářů arcibiskupských rezidencí, u jejichž většiny dnes není známé uložení v rámci fondů Zemského archivu.

Jistý zlom nastal až v devadesátých letech 20. století. Díky katalogům olomoucké a kroměřížské obrazárny na něj badatelé začali nahlížet z trochu jiného úhlu a připsali mu získání téměř dvou desítek děl.³⁷⁹ Vzhledem k tomu, že byl kardinál Bedřich Fürstenberg olomouckým arcibiskupem téměř čtyřicet let, je tento počet obrazových akvizic nízký, z toho některé obrazy navíc získal darem. Rovněž se kardinálu Fürstenbergovi dostalo ocenění za restaurování několika deskových obrazů Lucase Cranacha staršího, nebo *Mariánského cyklu* od Norimberského mistra augustiniánského oltáře.³⁸⁰ Informace o obrazových akvizicích jsou roztroušeny

³⁷⁴ Buben 2000, s. 84–85.

³⁷⁵ Breitenbacher – Dostál 1930.

³⁷⁶ Ibidem, s. 33.

³⁷⁷ Machytka 1987a, s. 173. – Machytka 1987b, s. 247.

³⁷⁸ Machytka 1970, s. 54.

³⁷⁹ Soukup 1996; Togner 1998; Elbelová 2000; Kostelníčková 2008; Potůčková 2016.

³⁸⁰ Srov. Jírka 1998, s. 22. – Zatloukal 2012, s. 40.

v mnoha knihách, ale komplexněji se zatím jeho uměleckému mecenátu žádný z badatelů nevěnoval.

Během výzkumu vybraných archivních dokumentů se mi podařilo objevit téměř padesát obrazů, které kardinál Bedřich Egon Fürstenberg zakoupil během první poloviny episkopátu, konkrétně jsem si vymezil časový úsek let 1854–1873. Pro bádání jsou důležité fondy Arcibiskupství olomoucké a ÚŘAS, uložené v olomoucké pobočce Zemského archivu v Opavě. Pracoval jsem především s knihami příjmů a výdajů sekretariátu arcibiskupa Fürstenberga, které sledují výdaje v letech 1854–1873 a staly se základem pro další podrobnější bádání.³⁸¹ V případě výskytu záznamu o nákupu obrazu se ve většině případů neobjevuje námět ani autor obrazu. Dílo je často popsáno pouze jako olejomalba, nebo obraz bez podrobnějších informací. Knihy příjmů a výdajů sekretariátu arcibiskupa Fürstenberga z období po roce 1873 se mi nepodařilo objevit, možná z důvodu změny ve vedení účetnictví nebo nedochování dokumentu. Dalším pramenem spojeným s náklady kardinála Fürstenberga jsou účetní výkazy a výtahy.³⁸² Poskytují podrobnější informace k některým akvizicím, nebo se v nich objevují doklady o zakoupených obrazech, které nejsou zaznamenané v knihách příjmů a výdajů sekretariátu arcibiskupa. Prozkoumal jsem i další dokumenty, ale ty nejzásadnější informace o uměleckém mecenátu jsem objevil archiváliích spojených s účetnictvím.

K první doložené obrazové akvizici patří portrét *Kardinála Bedřicha, landkraběte Fürstenberga*³⁸³ (č. k. 1) z roku 1859. [1] Platba pro předního portrétistu nejvyšší šlechty habsburské monarchie Franze Schrotzberga proběhla už během předešlého roku ve výši 340 zl. Proč se neobjevují nákupy obrazů v předchozích čtyřech letech episkopátu? Tento fakt si lze vysvětlit jinými aktivitami kardinála Fürstenberga, zejména stavebními úpravami arcibiskupských rezidencí v Olomouci, Kroměříži a na Hukvaldech. Větší časové prodlevy mezi jednotlivými obrazovými akvizicemi, které se mi podařilo objevit, se objevují i v následujících letech. Kardinál Bedřich Egon dle mého zjištění nebyl systematickým sběratelem umění, akvizice byly spíše nahodilé

³⁸¹ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3958, karton 1814, *Kniha příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1854–1866*; ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3959, karton 1814, *Kniha příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1866–1873*.

³⁸² ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1499, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1849–1867)*; ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891)*.

³⁸³ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3958, karton 1814, *Kniha příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1854–1866*, nefol., záznam k měsíci dubnu roku 1858.

a nepravidelné. Po zaplacení vlastního portrétu se objevuje účetní záznam o nákupu obrazu až o dva roky později v roce 1860. V tomto roce zakoupil tři obrazy, z toho dva s námětem sv. Jana Sarkandera (č. k. 2, 4). Poté se objevila opět dvouletá prodleva, než zakoupil do sbírky další dílo v roce 1862. Od roku 1865 se objevují nákupy v rámci jednotek obrazů každý rok, další prodleva nastává až po roce 1870, kdy se dva roky nevyskytuje žádné nové plátno. Posledním zaznamenaným novým dílem ve sledovaném období je neznámý obraz od Leopolda Kupelwiesera (č. k. 36), zakoupený u vídeňského starožitníka v roce 1872. Nelze však s jistotou potvrdit, že se mi podařilo objevit všechny akvizice ze sledovaného období. Je pravděpodobné, že zakoupených obrazů bylo více, ale nemusely se k těmto nákupům dochovat účetní doklady, nebo není známé jejich uložení v rámci fondu olomouckého arcibiskupství.

O jak kvalitní díla zakoupená kardinálem Fürstenbergem se jednalo? Vzhledem k částečnému zachování obrazových akvizic nelze přesně určit, jakých kvalit zakoupené obrazy byly. Z téměř pěti desítek objevených obrazů se dochoval pouze zlomek. K nejhodnotnějším a nejznámějším dílům obrazových akvizic kardinála Bedřicha Fürstenberga jistě patří dvojice rozměrných pláten *Disputace o Trojici* (č. k. 34) [22] a *Korunování trním* (č. k. 35) [25], zakoupené během římského pobytu v roce 1870 za poměrně vysokou částku 1.500 lir.³⁸⁴ Díky dochovaným účetním záznamům lze konstatovat, že kvalita jednotlivých obrazů byla kolísavá. Zakoupené obrazy se pohybovaly ve velmi diametrálně odlišných cenových relacích během celého sledovaného období. K nejlevnější položce zakoupené kardinálem Fürstenbergem patří *Sv. Prosper Akvinský* (č. k. 21) v hodnotě 30 zl.³⁸⁵ Zatímco nejdražším zakoupeným dílem je *Madona s dítětem* (č. k. 30) za 1.200 zl.³⁸⁶ Obraz zakoupil kardinál Bedřich Fürstenberg během římského pobytu v roce 1870 u římského starožitníka Giovanni Tavazziho, společně s dalšími uměleckými předměty v hodnotě tisíců zlatých. Rozdílné hodnoty zakoupených obrazů se objevují po celé sledované období. K nejdražším obrazům patří ty, které byly zakoupené v Římě mezi lety 1869–1870. V této době zde probíhal první vatikánský koncil, na kterém se projednávala neomylnost papeže.³⁸⁷

³⁸⁴ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3959, karton 1814, *Kniha příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1866–1873*, nefol., záznam k měsíci červenci roku 1870; ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891)*, fol. 224.

³⁸⁵ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891)*, fol. 162.

³⁸⁶ Ibidem, fol. 174.

³⁸⁷ Katzenschlager 1994, s. 263.

Kardinál Bedřich Fürstenberg se ho zúčastnil spolu se svým bratrancem kardinálem Bedřichem Schwarzenbergem a dalšími církevními představiteli.

S kvalitou a hodnotou jednotlivých děl jsou spojené i jejich náměty. Profánní obrazy se objevují v menším měřítku než obrazy s náboženskou tematikou. Kromě Fürstenbergova portrétu (č. k. 1) jsou zastoupeny kopie obrazů olomouckých biskupů od Franze Eybla – *Portrét arcivévody Leopolda* (č. k. 9) [11] a *Portrét kardinála Schrattenbacha* (č. k. 32). [18] Samozřejmostí je *Obraz císařovny Alžběty* (č. k. 6), který nemohl chybět v žádné šlechtické sbírce této doby. Ostatní obrazy panovnického páru dostal pravděpodobně darem.³⁸⁸ Akvarely ze *Sv. Klimenta* (č. k. 33) od Guglielma Ewinga dokumentovaly výzdobu tohoto svatostánku. Ze světců měl kardinál Bedřich Fürstenberg v největší oblibě sv. Jana Sarkandera, v té době ještě blahoslaveného. Po beatifikačním procesu v roce 1859 zakoupil v následujících letech hned tři obrazy tohoto světce. Vzhledem k podpoře kultu cyrilometodějství následovaly obrazy ze života sv. Cyrila a Metoděje – *Sv. Cyril před císařem Michalem III.* (č. k. 15), *Sv. Cyril křtí Slovaný* (č. k. 16), *Nesení ostatků sv. Klementa* (č. k. 24), *Zmrtvýchvstání sv. Klementa* (č. k. 25) a *Archandělé Gabriel a Michael se sv. Cyrilem a Metodějem* (č. k. 26).³⁸⁹ Dvojice obrazů se sv. Cyrilem a Metodějem se objevuje i ve výnosu c. k. moravsko-slezské prokuratury v Brně z roku 1899.³⁹⁰ O které konkrétní obrazy se jednalo však není známé, mohlo se hypoteticky jednat o obrazy zakoupené v roce 1869. Ostatní plátna jsou zaměřená na náboženská témata, jako je umučení světců, Nanebevzetí Panny Marie nebo různé okamžiky ze života dnes méně známých svatých mužů – *Sv. Zozim* (č. k. 12), *Sv. Daniel a sv. Blažej* (č. k. 17), *Sv. Prosper Akvinský* (č. k. 21).³⁹¹

V některých dostupných účtech lze zjistit, u kterých osob kardinál Bedřich Fürstenberg obrazy nakupoval. U některých obrazových akvizic figuruje Josef von Lippert, který byl především Fürstenbergovým dvorním architektem a jejich spolupráce trvala do roku 1877. Jeho jméno se vyskytuje u nákupu obrazů *Salvatora*³⁹² (č. k. 3) a *Sv. Jana Sarkandera*³⁹³ (č. k. 5) od vídeňského malíře Franze Josefa

³⁸⁸ Mžýková 1998f, s. 142.

³⁸⁹ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891)*, fol. 162.

³⁹⁰ Machytka 1970, s. 54.

³⁹¹ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891)*, fol. 162.

³⁹² Ibidem, fol. 108.

³⁹³ Ibidem, fol. 376.

Dobiaschovského. Je pravděpodobné, že pro kardinála Fürstenberga zakoupil ve sledovaném období více obrazů. Akvizice mohl zajišťovat z částek, které mu arcibiskupský sekretariát pravidelně vyplácel každý měsíc v řádech tisíců zlatých. V roce 1865 byla opět ve Vídni zakoupena dvojice oltářních obrazů, tentokrát od Ferdinanda Zennera, který působil v období druhé poloviny 19. století na císařském dvoře jako c. k. dvorní kaplan a byl autor knih s religiózní tematikou. Od něj získal kardinál Bedřich Fürstenberg obrazy *Sv. Jana Nepomuckého* (č. k. 7) a *Sv. Jiljí* (č. k. 8) za 200 zl.³⁹⁴ Některá díla nakupoval u vídeňského obchodníka s uměním a starožitníka Carla Meyera. Jeho jméno se objevuje v souvislosti s nákupem neznámého obrazu malíře Leopolda Kupelwiesera, které bylo v účetním záznamu označeno pouze jako *Obraz od Kupelwiesera* (č. k. 36) za 115 zl.³⁹⁵ Během procházení účtů kardinála Bedřicha Fürstenberga se mi podařilo objevit ještě další nákup obrazů, který ale spadá mimo sledované období let 1854–1873. V září roku 1877 pobýval kardinál Bedřich Egon v Karlových Varech. Z období tohoto lázeňského pobytu je dochovaný účet obsahující čtveřici obrazů za celkovou částku 450 zl.³⁹⁶ [39] Nákup byl proveden u vídeňského starožitníka Carla Meyera a účet následně zaslán kardinálu Fürstenbergovi do Karlových Varů. *Krajinomalby* malíře Josefa Hermanstörfera se mi podařilo spojit s konkrétní dvojicí obrazů z kroměřížského zámku – *Koně u napajedla* a *Hospodářství v Alpách*.³⁹⁷ Obrazy se nedochovaly, ale v katalogu Eugena Dostála se nachází alespoň jejich popisy.³⁹⁸

Velmi důležitým a zajímavým zjištěním ve spojitosti obrazových akvizic kardinála Fürstenberga je osoba Dona Marcella Massarentiho, který byl sekretářem Úřadu apoštolské charity ve Vatikánu. Ve druhé polovině 19. století se mu podařilo vybudovat sbírku nebývalých rozměrů, zejména díky konfiskacím církevních a šlechtických majetků. Obsahovala tisíce obrazů, soch a dalších uměleckých předmětů, které začal vystavovat ve svém soukromém muzeu v Palazzo Accoramboni, který se nacházel v sousedství Vatikánu.³⁹⁹ Základ tvořilo získání sbírek prince

³⁹⁴ Ibidem, fol. 693.

³⁹⁵ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3959, karton 1814, *Knih příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1866–1873*, nefol., záznam k měsíci září roku 1872.

³⁹⁶ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891)*, fol. 771.

³⁹⁷ Josef Hermanstörfer, *Koně u napajedla*, (?), olej, plátno, 24 × 37 cm; Josef Hermanstörfer, *Hospodářství v Alpách*, (?), 24 × 37 cm. Srov. Breitenbacher – Dostál 1930, s. 149–150.

³⁹⁸ Ibidem.

³⁹⁹ Srov. Genovese 2017, s. 87. – Zuri 1975, s. 11.

Ercolaniho, hraběte Grassiho a markýzů Marignoli.⁴⁰⁰ Celý život s uměním čile obchodoval a později se snažil svoji sbírku prodat. Během 19. století ale nenašel vhodného kupce, až v roce 1902 sbírku koupil americký magnát Henry Walters za astronomickou částku čtyři a půl milionu italských lir.⁴⁰¹ V této době obsahovala okolo sedmi tisíc uměleckých předmětů, většinu tvořily obrazy starých mistrů. Don Marcello si však získané bohatství nemohl příliš užít, neboť krátce po prodeji v roce 1905 umírá. V knize příjmů a výdajů sekretariátu arcibiskupa Fürstenberga se jméno Dona Marcella objevuje hned několikrát.⁴⁰² V období ledna až července roku 1870 mu kardinál Bedřich Fürstenberg vyplatil téměř 10.000 zl. za neznámé umělecké předměty, s velkou pravděpodobností obrazy. V tak krátkém časovém období se jednalo o vysokou sumu. Pro porovnání jsem jako příklad jsem tehdejší plat Theodora Kohna na pozici Fürstenbergova kancléře, který činil 72 zl. měsíčně.⁴⁰³ Kromě toho jsem objevil několik konkrétních, které pocházely pravděpodobně ze sbírky Dona Marcella. V březnu roku 1870 prodal kardinálu Fürstenbergovi neznámý oltářní obraz za 500 zl.⁴⁰⁴ O dva měsíce později, v květnu roku 1870, od Dona Marcella kardinál Fürstenberg získal zmíněnou dvojici pláten *Disputace o Trojici* (č. k. 34) [22] a *Korunování trním* (č. k. 35) [25], které patří k jeho nejznámějším obrazovým akvizicím. Je pravděpodobné, že během římského pobytu u něj kardinál Bedřich Egon zakoupil více děl, které však nemusely být do knihy příjmů a výdajů zaznamenané s přípisem jména Dona Marcella. Fakt, že kardinál Fürstenberg obchodoval s tak významným italským sběratelem, zcela vyvrací dosavadní názory, že o obrazy neprojevoval téměř žádný zájem.

Během římského pobytu mezi lety 1869–1870 kardinál Bedřich Fürstenberg několikrát nakupoval u obchodníka s uměním Giovanni Tavazzim ve starožitnictví na Via della Mercede v Římě. U něj získal nejdražší položku ze sledovaného období, obraz *Madony s dítětem* (č. k. 30) za 1.200 zl. Mimo jmenovaného obrazu zde zakoupil další předměty uměleckého charakteru za 6.500 zl. Pokud se k tomu zaměříme i na nákupy u Dona Marcella, zjistíme, že kardinál Fürstenberg u těchto dvou obchodníků nakoupil během několik měsíců roku 1870 umělecké předměty za neuvěřitelnou částku téměř

⁴⁰⁰ Zuri 1975, s.12.

⁴⁰¹ Genovese 2017, s. 93.

⁴⁰² ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3959, karton 1814, *Knihy příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1866–1873*.

⁴⁰³ Jonová 2015, s. 60.

⁴⁰⁴ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3959, karton 1814, *Knihy příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1866–1873*, nefol., záznam k měsíci březnu roku 1870.

20.000 zl. V období druhé poloviny 19. století zažil italský trh s uměním svůj největší rozmach. Bylo to období politických změn, kdy došlo ke sjednocení Itálie Viktorem Emanuelem Savojským a vzniklo samostatné italské království. Probíhaly rovněž vykopávky, takže se na trh s uměním dostalo velké množství antických uměleckých předmětů. Bylo to období, kdy docházelo ke konfiskacím šlechtických i církevních majetků. Tyto všechny faktory a mnoho dalších podpořily rozsáhlý trh s prodejem umění.

Neméně důležitou část archivních dokumentů pro výzkum uměleckého mecenátu kardinála Fürstenberga tvoří inventáře jednotlivých arcibiskupských rezidencí. Kardinál Maria Tadeáš z Trauttmansdorffu ve své závěti uvedl, že je povinností olomouckých arcibiskupů, aby se obrazová sbírka dále neztenčovala a zůstala ve svém původním rozsahu a aby po smrti každého arcibiskupa vznikl nový inventář.⁴⁰⁵ Jeho přání však bylo nástupci opomenuto a po zbývajícím období 19. století se toto pravidlo příliš nedodržovalo a seznamy vznikaly jen sporadicky. Jedním z nejdůležitějších seznamů, se kterým lze v kontextu obrazových akvizic kardinála Bedřicha Egona Fürstenberga pracovat je ten, který vznikl po jeho smrti v roce 1892.⁴⁰⁶ Z inventáře vyplývá, že se mnoho obrazů v olomoucké rezidenci nenacházelo a jejich počet klesl na minimum. Kromě souboru portrétů olomouckých biskupů a arcibiskupů se v rezidenci nacházelo pouze čtyřicet dva obrazů. Obdobná situace se opakuje ve spojitosti s kroměřížským zámkem, neboť z doby episkopátu kardinála Bedřicha Fürstenberga se nezachoval ani jeden inventář. Jiná situace nastává ve spojitosti se zámky ve Vyškově a Mořicích. Z těchto rezidencí jsou sice dochované inventáře, ale na obou zámcích byly pouze celkem dva obrazy, oba s námětem *Krista na kříži*.⁴⁰⁷ [40, 41] Podle Antonína Breitenbachera přitom ještě v roce 1818 zdobily stěny zámku téměř padesát obrazů.⁴⁰⁸ Zůstává otázkou, zda se tato kolekce stala v roce 1830 součástí dražby nepotřebných obrazů, nebo jestli podlely zkáze času. Ve vyškovském zámku měl kardinál Fürstenberg bohatě zařízený apartmán, skládající se ze tří místností, který využíval pravděpodobně k příležitostným pobytům. Zatímco mořický zámek sloužil pouze pro kancelář správy panství, ale jinak nebyl příliš využívaný.

⁴⁰⁵ Machytka 1987a, s. 172.

⁴⁰⁶ Machytka 1970, s. 162–164.

⁴⁰⁷ ZAO–O, fond ÚŘAS, sv. 10 (Účetní přílohy), NAD 1434, č. pom. 816, inv. č. 49414, *Inventář movitostí zámku + deník (1886)*, fol. 10.; ZAO–O, fond ÚŘAS, sv. 10 (Účetní přílohy), NAD 1434, č. pom. 816, inv. č. 53159, *Inventář movitostí zámku, kanceláře správy a štrapacírny + deník (1892)*, fol. 5.

⁴⁰⁸ Breitenbacher 1925, s. 109.

Pro badatele může být trochu matoucí výnos c. k. moravsko-slezské prokuratury v Brně ze dne 11. října 1899. Vyměřuje se v něm výše převodního poplatku z pozůstalosti kardinála Fürstenberga a objevuje se zde seznam čtrnácti obrazů, rozdělených mezi olomouckou a kroměřížskou rezidencí.⁴⁰⁹ Kdybych se řídili pouze tímto seznamem, upřel bych kardinálu Fürstenbergovi desítky dalších obrazových akvizic, kterými obohatil arcibiskupskou sbírku.

Další zajímavé zjištění se týká letního zámku v Hukvaldech, který byl zatím badateli opomíjený. Kardinál Bedřich Fürstenberg nechal původní budovu správy hukvaldského velkostatku v padesátých letech 19. století přestavět a rozšířit na patrový zámek s novogotickými prvky. Následně se stal jeho oblíbeným sídlem, ve kterém trávil letní měsíce až do své smrti v roce 1892. Výčet obrazů, se kterým lze v souvislosti s uměleckým mecenátem kardinála Bedřichem Fürstenbergem pracovat, se poprvé objevuje až v inventáři z let 1917–1919, kdy stěny zámku zdobilo dvě stě sedmdesát šest kusů obrazů v sedmnácti místnostech.⁴¹⁰ Počet obrazů byl mnohonásobně vyšší než v olomoucké rezidenci. Vzhledem k tomu, že mobiliář zámku zůstal téměř identický od osmdesátých let 19. století až do roku 1937, domnívám se, že za zrodem obrazové sbírky na zámku v Hukvaldech stál kardinál Bedřich Fürstenberg. Drobnější úpravy zámku proběhly pouze za arcibiskupa Theodora Kohna a jednalo se především o nové čalounění nábytku, nebo výměna lustrů.⁴¹¹

O jaké obrazy se jednalo nebo jakých byly kvalit se lze jen domnívat. V seznamech vybavení hukvaldského zámku se objevují pouze počty obrazů v jednotlivých místnostech. Z téměř tří set děl mohu určit pouze jeden obraz. Ve Vídni byl zakoupený 14. srpna 1862 oltářní obraz *Sv. Jana Sarkandera* (č. k. 5) za částku 350 zl.,⁴¹² jehož autorem byl malíř Franz Josef Dobiaschovsky. V roce 1948 byl veškerý inventář převezen do zámku v Kroměříži.⁴¹³ Některé obrazy mohly být pravděpodobně dovezené při zařizování zámku ve druhé polovině 19. století z olomoucké nebo kroměřížské rezidence, ostatní mohl získat kardinál Bedřich Fürstenberg díky akviziční činnosti. Vzhledem k neznámému stavu obrazové sbírky a jejím kvalitám vyvstává otázka, kolik pláten se reálně dostalo s přesunem do Kroměříže. Převážná většina

⁴⁰⁹ Machytka 1970, s. 54.

⁴¹⁰ ZAO–O, fond ÚŘAS, sv. 10 (Účetní přílohy), NAD 1434, č. pom. 816, inv. č. 45391, *Inventář movitostí zámku aj. (1917–1919)*.

⁴¹¹ Dolejší 2012, s. 57.

⁴¹² ZAO–O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1499, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1849–1867)*, fol. 376.

⁴¹³ Dolejší 2012, s. 57.

zakoupených obrazů, která se mi podařilo v archivních materiálech objevit, spadá do umělecké tvorby 19. století. O tom, že se i v olomoucké rezidenci nacházela díla převážně moderního rázu, psal po návštěvě kardinálova sídla v roce 1888 historik umění Theodora Frimmel.⁴¹⁴

Otázka rovněž vyvstává s tím, do kterých sídel směřovaly zakoupené obrazy. V olomoucké rezidenci se po smrti kardinála Bedřicha Fürstenberga v roce 1892 nacházelo malé množství obrazů.⁴¹⁵ Z obrazových akvizic zde bylo následně umístěno jen minimum obrazů. Tento fakt dosvědčuje i přes svoji nepřesnost v omezeném výčtu děl výnos c. k. moravsko-slezské prokuratury v Brně z roku 1899. Podle tohoto archivního dokumentu bylo v olomoucké rezidenci pouze sedm obrazů z pozůstalosti kardinála Fürstenberga.⁴¹⁶ Situace v kroměřížském zámku se mapuje o něco hůře, neboť mezi inventáři z 19. století jsou časové prodlevy desítek let. Dle seznamu obrazů z výnosu c. k. moravsko-slezské prokuratury v Brně v pozůstalosti kardinála Fürstenberga bylo na zámku v Kroměříži rovněž sedm obrazů. Z tohoto nízkého počtu navíc byly některé obrazy získané darem, některé naopak až v druhé polovině episkopátu pozůstalosti kardinála Fürstenberga. Ostatní arcibiskupské rezidence byly bez jakékoli, nebo jen s minimální obrazovou výzdobou. Jako nejpravděpodobnější místo, kam směřovala většina obrazových akvizic, se jeví zámek Hukvaldy. Tento fakt potvrzuje i téměř tři sta obrazů, které původně zdobily jeho jednotlivé místnosti.⁴¹⁷

Díky těmto zjištěním lze postavení kardinála Bedřicha Fürstenberga v kontextu sběratelství olomouckých biskupů a arcibiskupů posunout zcela na jinou, vyšší úroveň. Sice svými obrazovými akvizicemi nedosáhl věhlasu sběratelství biskupa Karla z Lichtensteinu-Castelcornu, ale to se nepodařilo žádnému z jeho nástupců. Současně po sto třiceti letech očistit jeho jméno, kdy byl považován za osobu, kterou umění příliš nezajímalo, že se o rozšíření arcibiskupské obrazárny se nijak nezasloužil a přivedl ji na pokraj úpadku. Původně kardinál Bedřich Egon zamýšlel v Kroměříži založit veřejně přístupnou obrazárnu, ale tento počín se podařil až jeho nástupci Theodoru Kohnovi.⁴¹⁸ Při zaměření na osobu kardinála Fürstenberga se mi podařilo objevit desítky obrazových akvizic, které spadají do první poloviny jeho episkopátu.

⁴¹⁴ Machytka 1970, s. 55.

⁴¹⁵ Machytka 1970, s. 162–164.

⁴¹⁶ *Ibidem*, s. 54.

⁴¹⁷ ZAO–O, fond ÚŘAS, sv. 10 (Účetní přílohy), NAD 1434, č. pom. 816, inv. č. 45391, *Inventář movitostí zámku aj. (1917–1919)*.

⁴¹⁸ Jonová 2015, s. 135–144.

Domnívám se, že během svého episkopátu, mohl získat i více než sto nových předmětů do arcibiskupské obrazárny. Vzhledem k nejasným proveniencím velkého množství děl v obrazových sbírkách a neúplnému dochování archivních dokumentů je bližší zkoumání jeho obrazových akvizic poměrně ztíženo. Na závěr nesmím vynechat poznámku, že většina obrazů zakoupených v letech 1854–1873 se do dnešní doby nedochovala. Je to nesmírná škoda, neboť vlivem času přišla arcibiskupská obrazárna o desítky obrazů, které mohli v současnosti zdobit stěny arcibiskupského paláce v Olomouci nebo zámku v Kroměříži. Rovněž mohly sloužit i k bližšímu zkoumání obrazových akvizic kardinála Fürstenberga a jako odkaz na jeho umělecký mecenát v době druhé poloviny 19. století.

7. KATALOG OBRAZOVÝCH AKVIZIC

Katalog je tvořený třiceti šesti obrazy, které zakoupil kardinál Bedřich Egon Fürstenberg v první polovině svého episkopátu (1854–1873). Celkem se mi objevit téměř padesát obrazů, ale do katalogu jsem zahrnul pouze díla, u kterých je známý námět. Některé zakoupené položky se v účetních záznamech objevují označené jako obraz nebo obrazy – nelze tedy odhadnout, jaký počet děl byl součástí nákupu. Absence jakýchkoliv dalších informací v archivních materiálech k daným dílům ztížila jejich bližší určení. Obrazové akvizice se mi podařilo na základě studia knih příjmů a vydání arcibiskupova sekretariátu a k nim náležejícím účetním výkazům a výtahům.⁴¹⁹ Dalším cenným zdroje jsou inventáře arcibiskupských rezidencí v Olomouci, Kroměříži a Hukvaldech. Katalogová hesla jsou pojmenovaná podle původních názvů v účetních záznamech, pokud se jedná o dnes známé dílo, tak je nový název obrazu uvedený v odstavci věnovaném autorství, rozměrům a současnému umístění uměleckého díla.

Jednotlivá katalogová hesla se nezaměřují na ikonografii, neboť tyto informace jsou součástí katalogů olomoucké a kroměřížské obrazárny.⁴²⁰ Některé položky katalogu nebyly dosud publikované a jedná se o nová zjištění mého výzkumu. Texty k jednotlivým heslům vychází z kapitoly věnované obrazovým akvizicím kardinála Fürstenberga (viz kapitola 3.) – katalog není započítaný do textové části diplomové práce. Nesmím opomenout fakt, že většina obrazových akvizic kardinála Bedřicha Fürstenberga se do dnešních dnů nezachovala. Zlomek dochovaných obrazů považuji za cenný doklad uměleckého mecenátu a osobního v kusu kardinála Bedřicha Fürstenberga. Cílem katalogu je zaměřit se na otázku provenience jednotlivých děl a tyto akvizice více zpřehlednit. Součástí každého katalogového hesla je seznam literatury a archivních dokumentů, ze kterých jsem během bádání vycházel.

⁴¹⁹ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3958, karton 1814, *Knih příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1854–1866*, nefol.; ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1499, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1849–1867)*, fol.

⁴²⁰ Breitenbacher – Dostál 1930; Daniel – Pujmanová – Togner 1996; Togner 1998; Elbelová 2000; Kostelníčková 2008; Potůčková 2016.

1. *Portrét kardinála Fürstenberga*

Franz Schrotzberg, *Kardinál Bedřich, landkrabě Fürstenberg*, 1859, olej, plátno, 273 × 180 cm, Arcidiecézní muzeum Kroměříž, inv. č. KE 933, O 20. [1]

Signováno vlevo dole: *F. Schrotzberg Wien 1859*. Na rubu napínacího rámu štítek s číslem: 31.

Prameny:

ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3958, karton 1814, *Knihá příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1854–1866*, nefol., záznam k měsíci dubnu roku 1858.

Literatura:

Breitenbacher 1925, s. C; Breitenbacher – Dostál 1930, s. 60; Mžýková 1998a, s. 363.

Obraz poprvé dokumentuje záznam v knize příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberga ze dne 13. dubna roku 1858.⁴²¹ V tento byla vyplacena částka ve výši 340 zl. rakouskému malíři Franzi Schrotzbergovi (1811–1889). Konkrétní náklady byly 250 zl. za namalování obrazu a 90 zl. za rám. Jedná se o první zaznamenanou obrazovou akvizici kardinála Bedřicha Fürstenberga v době, kdy byl v úřadu olomouckého arcibiskupa již pět let. Obraz byl malíři Franzi Schrotzbergovi zaplacený předem, neboť v signatuře je uvedený až následující rok 1859.⁴²² v obrazových akvizicích kardinála Bedřicha Fürstenberga se objevuje ještě jeden obraz malovaný Franzem Schrotzbergem, portrét rakouské císařovny Alžběty (č. k. 6) z roku 1863.

Malíř Franz Schrotzberg patřil mezi přední portrétisty nejvyšší šlechty habsburské monarchie a zejména členů císařského rodiny.⁴²³ Vystudoval vídeňskou Akademii a během studií podnikl studijní cesty do Belgie, Itálie, Německa nebo Francie. V roce 1839 byl jeho obraz *Léda s labutí* přijatý do oddělení moderního malířství Kaiserliche Gemäldegalerie v Belvederu.⁴²⁴ Patřil k předním portrétistům

⁴²¹ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3958, karton 1814, *Knihá příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1854–1866*, nefol., záznam k měsíci dubnu roku 1858.

⁴²² Mžýková 1998a, s. 363.

⁴²³ Boetticher 1895, s. 664.

⁴²⁴ Franz Schrotzberg, *Léda s labutí*, 1839, olej, plátno, 128 × 99 cm, Belvedere Museum Wien, inv. č. 3383.

v habsburské monarchii a jeho obrazy můžeme najít téměř ve všech šlechtických sbírkách na našem území, jako příklady uvedu Lobkowicze, Czerniny nebo rod Colloredo-Mansfeld.⁴²⁵

2. Sv. Jan Sarkander

Josef František Wickart, *Panna Maria s dítětem přijímá skrze přímlovu sv. Anny sv. Jana Sarkandra*, 1721/1724, olej, plátno, 273 × 147 cm, Muzeum umění Olomouc, inv. č. O 140. [3]

Zadní strana plátna je podlepena novinami *Wiener Zeitung* z roku 1870.

Prameny:

ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3958, karton 1814, *Knihy příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1854–1866*, nefol., záznam k měsíci listopadu roku 1860.

Literatura:

Schünke 1906, s. 11; Kostelníčková 2008b, s. 158.

Hypoteticky je k obrazu dochovaný účetní záznam v knize příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberga ze dne 15. listopadu roku 1860.⁴²⁶ Vzhledem k absenci dalších archivních materiálů a výskytu několika dalších obrazů sv. Jana Sarkandra v arcibiskupské obrazárně nelze tuto domněnku potvrdit. Domnívám se tak na základě přípisu, který je připsaný v účetním záznamu a obdivu kultu sv. Jana Sarkandra kardinálem Bedřichem Fürstenbergem. Dle knihy příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa se jednalo o obraz bl. Sarkandra v kapli v Olomouci za částku 300 zl. Obraz *Panna Maria s dítětem přijímá skrze přímlovu sv. Anny sv. Jana Sarkandra*, jehož autorem byl Josef František Wickart (1691–1729), se dle badatelky Marty Kostelníčkové do roku 1860 nacházel na oltáři kaple sv. Mučedníků, v dnešní kapli sv. Jana Sarkandra.⁴²⁷ V tomto roce proběhla přestavba kaple, takže původní oltářní

⁴²⁵ Wurzbach 1876, s. 19–23.

⁴²⁶ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3958, karton 1814, *Knihy příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1854–1866*, nefol., záznam k měsíci listopadu roku 1860.

⁴²⁷ Kostelníčková 2008b, s. 158.

obraz byl odstraněn a pravděpodobně mohl být zakoupen kardinálem Bedřichem Fürstenbergem.

Pravděpodobně během roku 1870 byla provedena úprava tvaru plátna, přemalby a rentoaláž, kterou lze datovat díky podlepení plátna novinami Wiener Zeitung právě z onoho roku. Který malíř provedl tyto úpravy však není známé, restaurování obrazu pravděpodobně zprostředkoval Josef von Lippert. V neznámé době se obraz dostal do sbírky Muzea hlavního města Olomouce a následně od roku 1952 je součástí fondu Muzea umění.⁴²⁸ Josef František Wickart byl původem rakouský malíř vrcholného baroka, ovlivněný tvorbou Johan Karla Lotha (1632–1698) a Johana Michaela Rottmayera (1656–1730).

3. *Salvator*

Franz Josef Dobiaschofsky, *Salvator*, 1860, rozměry neznámé.

Obraz není pravděpodobně dochovaný.

Prameny:

ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1499, *Účetní výkazy a výtahy, účty a stvrzenky za zaplacené výdaje na arcibiskupovu domácnost, residenci, skvosty, časopisy, knihy, udělené podpory, jízdné aj. (1849–1867)*, fol. 108.

Literatura:

Nepublikováno.

K obrazu *Salvatora* je dochovaný konkrétní účetní záznam ze dne 14. prosince roku 1860.⁴²⁹ V záznamu jsou však uvedené pouze tři základní informace – námět, autor, cena. Obraz zakoupil Josef von Lippert pro kardinála Bedřicha Fürstenberga ve Vídni u malíře Franze Josefa Dobiaschofského (1818–1867) za částku 160 zl. Součástí účtu, který obsahuje několik dalších předmětů, jsou i náklady 7 zl. na přepravu zakoupených věcí z vídeňského Belvederu do kroměřížské rezidence. Od malíře Franze Josefa

⁴²⁸ Ibidem.

⁴²⁹ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1499, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1849–1867)*, fol. 108.

Dobiaschofského se v obrazových akvizicích objevuje ještě jeden obraz, *Sv. Jan Sarkander* (č. k. 5) zakoupený v roce 1862.

Franze Josef Dobiaschofsky absolvoval školení u Josefa Führicha (1800–1876) a Leopolda Kupelwiesera (1796–1862) na vídeňské Akademii. V padesátých letech 19. století se stal prozatímním profesorem malby na Akademii a po studijní cestě do Říma byl jmenovaný akademickým radou. Ovlivněn byl především tvorbou nazarenistů, specializoval se na historickou a náboženskou malbu. K jeho významným dílům patří oltářní plátna pro vídeňské kostely nebo nástěnné malby pro schodiště dvorní opery ve Vídni.⁴³⁰

4. Sv. Jan Sarkander

Neznámý malíř, *Sv. Jan Sarkander*, (?), neznámé rozměry.

Prameny:

ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1499, *Účetní výkazy a výtahy, účty a stvrzenky za zaplacené výdaje na arcibiskupovu domácnost, residenci, skvosty, časopisy, knihy, udělené podpory, jízdné aj. (1849–1867)*, fol. 108.

Literatura:

Nepublikováno.

Obraz *Sv. Jana Sarkandera* byl zakoupený ve stejný den jako *Salvator*, 14. prosince roku 1860.⁴³¹ Nákup pro kardinála Bedřicha Fürstenberga provedl ve Vídni Josef von Lippert, obraz byl za částku 336 zl. Lze se jen domnívat o jaké konkrétní umělecké dílo se jednalo. Problematika obrazů spojených se sv. Janem Sarkanderem je v arcibiskupské sbírce poněkud složitější.⁴³² Nachází se zde několik obrazů s nejasnou proveniencí, z toho dva obrazy se sv. Janem Sarkanderem byly jmenovitě uvedené ve výnosu c. k. moravsko-slezské prokuratury v Brně ze dne 11. října 1899, podle kterého se vyměřil převodní poplatek z kardinálovy pozůstalosti.⁴³³ Podle tohoto dokumentu

⁴³⁰ Wurzbach 1858, s. 328.

⁴³¹ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1499, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1849–1867)*, fol. 108.

⁴³² Více k tématu obrazů sv. Jana Sarkandera v arcibiskupské obrazárně srov. Jakubec 2008.

⁴³³ Machytka 1970, s. 54.

byla dvojice obrazů umístěná v olomoucké rezidenci. Další dvojice obrazů sv. Jana Sarkandera, pravděpodobně stejná jako výnosu c. k. moravsko-slezské prokuratury v Brně, se objevuje i v seznamu mobiliáře olomoucké rezidence, který vznikl pro rezignaci arcibiskupa Theodora Kohna v roce 1904.⁴³⁴

5. *Sv. Jan Sarkander*

Franz Josef Dobiaschofsky, *Sv. Jan Sarkander*, 1862, neznámé rozměry.
Obraz není pravděpodobně dochovaný.

Prameny:

ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1499, *Účetní výkazy a výtahy, účty a stvrzenky za zaplacené výdaje na arcibiskupovu domácnost, residenci, skvosty, časopisy, knihy, udělené podpory, jízdné aj. (1849–1867)*, fol. 125.

Literatura:

Nepublikováno.

U tohoto dalšího obrazu *Sv. Jana Sarkandera* jsou k dispozici o něco detailnější informace než u zakoupeného předešlého obrazu se stejným námětem. Nákup pro kardinála Bedřicha Fürstenberga opět zprostředkoval ve Vídni Josef von Lippert. K obrazové akvizici došlo dle dochovaného účetního záznamu dne 14. srpna roku 1862 za částku 350 zl.⁴³⁵ Autor uměleckého díla byl Franz Josef Dobiaschofsky, který pro kardinála Bedřicha Fürstenberga vytvořil už v roce 1860 obraz *Salvatora* (č. k. 3.) za 160 zl. V účetním záznamu je mimo jiné uvedeno, že obraz je určený pro zámek Hukvaldy. Opět ale nastává situace, kdy není možné obraz spojit s konkrétním dílem v arcibiskupské obrazové sbírce. Situaci ztěžuje i fakt, že přes dochování inventářů hukvaldského zámku jsou obrazy poprvé uvedené až ve 20. století. Do té doby se o nich v seznamech neobjevuje jediná informace.

⁴³⁴ Machytka 1970, s. 172.

⁴³⁵ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1499, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1849–1867)*, fol. 3 76.

Podle inventáře z roku 1917 zdobilo stěny zámku téměř tři sta obrazů, avšak uvedené jsou pouze počty děl v jednotlivých místnostech.⁴³⁶ V zámecké kapli se původně nacházela tři plátna, je tedy pravděpodobné, že jeden z obrazů byl právě od vídeňského malíře Franze Josefa Dobiaschofského. Tuto domněnku potvrzuje i fakt, že vnitřní vybavení zámku zůstalo téměř beze změn od doby, kdy jej obýval kardinál Bedřich Fürstenberg, až do roku 1937. Během tohoto roku byly obrazy z kaple přemístěné neznámo kam, neboť v inventáři se nenachází.⁴³⁷

6. *Obraz Císařovny*

Franz Schrotzberg, *Obraz císařovny*, 1863, rozměry neznámé.

Obraz není pravděpodobně dochovaný.

Prameny:

ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3958, karton 1814, *Knihy příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1854–1866*, nefol., záznam k měsíci březnu roku 1863.

Literatura:

Machytka 1970, s. 54.

Obraz císařovny Alžbety poprvé dokumentuje záznam v knize příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberga ze 25. března roku 1863.⁴³⁸ Obraz za částku 350 zl. vytvořil rakouský portrét Franz Schrotzberg, který o čtyři dříve namaloval i oficiální portrét kardinála Bedřicha Fürstenberga (č. k. 1). V literatuře se mi podařilo najít informaci, podle které Franz Schrotzberg v únoru roku 1862 namaloval portrét císařovny Alžběty.⁴³⁹

Mohlo se jednat o stejnou situaci jako s Fürstenbergovým portrétem? I ten byl zaplacený o několik měsíců dopředu a namalovaný byl následně až téměř za rok. Obraz

⁴³⁶ ZAO-O, fond ÚŘAS, sv. 10 (Účetní přílohy), NAD 1434, č. pom. 816, inv. č. 45391, *Inventář movitostí zámku aj. (1917–1919)*, fol.

⁴³⁷ ZAO-O, fond ÚŘAS, sv. 10 (Účetní přílohy), NAD 1434, č. pom. 816, inv. č. 45393, *Inventář movitostí zámku aj. (1937)*, fol.

⁴³⁸ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3958, karton 1814, *Knihy příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1854–1866*, nefol., záznam k měsíci březnu roku 1863.

⁴³⁹ Wurzbach 1876, s. 20.

se také objevuje ve výnosu c. k. moravsko-slezské prokuratury v Brně z roku 1899 a podle něj byl umístěný na zámku v Kroměříži.⁴⁴⁰ Při bližším průzkumu inventářů kroměřížského zámku však v obrazové sbírce nenajdeme kromě portrétu kardinála Fürstenberga žádný další obraz z tvorby Franze Schrotzberga. Obraz se mi nepodařilo objevit ani v seznamech dalších arcibiskupských rezidencí.

7. Sv. Jan Nepomucký

Neznámý malíř, *Sv. Jan Nepomucký*, kolem roku 1730, olej, plátno, 91 × 75 cm.

Dle katalogu z roku 1930 byl obraz bez signatury.

Obraz není pravděpodobně dochovaný.

Prameny:

ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1499, *Účetní výkazy a výtahy, účty a stvrzenky za zaplacené výdaje na arcibiskupovu domácnost, residenci, skvosty, časopisy, knihy, udělené podpory, jízdné aj. (1849–1867)*, fol. 693.

Literatura:

Breitenbacher – Dostál 1930, s. 146.

K obrazu *Sv. Jana Nepomuckého* existuje účetní záznam ze dne 2. listopadu roku 1865.⁴⁴¹ Plátno bylo zakoupeno ve Vídni společně s ještě s obrazem *Sv. Jiljí* (č. k. 8). Kardinálu Bedřichu Fürstenbergovi tuto dvojici obrazů prodal Ferdinand Zenner (1814–1882). Narodil ve Varaždínu na území dnešního Chorvatska a na kněze byl vysvěcený v roce 1836. Ferdinand Zenner působil v období druhé poloviny 19. století na císařském dvoře jako c. k. dvorní kaplan a byl autor knih s náboženskou tematikou.⁴⁴² S kardinálem Bedřichem Fürstenbergem ho jistě spojovala blízkost k vídeňskému císařskému dvoru. V šedesátých letech 19. století byl navíc kardinál Fürstenberg císařem Františkem Josefem I. jmenovaný doživotním členem panské sněmovny.⁴⁴³

⁴⁴⁰ Machytka 1970, s. 54.

⁴⁴¹ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1499, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1849–1867)*, fol. 693.

⁴⁴² Kurz 1891, s. 129.

⁴⁴³ Buben 2000, s. 85.

Obraz *Sv. Jana Nepomuckého* lze pouze najít v katalogu kroměřížské obrazárny Antonína Breitenbachera a Eugena Dostála z roku 1930.⁴⁴⁴ V katalogovém hesle se nachází i podrobný popis plátna, které jsou v současné době pravděpodobně nedochované. „*Světec oděný v rochetku a kožešinový plášť, na spodním okraji ozdobený ocásky, sedí na židli s okrouhlým opěradlem vzadu; jest obrácen vpravo, tváří skoro v profilu, a jest značně schýlen; levicí přibližuje Ukřižovaného k ústům jako na políbení, pravicí drží knihu na kolenou rozevřenou; na prsou prosté pectorale; vpravo jsou v temnu, jako schválně ukryté velký dvojramenný kříž a mitra. Tvář světce jest asketická, pravá ruka v člancích chorobně zapálená.*“⁴⁴⁵ Podle nich se jednalo o domácího malíře, který obraz vytvořil okolo roku 1730. Obraz se však s největší pravděpodobností do dnešních dnů nezachoval, neboť se o něm v současných katalozích arcibiskupské obrazárny nevyskytují žádné informace. Absence dalších archivních dokumentů však stěžuje obraz spojit s konkrétním dílem v arcibiskupské obrazárně.

8. *Sv. Jiljí*

Neznámý malíř, *Sv. Jiljí*, (?), neznámé rozměry.

Obraz není pravděpodobně dochovaný.

Prameny:

ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1499, *Účetní výkazy a výtahy, účty a stvrzenky za zaplacené výdaje na arcibiskupovu domácnost, residenci, skvosty, časopisy, knihy, udělené podpory, jízdné aj. (1849–1867)*, fol. 693.

Literatura:

Nepublikováno.

K obrazu *Sv. Jiljí* existuje účetní záznam ze dne 2. listopadu roku 1865.⁴⁴⁶ Plátno bylo zakoupeno ve Vídni společně s ještě s obrazem *Sv. Jana Nepomuckého* (č. k. 7). Kardinálu Bedřichu Fürstenbergovi tuto dvojici obrazů prodal Ferdinand Zenner.

⁴⁴⁴ Breitenbacher – Dostál 1930, s. 146.

⁴⁴⁵ Ibidem, s. 146.

⁴⁴⁶ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1499, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1849–1867)*, fol. 693.

O který konkrétní obraz se jednalo však není známé, žádný takový se v arcibiskupské obrazárně v současnosti nenachází. Nepodařilo se mi jej objevit ani v žádném ze seznamů vnitřního vybavení jednotlivých arcibiskupských rezidencí.

Ferdinand Zenner se narodil ve Varaždínu na území dnešního Chorvatska a na kněze byl vysvěcený v roce 1836. Ferdinand Zenner působil v období druhé poloviny 19. století na císařském dvoře jako c. k. dvorní kaplan a byl autor knih s náboženskou tematikou.⁴⁴⁷ S kardinálem Bedřichem Fürstenbergem ho jistě spojovala blízkost k vídeňskému císařskému dvoru. V šedesátých letech 19. století byl navíc kardinál Fürstenberg císařem Františkem Josefem I. jmenovaný doživotním členem panské sněmovny.⁴⁴⁸

9. Portrét arcivévody Leopolda

Franz Eybl, *Podobizna arcivévody rakouského, biskupa Leopolda Viléma*, 1867, olej, plátno, 142 × 111 cm, Arcidiecézní muzeum Kroměříž, inv. č. KE 871, O 14. [11]

Prameny:

ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3958, karton 1814, *Knihla příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1854–1866*, nefol., záznam k měsíci listopadu roku 1867.

ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1499, *Účetní výkazy a výtahy, účty a stvrzenky za zaplacené výdaje na arcibiskupovu domácnost, residenci, skvosty, časopisy, knihy, udělené podpory, jízdné aj. (1849–1867)*, fol. 895.

Literatura:

Breitenbacher 1925, s. 106; Breitenbacher – Dostál 1930, s. 26; Mžýková 1998c, s. 148.

K *Portrétu arcivévody Leopolda* se mi podařilo dohledat dva účetní záznamy, což je u obrazových akvizic kardinála Fürstenberga spíše výjimka. Prvním je přímo dopis, nebo spíše účetní záznam, od Franze Eybla (1806–1880) adresovaný kardinálu Bedřichu Fürstenbergovi.⁴⁴⁹ V kterém malíř kromě částky 300 zl za obraz zmiňuje

⁴⁴⁷ Kurz 1891, s. 129.

⁴⁴⁸ Buben 2000, s. 85.

⁴⁴⁹ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1499, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1849–1867)*, fol. 895.

i navýšení nákladu, neboť je potřeba připočítat částku 7 zl. za dopravu z vídeňského Belvederu do kroměřížského zámku. Druhý záznam je v knize příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa ke dni 20. listopadu roku 1867. Obraz se nyní nachází v kroměřížském zámku a originál, podle kterého byla vytvořena kopie Franze Eybla, je neznámý. Pravděpodobně byl v tak špatném stavu, že podlehl zkáze.

Malíř Franz Eybl patřil k představitelům žánrové a portrétní malby. Na vídeňskou Akademii nastoupil už v deseti letech v roce 1816 a studium ukončil v roce 1828. Po prvních letech studia a získání základního uměleckého vzdělání prošel kurzem krajinomalby pod vedením Josefa Mössmera (1780–1845). Nejvíce let ale strávil v kurzu historické malby Petera Kraffta (1780–1856). Ve velké míře se věnoval i litografii a touto technikou vytvořil na čtyři sta portrétů různých osobností, od prostých občanů až po nejvyšší šlechtu.⁴⁵⁰ Od roku 1853 byl kustodem císařské galerie v Belvederu a k tomu se věnoval i restaurování obrazů. Svoji restaurátorskou praxi Franz Eybl zužitkoval i při vytváření kopie výše uvedeného obrazu olomouckého biskupa arcivévody Leopolda Habsburského a snažil se dodržet technologické postupy barokního malířství 17. století.⁴⁵¹

10. *Martyrium sv. Kateřiny Alexandrijské*

Neznámý malíř, *Martyrium sv. Kateřiny Alexandrijské*, 1869, neznámé rozměry.
Obraz není pravděpodobně dochovaný.

Prameny:

ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy, účty a stvrzenky za zaplacené výdaje na arcibiskupovu domácnost, residenci, skvosty, časopisy, knihy, udělené podpory, jízdné aj. (1849–1867)*, fol. 162.

Literatura:

Nepublikováno.

⁴⁵⁰ Thieme-Becker 1915, s. 126.

⁴⁵¹ Mžýková 1998c, s. 147.

Obraz *Martyrium sv. Kateřiny Alexandrijské* byl dle dochovaného účetního dokladu zakoupený během druhé poloviny roku 1869 za částku 100 nebo 107 zl.⁴⁵² Přesnou dataci nemohu určit, neboť účet je nedatovaný a v knize příjmů a vydání sekretariátu se k tomuto obrazu konkrétní záznam nenachází. Navíc byl psaný francouzsky, takže se domnívám, že nákup mohl provést kardinál Bedřich Fürstenberg už během italského pobytu. Zúčastnil se totiž prvního vatikánského koncilu na přelomu let 1869 a 1870, na kterém se projednávala neomylnost papeže.⁴⁵³ Obraz byl součástí souboru dvaceti děl (č. k. 11–29) s náboženskou tematikou.

Cena u každé položky z dochovaného účtu je uvedena za akvarel na lakovaném malířském papíru a za plátno s temperovou barvou, přičemž druhá varianta je o několik zlatých dražší. Proto i v katalogu uvádím částky dvě, protože není snadné určit, kterou variantu zvolil, či případně obě. Levnější varianta dvaceti obrazů byla za 1.500 zl., dražší za částku 1.614 zl. Pravděpodobně mohl tento soubor postihnout stejný osud jako akvarely malíře Guglielma Ewinga (č. k. 33), které kardinál Bedřich Fürstenberg zakoupil následujícího roku v Itálii a s jistotou se nedochovaly. Z tohoto důvodu se domnívám, že tento soubor dvaceti obrazů byl proveden v akvarelu, který byl levnější variantou a z tohoto důvodu se do dnešních dnů nezachoval. Autorem byl vzhledem k dochovanému účtu pravděpodobně francouzský malíř, který pobýval v období okolo roku 1869 v Římě.

Mohlo by se jednat o díla určená pro baziliku Nanebevzetí Panny Marie a sv. Cyrila a Metoděje na Velehradu nebo přilehlý klášter. Kardinál Bedřich Fürstenberg se zasloužil o obnovu baziliky a pro lepší dostupnost nechal přesunout svátek sv. Cyrila a Metoděje z března na začátek července.⁴⁵⁴ V úvahu rovněž připadá i navázání kontaktů v Itálii, neboť Donu Marcellu Massarentimu bylo poprvé vyplaceno 3.000 zl. už na začátku prosince roku 1869.⁴⁵⁵ Obrazy mohly případně vzniknout pro výzdobu některé z arcibiskupských rezidencí. V úvahu nejvíce připadá jeho oblíbený zámeček Hukvaldy, kam možná směřovala většina jeho obrazových akvizic. Díky inventáři z roku 1919 se mi podařilo zjistit, že stěny zámku zdobilo téměř

⁴⁵² ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891)*, fol. 162.

⁴⁵³ Katzenschlager 1994, s. 263.

⁴⁵⁴ Buben 2000, s. 85.

⁴⁵⁵ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3959, karton 1814, *Knihy příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1866–1873*, nefol., záznam k měsíci prosinci roku 1869.

tří sta děl.⁴⁵⁶ Kvůli absenci seznamů konkrétních obrazů umístěných na Hukvaldech toto tvrzení však nelze potvrdit, ani vyvrátit.

11. Madona

Neznámý malíř, *Madona*, 1869, neznámé rozměry.

Obraz není pravděpodobně dochovaný.

Prameny:

ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy, účty a stvrzenky za zaplacené výdaje na arcibiskupovu domácnost, residenci, skvosty, časopisy, knihy, udělené podpory, jízdné aj. (1849–1867)*, fol. 162.

Literatura:

Nepublikováno.

Obraz *Madony* byl dle dochovaného účetního dokladu zakoupený během druhé poloviny roku 1869 za částku 100 nebo 106 zl.⁴⁵⁷ Přesnou dataci nemohu určit, neboť účet je nedatovaný a v knize příjmů a vydání sekretariátu se k tomuto obrazu konkrétní záznam nenachází. Navíc byl psaný francouzsky, takže se domnívám, že nákup mohl provést kardinál Bedřich Fürstenberg už během italského pobytu. Zúčastnil se totiž prvního vatikánského koncilu na přelomu let 1869 a 1870, na kterém se projednávala neomylnost papeže.⁴⁵⁸ Obraz byl součástí souboru dvaceti děl (č. k. 11–29) s náboženskou tematikou.

Cena u každé položky z dochovaného účtu je uvedena za akvarel na lakovaném malířském papíru a za plátno s temperovou barvou, přičemž druhá varianta je o několik zlatých dražší. Proto i v katalogu uvádím částky dvě, protože není snadné určit, kterou variantu zvolil, či případně obě. Levnější varianta dvaceti obrazů byla za 1.500 zl., dražší za částku 1.614 zl. Domnívám se, že tento soubor dvaceti obrazů byl proveden v akvarelu, který byl levnější variantou a z tohoto důvodu se do dnešních dnů

⁴⁵⁶ ZAO–O, fond ÚŘAS, sv. 10 (Účetní přílohy), NAD 1434, č. pom. 816, inv. č. 45391, *Inventář movitostí zámku aj. (1917–1919)*, fol.

⁴⁵⁷ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891)*, fol. 162.

⁴⁵⁸ Katzenschlager 1994, s. 263.

nezachoval. Autorem byl vzhledem k dochovanému účtu pravděpodobně francouzský malíř, který pobýval v období okolo roku 1869 v Římě.

12. Sv. Zozim

Neznámý malíř, *Sv. Zozim*, 1869, neznámé rozměry.

Obraz není pravděpodobně dochovaný.

Prameny:

ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy, účty a stvrzenky za zaplacené výdaje na arcibiskupovu domácnost, residenci, skvosty, časopisy, knihy, udělené podpory, jízdné aj. (1849–1867)*, fol. 162.

Literatura:

Nepublikováno.

Obraz *Sv. Zozima* byl dle dochovaného účetního dokladu zakoupený během druhé poloviny roku 1869 za částku 100 nebo 107 zl.⁴⁵⁹ Přesnou dataci nemohu určit, neboť účet je nedatovaný a v knize příjmů a vydání sekretariátu se k tomuto obrazu konkrétní záznam nenachází. Navíc byl psaný francouzsky, takže se domnívám, že nákup mohl provést kardinál Bedřich Fürstenberg už během italského pobytu. Zúčastnil se totiž prvního vatikánského koncilu na přelomu let 1869 a 1870, na kterém se projednávala neomylnost papeže.⁴⁶⁰ Obraz byl součástí souboru dvaceti děl (č. k. 11–29) s náboženskou tematikou.

Cena u každé položky z dochovaného účtu je uvedena za akvarel na lakovaném malířském papíru a za plátno s temperovou barvou, přičemž druhá varianta je o několik zlatých dražší. Proto i v katalogu uvádím částky dvě, protože není snadné určit, kterou variantu zvolil, či případně obě. Levnější varianta dvaceti obrazů byla za 1.500 zl., dražší za částku 1.614 zl. Domnívám se, že tento soubor dvaceti obrazů byl proveden v akvarelu, který byl levnější variantou a z tohoto důvodu se do dnešních dnů

⁴⁵⁹ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891)*, fol. 162.

⁴⁶⁰ Katzenschlager 1994, s. 263.

nezachoval. Autorem byl vzhledem k dochovanému účtu pravděpodobně francouzský malíř, který pobýval v období okolo roku 1869 v Římě.

13. Kristus

Neznámý malíř, *Kristus*, 1869, neznámé rozměry.

Obraz není pravděpodobně dochovaný.

Prameny:

ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy, účty a stvrzenky za zaplacené výdaje na arcibiskupovu domácnost, residenci, skvosty, časopisy, knihy, udělené podpory, jízdné aj. (1849–1867)*, fol. 162.

Literatura:

Nepublikováno.

Obraz *Krista* byl dle dochovaného účetního dokladu zakoupený během druhé poloviny roku 1869 za částku 50 nebo 55 zl.⁴⁶¹ Dílo patří mezi levnější položky ze souboru, lze se domnívat, že se jednalo o obraz menšího formátu. Přesnou dataci nemohu určit, neboť účet je nedatovaný a v knize příjmů a vydání sekretariátu se k tomuto obrazu konkrétní záznam nenachází. Navíc byl psaný francouzsky, takže se domnívám, že nákup mohl provést kardinál Bedřich Fürstenberg už během italského pobytu. Zúčastnil se totiž prvního vatikánského koncilu na přelomu let 1869 a 1870, na kterém se projednávala neomylnost papeže.⁴⁶² Obraz byl součástí souboru dvaceti děl (č. k. 11–29) s náboženskou tematikou.

Cena u každé položky z dochovaného účtu je uvedena za akvarel na lakovaném malířském papíru a za plátno s temperovou barvou, přičemž druhá varianta je o několik zlatých dražší. Proto i v katalogu uvádím částky dvě, protože není snadné určit, kterou variantu zvolil, či případně obě. Levnější varianta dvaceti obrazů byla za 1.500 zl., dražší za částku 1.614 zl. Domnívám se, že tento soubor dvaceti obrazů byl proveden v akvarelu, který byl levnější variantou a z tohoto důvodu se do dnešních dnů

⁴⁶¹ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891)*, fol. 162.

⁴⁶² Katzenschlager 1994, s. 263.

nezachoval. Autorem byl vzhledem k dochovanému účtu pravděpodobně francouzský malíř, který pobýval v období okolo roku 1869 v Římě.

14. Mučení sv. Petra

Neznámý malíř, *Mučení sv. Petra*, 1869, neznámé rozměry.

Obraz není pravděpodobně dochovaný.

Prameny:

ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy, účty a stvrzenky za zaplacené výdaje na arcibiskupovu domácnost, residenci, skvosty, časopisy, knihy, udělené podpory, jízdné aj. (1849–1867)*, fol. 162.

Literatura:

Nepublikováno.

Obraz *Mučení sv. Petra* byl dle dochovaného účetního dokladu zakoupený během druhé poloviny roku 1869 za částku 100 nebo 107 zl.⁴⁶³ Přesnou dataci nemohu určit, neboť účet je nedatovaný a v knize příjmů a vydání sekretariátu se k tomuto obrazu konkrétní záznam nenachází. Navíc byl psaný francouzsky, takže se domnívám, že nákup mohl provést kardinál Bedřich Fürstenberg už během italského pobytu. Zúčastnil se totiž prvního vatikánského koncilu na přelomu let 1869 a 1870, na kterém se projednávala neomylnost papeže.⁴⁶⁴ Obraz byl součástí souboru dvaceti děl (č. k. 11–29) s náboženskou tematikou.

Cena u každé položky z dochovaného účtu je uvedena za akvarel na lakovaném malířském papíru a za plátno s temperovou barvou, přičemž druhá varianta je o několik zlatých dražší. Proto i v katalogu uvádím částky dvě, protože není snadné určit, kterou variantu zvolil, či případně obě. Levnější varianta dvaceti obrazů byla za 1.500 zl., dražší za částku 1.614 zl. Domnívám se, že tento soubor dvaceti obrazů byl proveden v akvarelu, který byl levnější variantou a z tohoto důvodu se do dnešních dnů

⁴⁶³ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891)*, fol. 162.

⁴⁶⁴ Katzenschlager 1994, s. 263.

nezachoval. Autorem byl vzhledem k dochovanému účtu pravděpodobně francouzský malíř, který pobýval v období okolo roku 1869 v Římě.

15. Sv. Cyril před císařem Michalem III.

Neznámý malíř, *Sv. Cyril před císařem Michalem III.*, 1869, neznámé rozměry.
Obraz není pravděpodobně dochovaný.

Prameny:

ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy, účty a stvrzenky za zaplacené výdaje na arcibiskupovu domácnost, residenci, skvosty, časopisy, knihy, udělené podpory, jízdné aj. (1849–1867)*, fol. 162.

Literatura:

Nepublikováno.

Obraz *Sv. Cyrila před císařem Michalem III.* byl dle dochovaného účetního dokladu zakoupený během druhé poloviny roku 1869 za částku 50 nebo 55 zl.⁴⁶⁵ Dílo patří mezi levnější položky ze souboru, lze se domnívat, že se jednalo o obraz menšího formátu. Přesnou dataci nemohu určit, neboť účet je nedatovaný a v knize příjmů a vydání sekretariátu se k tomuto obrazu konkrétní záznam nenachází. Navíc byl psaný francouzsky, takže se domnívám, že nákup mohl provést kardinál Bedřich Fürstenberg už během italského pobytu. Zúčastnil se totiž prvního vatikánského koncilu na přelomu let 1869 a 1870, na kterém se projednávala neomylnost papeže.⁴⁶⁶ Výběr námětu díla souvisí s cyrilometodějským kultem, který kardinál Bedřich Fürstenberg podporoval zejména kvůli sjednocení obyvatel olomoucké arcidiecéze. Při jubilejním tisíciletém výročí příchodu věrozvěstů sv. Cyrila a Metoděje na Moravu v roce 1863 a následně při dalším jubileu v roce 1885 se těchto slavností kardinál Fürstenberg osobně zúčastnil a převzal nad oslavami záštitu.⁴⁶⁷

Obraz byl součástí souboru dvaceti děl (č. k. 11–29) s náboženskou tematikou. Cena u každé položky z dochovaného účtu je uvedena za akvarel na lakovaném

⁴⁶⁵ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891)*, fol. 162.

⁴⁶⁶ Katzenschlager 1994, s. 263.

⁴⁶⁷ Buben 2000, s. 84.

malířském papíru a za plátno s temperovou barvou, přičemž druhá varianta je o několik zlatých dražší. Proto i v katalogu uvádím částky dvě, protože není snadné určit, kterou variantu zvolil, či případně obě. Levnější varianta dvaceti obrazů byla za 1.500 zl., dražší za částku 1.614 zl. Domnívám se, že tento soubor dvaceti obrazů byl proveden v akvarelu, který byl levnější variantou a z tohoto důvodu se do dnešních dnů nezachoval. Autorem byl vzhledem k dochovanému účtu pravděpodobně francouzský malíř, který pobýval v období okolo roku 1869 v Římě.

16. Sv. Cyril křtí Slovaný

Neznámý malíř, *Sv. Cyril křtí Slovaný*, 1869, neznámé rozměry.

Obraz není pravděpodobně dochovaný.

Prameny:

ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy, účty a stvrzenky za zaplacené výdaje na arcibiskupovu domácnost, residenci, skvosty, časopisy, knihy, udělené podpory, jízdné aj. (1849–1867)*, fol. 162.

Literatura:

Nepublikováno.

Obraz *Sv. Cyril křtí Slovaný* byl dle dochovaného účetního dokladu zakoupený během druhé poloviny roku 1869 za částku 50 nebo 55 zl.⁴⁶⁸ Dílo patří mezi levnější položky ze souboru, lze se domnívat, že se jednalo o obraz menšího formátu. Přesnou dataci nemohu určit, neboť účet je nedatovaný a v knize příjmů a vydání sekretariátu se k tomuto obrazu konkrétní záznam nenachází. Navíc byl psaný francouzsky, takže se domnívám, že nákup mohl provést kardinál Bedřich Fürstenberg už během italského pobytu. Zúčastnil se totiž prvního vatikánského koncilu na přelomu let 1869 a 1870, na kterém se projednávala neomylnost papeže.⁴⁶⁹ Výběr námětu díla souvisí s cyrilometodějským kultem, který kardinál Bedřich Fürstenberg podporoval zejména kvůli sjednocení obyvatel olomoucké arcidiecéze. Při jubilejním tisíciletém výročí

⁴⁶⁸ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891)*, fol. 162.

⁴⁶⁹ Katzenschlager 1994, s. 263.

příchodu věrozvěstů sv. Cyrila a Metoděje na Moravu v roce 1863 a následně při dalším jubileu v roce 1885 se těchto slavností kardinál Fürstenberg osobně zúčastnil a převzal nad oslavami záštitu.⁴⁷⁰

Obraz byl součástí souboru dvaceti děl (č. k. 11–29) s náboženskou tematikou. Cena u každé položky z dochovaného účtu je uvedena za akvarel na lakovaném malířském papíru a za plátno s temperovou barvou, přičemž druhá varianta je o několik zlatých dražší. Proto i v katalogu uvádím částky dvě, protože není snadné určit, kterou variantu zvolil, či případně obě. Levnější varianta dvaceti obrazů byla za 1.500 zl., dražší za částku 1.614 zl. Domnívám se, že tento soubor dvaceti obrazů byl proveden v akvarelu, který byl levnější variantou a z tohoto důvodu se do dnešních dnů nezachoval. Autorem byl vzhledem k dochovanému účtu pravděpodobně francouzský malíř, který pobýval v období okolo roku 1869 v Římě.

17. Sv. Daniel a sv. Blažej

Neznámý malíř, *Sv. Daniel a sv. Blažej*, 1869, neznámé rozměry.

Obraz není pravděpodobně dochovaný.

Prameny:

ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy, účty a stvrzenky za zaplacené výdaje na arcibiskupovu domácnost, residenci, skvosty, časopisy, knihy, udělené podpory, jízdné aj. (1849–1867)*, fol. 162.

Literatura:

Nepublikováno.

Obraz dvojice *Sv. Daniela a sv. Blažeje* byl dle dochovaného účetního dokladu zakoupený během druhé poloviny roku 1869 za částku 50 nebo 55 zl.⁴⁷¹ Dílo patří mezi levnější položky ze souboru, lze se domnívat, že se jednalo o obraz menšího formátu. Přesnou dataci nemohu určit, neboť účet je nedatovaný a v knize příjmů a vydání sekretariátu se k tomuto obrazu konkrétní záznam nenachází. Navíc byl psaný

⁴⁷⁰ Buben 2000, s. 84.

⁴⁷¹ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891)*, fol. 162.

francouzsky, takže se domnívám, že nákup mohl provést kardinál Bedřich Fürstenberg už během italského pobytu. Zúčastnil se totiž prvního vatikánského koncilu na přelomu let 1869 a 1870, na kterém se projednávala neomylnost papeže.⁴⁷² Obraz byl součástí souboru dvaceti děl (č. k. 11–29) s náboženskou tematikou.

Cena u každé položky z dochovaného účtu je uvedena za akvarel na lakovaném malířském papíru a za plátno s temperovou barvou, přičemž druhá varianta je o několik zlatých dražší. Proto i v katalogu uvádím částky dvě, protože není snadné určit, kterou variantu zvolil, či případně obě. Levnější varianta dvaceti obrazů byla za 1.500 zl., dražší za částku 1.614 zl. Domnívám se, že tento soubor dvaceti obrazů byl proveden v akvarelu, který byl levnější variantou a z tohoto důvodu se do dnešních dnů nezachoval. Autorem byl vzhledem k dochovanému účtu pravděpodobně francouzský malíř, který pobýval v období okolo roku 1869 v Římě.

18. Tři zázraky sv. Libertina

Neznámý malíř, *Tři zázraky sv. Libertina*, 1869, neznámé rozměry.

Obraz není pravděpodobně dochovaný.

Prameny:

ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy, účty a stvrzenky za zaplacené výdaje na arcibiskupovu domácnost, residenci, skvosty, časopisy, knihy, udělené podpory, jízdné aj. (1849–1867)*, fol. 162.

Literatura:

Nepublikováno.

Obraz *Tři zázraky sv. Libertina* byl dle dochovaného účetního dokladu zakoupený během druhé poloviny roku 1869 za částku 100 nebo 107 zl.⁴⁷³ Přesnou dataci nemohu určit, neboť účet je nedatovaný a v knize příjmů a vydání sekretariátu se k tomuto obrazu konkrétní záznam nenachází. Navíc byl psaný francouzsky, takže se domnívám, že nákup mohl provést kardinál Bedřich Fürstenberg už během italského pobytu.

⁴⁷² Katzenschlager 1994, s. 263.

⁴⁷³ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891)*, fol. 162.

Zúčastnil se totiž prvního vatikánského koncilu na přelomu let 1869 a 1870, na kterém se projednávala neomylnost papeže.⁴⁷⁴ Obraz byl součástí souboru dvaceti děl (č. k. 11–29) s náboženskou tematikou.

Cena u každé položky z dochovaného účtu je uvedena za akvarel na lakovaném malířském papíru a za plátno s temperovou barvou, přičemž druhá varianta je o několik zlatých dražší. Proto i v katalogu uvádím částky dvě, protože není snadné určit, kterou variantu zvolil, či případně obě. Levnější varianta dvaceti obrazů byla za 1.500 zl., dražší za částku 1.614 zl. Domnívám se, že tento soubor dvaceti obrazů byl proveden v akvarelu, který byl levnější variantou a z tohoto důvodu se do dnešních dnů nezachoval. Autorem byl vzhledem k dochovanému účtu pravděpodobně francouzský malíř, který pobýval v období okolo roku 1869 v Římě.

19. Zázračné uzdravení sv. Sisinia

Neznámý malíř, *Zázračné uzdravení sv. Sisinia*, 1869, neznámé rozměry.

Obraz není pravděpodobně dochovaný.

Prameny:

ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy, účty a stvrzenky za zaplacené výdaje na arcibiskupovu domácnost, residenci, skvosty, časopisy, knihy, udělené podpory, jízdné aj. (1849–1867)*, fol. 162.

Literatura:

Nepublikováno.

Obraz *Zázračné uzdravení sv. Sisinia* byl dle dochovaného účetního dokladu zakoupený během druhé poloviny roku 1869 za částku 100 nebo 106 zl.⁴⁷⁵ Přesnou dataci nemohu určit, neboť účet je nedatovaný a v knize příjmů a vydání sekretariátu se k tomuto obrazu konkrétní záznam nenachází. Navíc byl psaný francouzsky, takže se domnívám, že nákup mohl provést kardinál Bedřich Fürstenberg už během italského pobytu. Zúčastnil se totiž prvního vatikánského koncilu na přelomu let 1869 a 1870, na

⁴⁷⁴ Katzenschlager 1994, s. 263.

⁴⁷⁵ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891)*, fol. 162.

kterém se projednávala neomylnost papeže.⁴⁷⁶ Obraz byl součástí souboru dvaceti děl (č. k. 11–29) s náboženskou tematikou.

Cena u každé položky z dochovaného účtu je uvedena za akvarel na lakovaném malířském papíru a za plátno s temperovou barvou, přičemž druhá varianta je o několik zlatých dražší. Proto i v katalogu uvádím částky dvě, protože není snadné určit, kterou variantu zvolil, či případně obě. Levnější varianta dvaceti obrazů byla za 1.500 zl., dražší za částku 1.614 zl. Domnívám se, že tento soubor dvaceti obrazů byl proveden v akvarelu, který byl levnější variantou a z tohoto důvodu se do dnešních dnů nezachoval. Autorem byl vzhledem k dochovanému účtu pravděpodobně francouzský malíř, který pobýval v období okolo roku 1869 v Římě.

20. Sv. Alexej

Neznámý malíř, *Sv. Alexej*, 1869, neznámé rozměry.

Obraz není pravděpodobně dochovaný.

Prameny:

ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy, účty a stvrzenky za zaplacené výdaje na arcibiskupovu domácnost, residenci, skvosty, časopisy, knihy, udělené podpory, jízdné aj. (1849–1867)*, fol. 162.

Literatura:

Nepublikováno.

Obraz *Sv. Alexej* byl dle dochovaného účetního dokladu zakoupený během druhé poloviny roku 1869 za částku 100 nebo 106 zl.⁴⁷⁷ Přesnou dataci nemohu určit, neboť účet je nedatovaný a v knize příjmů a vydání sekretariátu se k tomuto obrazu konkrétní záznam nenachází. Navíc byl psaný francouzsky, takže se domnívám, že nákup mohl provést kardinál Bedřich Fürstenberg už během italského pobytu. Zúčastnil se totiž prvního vatikánského koncilu na přelomu let 1869 a 1870, na kterém se projednávala

⁴⁷⁶ Katzenschlager 1994, s. 263.

⁴⁷⁷ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891)*, fol. 162.

neomylnost papeže.⁴⁷⁸ Obraz byl součástí souboru dvaceti děl (č. k. 11–29) s náboženskou tematikou.

Cena u každé položky z dochovaného účtu je uvedena za akvarel na lakovaném malířském papíru a za plátno s temperovou barvou, přičemž druhá varianta je o několik zlatých dražší. Proto i v katalogu uvádím částky dvě, protože není snadné určit, kterou variantu zvolil, či případně obě. Levnější varianta dvaceti obrazů byla za 1.500 zl., dražší za částku 1.614 zl. Domnívám se, že tento soubor dvaceti obrazů byl proveden v akvarelu, který byl levnější variantou a z tohoto důvodu se do dnešních dnů nezachoval. Autorem byl vzhledem k dochovanému účtu pravděpodobně francouzský malíř, který pobýval v období okolo roku 1869 v Římě.

21. Sv. Prosper Akvinský

Neznámý malíř, *Sv. Prosper Akvinský*, 1869, neznámé rozměry.

Obraz není pravděpodobně dochovaný.

Prameny:

ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy, účty a stvrzenky za zaplacené výdaje na arcibiskupovu domácnost, residenci, skvosty, časopisy, knihy, udělené podpory, jízdné aj. (1849–1867)*, fol. 162.

Literatura:

Nepublikováno.

Obraz *Sv. Prospera Akvinského* byl dle dochovaného účetního dokladu zakoupený během druhé poloviny roku 1869 za částku 30 nebo 35 zl.⁴⁷⁹ Dílo patří mezi nejlevnější zakoupené položky ze souboru, lze se domnívat, že se jednalo o obraz menšího formátu. Přesnou dataci nemohu určit, neboť účet je nedatovaný a v knize příjmů a vydání sekretariátu se k tomuto obrazu konkrétní záznam nenachází. Navíc byl psaný francouzsky, takže se domnívám, že nákup mohl provést kardinál Bedřich Fürstenberg už během italského pobytu. Zúčastnil se totiž prvního vatikánského koncilu na přelomu

⁴⁷⁸ Katzenschlager 1994, s. 263.

⁴⁷⁹ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891)*, fol. 162.

let 1869 a 1870, na kterém se projednávala neomylnost papeže.⁴⁸⁰ Obraz byl součástí souboru dvaceti děl (č. k. 11–29) s náboženskou tematikou.

Cena u každé položky z dochovaného účtu je uvedena za akvarel na lakovaném malířském papíru a za plátno s temperovou barvou, přičemž druhá varianta je o několik zlatých dražší. Proto i v katalogu uvádím částky dvě, protože není snadné určit, kterou variantu zvolil, či případně obě. Levnější varianta dvaceti obrazů byla za 1.500 zl., dražší za částku 1.614 zl. Domnívám se, že tento soubor dvaceti obrazů byl proveden v akvarelu, který byl levnější variantou a z tohoto důvodu se do dnešních dnů nezachoval. Autorem byl vzhledem k dochovanému účtu pravděpodobně francouzský malíř, který pobýval v období okolo roku 1869 v Římě.

22. Ukřižování

Neznámý malíř, *Ukřižování*, 1869, neznámé rozměry.

Obraz není pravděpodobně dochovaný.

Prameny:

ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy, účty a stvrzenky za zaplacené výdaje na arcibiskupovu domácnost, residenci, skvosty, časopisy, knihy, udělené podpory, jízdné aj. (1849–1867)*, fol. 162.

Literatura:

Nepublikováno.

Obraz *Ukřižování* byl dle dochovaného účetního dokladu zakoupený během druhé poloviny roku 1869 za částku 30 nebo 35 zl.⁴⁸¹ Dílo patří mezi nejlevnější zakoupené položky ze souboru, lze se domnívat, že se jednalo o obraz menšího formátu. Přesnou dataci nemohu určit, neboť účet je nedatovaný a v knize příjmů a vydání sekretariátu se k tomuto obrazu konkrétní záznam nenachází. Navíc byl psaný francouzsky, takže se domnívám, že nákup mohl provést kardinál Bedřich Fürstenberg už během italského pobytu. Zúčastnil se totiž prvního vatikánského koncilu na přelomu let 1869 a 1870, na

⁴⁸⁰ Katzenschlager 1994, s. 263.

⁴⁸¹ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891)*, fol. 162.

kterém se projednávala neomylnost papeže.⁴⁸² Obraz byl součástí souboru dvaceti děl (č. k. 11–29) s náboženskou tematikou.

Cena u každé položky z dochovaného účtu je uvedena za akvarel na lakovaném malířském papíru a za plátno s temperovou barvou, přičemž druhá varianta je o několik zlatých dražší. Proto i v katalogu uvádím částky dvě, protože není snadné určit, kterou variantu zvolil, či případně obě. Levnější varianta dvaceti obrazů byla za 1.500 zl., dražší za částku 1.614 zl. Domnívám se, že tento soubor dvaceti obrazů byl proveden v akvarelu, který byl levnější variantou a z tohoto důvodu se do dnešních dnů nezachoval. Autorem byl vzhledem k dochovanému účtu pravděpodobně francouzský malíř, který pobýval v období okolo roku 1869 v Římě.

23. Nanebevzetí Panny Marie

Neznámý malíř, *Nanebevzetí Panny Marie*, 1869, neznámé rozměry.

Obraz není pravděpodobně dochovaný.

Prameny:

ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy, účty a stvrzenky za zaplacené výdaje na arcibiskupovu domácnost, residenci, skvosty, časopisy, knihy, udělené podpory, jízdné aj. (1849–1867)*, fol. 162.

Literatura:

Nepublikováno.

Obraz *Nanebevzetí Panny Marie* byl dle dochovaného účetního dokladu zakoupený během druhé poloviny roku 1869 za částku 100 nebo 106 zl.⁴⁸³ Přesnou dataci nemohu určit, neboť účet je nedatovaný a v knize příjmů a vydání sekretariátu se k tomuto obrazu konkrétní záznam nenachází. Navíc byl psaný francouzsky, takže se domnívám, že nákup mohl provést kardinál Bedřich Fürstenberg už během italského pobytu. Zúčastnil se totiž prvního vatikánského koncilu na přelomu let 1869 a 1870, na kterém

⁴⁸² Katzenschlager 1994, s. 263.

⁴⁸³ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891)*, fol. 162.

se projednávala neomylnost papeže.⁴⁸⁴ Obraz byl součástí souboru dvaceti děl (č. k. 11–29) s náboženskou tematikou.

Cena u každé položky z dochovaného účtu je uvedena za akvarel na lakovaném malířském papíru a za plátno s temperovou barvou, přičemž druhá varianta je o několik zlatých dražší. Proto i v katalogu uvádím částky dvě, protože není snadné určit, kterou variantu zvolil, či případně obě. Levnější varianta dvaceti obrazů byla za 1.500 zl., dražší za částku 1.614 zl. Domnívám se, že tento soubor dvaceti obrazů byl proveden v akvarelu, který byl levnější variantou a z tohoto důvodu se do dnešních dnů nezachoval. Autorem byl vzhledem k dochovanému účtu pravděpodobně francouzský malíř, který pobýval v období okolo roku 1869 v Římě.

24. *Nesení ostatků sv. Klementa*

Neznámý malíř, *Nesení ostatků sv. Klementa*, 1869, neznámé rozměry.

Obraz není pravděpodobně dochovaný.

Prameny:

ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy, účty a stvrzenky za zaplacené výdaje na arcibiskupovu domácnost, residenci, skvosty, časopisy, knihy, udělené podpory, jízdné aj. (1849–1867)*, fol. 162.

Literatura:

Nepublikováno.

Obraz *Nesení ostatků sv. Klementa* byl dle dochovaného účetního dokladu zakoupený během druhé poloviny roku 1869 za částku 100 nebo 106 zl.⁴⁸⁵ Přesnou dataci nemohu určit, neboť účet je nedatovaný a v knize příjmů a vydání sekretariátu se k tomuto obrazu konkrétní záznam nenachází. Navíc byl psaný francouzsky, takže se domnívám, že nákup mohl provést kardinál Bedřich Fürstenberg už během italského pobytu. Zúčastnil se totiž prvního vatikánského koncilu na přelomu let 1869 a 1870, na kterém se projednávala neomylnost papeže.⁴⁸⁶ Výběr námětu díla souvisí s cyrilometodějským

⁴⁸⁴ Katzenschlager 1994, s. 263.

⁴⁸⁵ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891)*, fol. 162.

⁴⁸⁶ Katzenschlager 1994, s. 263.

kultem, který kardinál Bedřich Fürstenberg podporoval zejména kvůli sjednocení obyvatel olomoucké arcidiecéze. Dle legendy měli slovanští věrozvěstové Cyril s Metodějem do kostela přinést ostatky sv. Klementa. Po smrti Cyrila v roce 863 chtěl jeho bratr přenést ostatky do Soluně, ze které sourozenci pocházeli. Papež Mikuláš I. to však nedovolil, a proto byl Cyril pohřben na Metodějovo přání rovněž do římské baziliky sv. Klementa.⁴⁸⁷

Obraz byl součástí souboru dvaceti děl (č. k. 11–29) s náboženskou tematikou. Cena u každé položky z dochovaného účtu je uvedena za akvarel na lakovaném malířském papíru a za plátno s temperovou barvou, přičemž druhá varianta je o několik zlatých dražší. Proto i v katalogu uvádím částky dvě, protože není snadné určit, kterou variantu zvolil, či případně obě. Levnější varianta dvaceti obrazů byla za 1.500 zl., dražší za částku 1.614 zl. Domnívám se, že tento soubor dvaceti obrazů byl proveden v akvarelu, který byl levnější variantou a z tohoto důvodu se do dnešních dnů nezachoval. Autorem byl vzhledem k dochovanému účtu pravděpodobně francouzský malíř, který pobýval v období okolo roku 1869 v Římě.

25. Zmrtvýchvstání sv. Klementa

Neznámý malíř, *Zmrtvýchvstání sv. Klementa*, 1869, neznámé rozměry.

Obraz není pravděpodobně dochovaný.

Prameny:

ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy, účty a stvrzenky za zaplacené výdaje na arcibiskupovu domácnost, residenci, skvosty, časopisy, knihy, udělené podpory, jízdné aj. (1849–1867)*, fol. 162.

Literatura:

Nepublikováno.

Obraz *Zmrtvýchvstání sv. Klementa* byl dle dochovaného účetního dokladu zakoupený během druhé poloviny roku 1869 za částku 100 nebo 107 zl.⁴⁸⁸ Přesnou dataci nemohu

⁴⁸⁷ Vasil 2015, s. 6, 13.

⁴⁸⁸ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891)*, fol. 162.

určit, neboť účet je nedatovaný a v knize příjmů a vydání sekretariátu se k tomuto obrazu konkrétní záznam nenachází. Navíc byl psaný francouzsky, takže se domnívám, že nákup mohl provést kardinál Bedřich Fürstenberg už během italského pobytu. Zúčastnil se totiž prvního vatikánského koncilu na přelomu let 1869 a 1870, na kterém se projednávala neomylnost papeže.⁴⁸⁹ Výběr námětu díla souvisí s cyrilometodějským kultem, který kardinál Bedřich Fürstenberg podporoval zejména kvůli sjednocení obyvatel olomoucké arcidiecéze. Dle legendy měli slovanští věrozvěstové Cyril s Metodějem do kostela přinést ostatky sv. Klementa. Po smrti Cyrila v roce 863 chtěl jeho bratr přenést ostatky do Soluně, ze které sourozenci pocházeli. Papež Mikuláš I. to však nedovolil a proto byl Cyril pohřben na Metodějovo přání do římské baziliky sv. Klementa.⁴⁹⁰

Obraz byl součástí souboru dvaceti děl (č. k. 11–29) s náboženskou tematikou. Cena u každé položky z dochovaného účtu je uvedena za akvarel na lakovaném malířském papíru a za plátno s temperovou barvou, přičemž druhá varianta je o několik zlatých dražší. Proto i v katalogu uvádím částky dvě, protože není snadné určit, kterou variantu zvolil, či případně obě. Levnější varianta dvaceti obrazů byla za 1.500 zl., dražší za částku 1.614 zl. Domnívám se, že tento soubor dvaceti obrazů byl proveden v akvarelu, který byl levnější variantou a z tohoto důvodu se do dnešních dnů nezachoval. Autorem byl vzhledem k dochovanému účtu pravděpodobně francouzský malíř, který pobýval v období okolo roku 1869 v Římě.

26. *Archandělé Gabriel a Michael se sv. Cyrilem a Metodějem*

Neznámý malíř, *Archandělé Gabriel a Michael se sv. Cyrilem a Metodějem*, 1869, neznámé rozměry.

Obraz není pravděpodobně dochovaný.

Prameny:

ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy, účty a stvrzenky za zaplacené výdaje na arcibiskupovu domácnost, residenci, skvosty, časopisy, knihy, udělené podpory, jízdné aj. (1849–1867)*, fol. 162.

⁴⁸⁹ Katzenschlager 1994, s. 263.

⁴⁹⁰ Vasil 2015, s. 6, 13.

Literatura:

Nepublikováno.

Obraz *Archanděle Gabriel a Michael se sv. Cyrilem a Metodějem* byl dle dochovaného účetního dokladu zakoupený během druhé poloviny roku 1869 za částku 80 nebo 85 zl.⁴⁹¹ Přesnou dataci nemohu určit, neboť účet je nedatovaný a v knize příjmů a vydání sekretariátu se k tomuto obrazu konkrétní záznam nenachází. Navíc byl psaný francouzsky, takže se domnívám, že nákup mohl provést kardinál Bedřich Fürstenberg už během italského pobytu. Zúčastnil se totiž prvního vatikánského koncilu na přelomu let 1869 a 1870, na kterém se projednávala neomylnost papeže.⁴⁹² Výběr námětu díla souvisí s cyrilometodějským kultem, který kardinál Bedřich Fürstenberg podporoval zejména kvůli sjednocení obyvatel olomoucké arcidiecéze.

Obraz byl součástí souboru dvaceti děl (č. k. 11–29) s náboženskou tematikou. Cena u každé položky z dochovaného účtu je uvedena za akvarel na lakovaném malířském papíru a za plátno s temperovou barvou, přičemž druhá varianta je o několik zlatých dražší. Proto i v katalogu uvádím částky dvě, protože není snadné určit, kterou variantu zvolil, či případně obě. Levnější varianta dvaceti obrazů byla za 1.500 zl., dražší za částku 1.614 zl. Domnívám se, že tento soubor dvaceti obrazů byl proveden v akvarelu, který byl levnější variantou a z tohoto důvodu se do dnešních dnů nezachoval. Autorem byl vzhledem k dochovanému účtu pravděpodobně francouzský malíř, který pobýval v období okolo roku 1869 v Římě.

27. *Hlava světce*

Neznámý malíř, *Hlava světce*, 1869, neznámé rozměry.

Obraz není pravděpodobně dochovaný.

Prameny:

ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy, účty a stvrzenky za zaplacené výdaje na arcibiskupovu domácnost, residenci, skvosty, časopisy, knihy, udělené podpory, jízdné aj. (1849–1867)*, fol. 162.

⁴⁹¹ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891)*, fol. 162.

⁴⁹² Katzenschlager 1994, s. 263.

Literatura:

Nepublikováno.

Obraz označený jako *Hlava světce* byl dle dochovaného účetního dokladu zakoupený během druhé poloviny roku 1869 za částku 50 nebo 55 zl.⁴⁹³ Dílo patří mezi levnější položky ze souboru, lze se domnívat, že se jednalo o obraz menšího formátu. Přesnou dataci nemohu určit, neboť účet je nedatovaný a v knize příjmů a vydání sekretariátu se k tomuto obrazu konkrétní záznam nenachází. Navíc byl psaný francouzsky, takže se domnívám, že nákup mohl provést kardinál Bedřich Fürstenberg už během italského pobytu. Zúčastnil se totiž prvního vatikánského koncilu na přelomu let 1869 a 1870, na kterém se projednávala neomylnost papeže.⁴⁹⁴ Obraz byl součástí souboru dvaceti děl (č. k. 11–29) s náboženskou tematikou.

Cena u každé položky z dochovaného účtu je uvedena za akvarel na lakovaném malířském papíru a za plátno s temperovou barvou, přičemž druhá varianta je o několik zlatých dražší. Proto i v katalogu uvádím částky dvě, protože není snadné určit, kterou variantu zvolil, či případně obě. Levnější varianta dvaceti obrazů byla za 1.500 zl., dražší za částku 1.614 zl. Domnívám se, že tento soubor dvaceti obrazů byl proveden v akvarelu, který byl levnější variantou a z tohoto důvodu se do dnešních dnů nezachoval. Autorem byl vzhledem k dochovanému účtu pravděpodobně francouzský malíř, který pobýval v období okolo roku 1869 v Římě.

28. *Hlava postavy*

Neznámý malíř, *Hlava postavy*, 1869, neznámé rozměry.

Obraz není pravděpodobně dochovaný.

Prameny:

ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy, účty a stvrzenky za zaplacené výdaje na arcibiskupovu domácnost, residenci, skvosty, časopisy, knihy, udělené podpory, jízdné aj. (1849–1867)*, fol. 162.

⁴⁹³ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891)*, fol. 162.

⁴⁹⁴ Katzenschlager 1994, s. 263.

Literatura:

Nepublikováno.

Obraz označený jako *Hlava postavy* byl dle dochovaného účetního dokladu zakoupený během druhé poloviny roku 1869 za částku 50 nebo 55 zl.⁴⁹⁵ Přesnou dataci nemohu určit, neboť účet je nedatovaný a v knize příjmů a vydání sekretariátu se k tomuto obrazu konkrétní záznam nenachází. Navíc byl psaný francouzsky, takže se domnívám, že nákup mohl provést kardinál Bedřich Fürstenberg už během italského pobytu. Zúčastnil se totiž prvního vatikánského koncilu na přelomu let 1869 a 1870, na kterém se projednávala neomylnost papeže.⁴⁹⁶ Obraz byl součástí souboru dvaceti děl (č. k. 11–29) s náboženskou tematikou.

Cena u každé položky z dochovaného účtu je uvedena za akvarel na lakovaném malířském papíru a za plátno s temperovou barvou, přičemž druhá varianta je o několik zlatých dražší. Proto i v katalogu uvádím částky dvě, protože není snadné určit, kterou variantu zvolil, či případně obě. Levnější varianta dvaceti obrazů byla za 1.500 zl., dražší za částku 1.614 zl. Domnívám se, že tento soubor dvaceti obrazů byl proveden v akvarelu, který byl levnější variantou a z tohoto důvodu se do dnešních dnů nezachoval. Autorem byl vzhledem k dochovanému účtu pravděpodobně francouzský malíř, který pobýval v období okolo roku 1869 v Římě.

29. *Kristus vysvobozuje Adama z pekla*

Neznámý malíř, *Kristus vysvobozuje Adama z pekla*, 1869, neznámé rozměry.

Obraz není pravděpodobně dochovaný.

Prameny:

ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy, účty a stvrzenky za zaplacené výdaje na arcibiskupovu domácnost, residenci, skvosty, časopisy, knihy, udělené podpory, jízdné aj. (1849–1867)*, fol. 162.

⁴⁹⁵ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891)*, fol. 162.

⁴⁹⁶ Katzenschlager 1994, s. 263.

Literatura:

Nepublikováno.

Obraz *Kristus vysvobozuje Adama z pekla* byl dle dochovaného účetního dokladu zakoupený během druhé poloviny roku 1869 za částku 60 nebo 65 zl.⁴⁹⁷ Dílo patří mezi levnější položky ze souboru, lze se domnívat, že se jednalo o obraz menšího formátu. Přesnou dataci nemohu určit, neboť účet je nedatovaný a v knize příjmů a vydání sekretariátu se k tomuto obrazu konkrétní záznam nenachází. Navíc byl psaný francouzsky, takže se domnívám, že nákup mohl provést kardinál Bedřich Fürstenberg už během italského pobytu. Zúčastnil se totiž prvního vatikánského koncilu na přelomu let 1869 a 1870, na kterém se projednávala neomylnost papeže.⁴⁹⁸ Obraz byl součástí souboru dvaceti děl (č. k. 11–29) s náboženskou tematikou.

Cena u každé položky z dochovaného účtu je uvedena za akvarel na lakovaném malířském papíru a za plátno s temperovou barvou, přičemž druhá varianta je o několik zlatých dražší. Proto i v katalogu uvádím částky dvě, protože není snadné určit, kterou variantu zvolil, či případně obě. Levnější varianta dvaceti obrazů byla za 1.500 zl., dražší za částku 1.614 zl. Domnívám se, že tento soubor dvaceti obrazů byl proveden v akvarelu, který byl levnější variantou a z tohoto důvodu se do dnešních dnů nezachoval. Autorem byl vzhledem k dochovanému účtu pravděpodobně francouzský malíř, který pobýval v období okolo roku 1869 v Římě.

30. *Madona s dítětem*

Neznámý malíř, *Madona s dítětem*, (?), neznámé rozměry.

Prameny:

ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3959, karton 1814, *Knihy příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1866–1873*, nefol., záznam k měsíci lednu roku 1870.

⁴⁹⁷ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891)*, fol. 162.

⁴⁹⁸ Katzenschlager 1994, s. 263.

ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy, účty a stvrzenky za zaplacené výdaje na arcibiskupovu domácnost, residenci, skvosty, časopisy, knihy, udělené podpory, jízdné aj. (1849–1867)*, fol. 174.

Literatura:

Nepublikováno.

K deskovému obrazu *Madony s dítětem*, který kardinál Bedřich Fürstenberg zakoupil 8. ledna roku 1870, existují dva účetní záznamy. V knize příjmů a vydání se objevuje pouze poznámka, že se jedná o obraz *Madony* za 1.200 zl. bez dalších podrobnějších informací.⁴⁹⁹ Podařilo se mi ale objevit konkrétní účetní doklad, dle kterého se jednalo i italskou obrazovou akvizicí.⁵⁰⁰ [15] Kardinál Bedřich Fürstenberg dílo zakoupil u obchodníka s uměním Giovanni Tavazziho ve starožitnictví na Via della Mercede v Římě. Kromě obrazu zakoupil ještě několik dalších uměleckých předmětů v hodnotě 2.500 zl. Kvůli absenci dalších informací nelze obraz blíže určit. Zakoupený obraz *Madony s dítětem* se vzhledem k hodnotě 1.200 zl. řadí k nejdražší obrazové akvizici kardinála Bedřicha Fürstenberga, kterou provedl v první polovině jeho episkopátu.

Hypoteticky by se mohlo jednat o deskový obraz *Adorace dítěte*⁵⁰¹ od Neriho di Bicci ze sedmdesátých let 15. století. [14] Jako jednu z italských akvizic kardinála Bedřicha Fürstenberga obraz určuje Olga Pujmanová a získání obrazu datuje do sedmdesátých let 19. století.⁵⁰² Ale vzhledem k nejasnosti provenience nejen tohoto, ale i dalších obrazů v arcibiskupské sbírce a nedostatku archivních materiálů je spojení účetního dokladu s konkrétním obrazem složité. U starožitníka Giovanni Tavazziho nakoupil kardinál Fürstenberg ještě další umělecké předměty o měsíc později, konkrétně 1. února 1870 za částku 4.000 zl.⁵⁰³ Uvedený výdaj však není blíže specifikovaný a nepodařilo se mi k němu dohledat žádný podrobnější

⁴⁹⁹ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3959, karton 1814, *Knihy příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1866–1873*, nefol., záznam k měsíci lednu roku 1870.

⁵⁰⁰ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891)*, fol. 162.

⁵⁰¹ Neri di Bicci, *Adorace dítěte*, sedmdesátá až osmdesátá léta 15. století, dřevo, 101,5 × 68,5 cm, AMK, inv. č. KE 3217, O 265. Srov. Pujmanová 1998, s. 84.

⁵⁰² Ibidem.

⁵⁰³ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3959, karton 1814, *Knihy příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1866–1873*, nefol., záznam k měsíci únoru roku 1870.

informace. Mohlo se jednat o další obrazy starých mistrů, nebo zcela jiný umělecký předmět? Na tuto otázku nelze jednoznačně odpovědět.

31. Sv. Antonín

Neznámý malíř, *Sv. Antonín*, (?), neznámé rozměry.

Obraz není pravděpodobně dochovaný.

Prameny:

ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3959, karton 1814, *Knih příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1866–1873*, nefol., záznam k měsíci lednu roku 1870.

Literatura:

Nepublikováno.

Během ledna roku 1870 zakoupil kardinál Bedřich Fürstenberg ještě další obraz, kterému je dochovaný záznam v knize příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa ze dne 31. ledna. Jednalo se o plátno *Sv. Antonína* za částku 60 zl., v záznamu nejsou kromě námětu obrazu žádné další informace.⁵⁰⁴ S nákupem tohoto obrazu vyvstává otázka, zda byl obraz zakoupený během Fürstenbergova italského pobytu na přelomu let 1869–1870, nebo zprostředkovaně Josefem von Lippert v rámci habsburské monarchie. Vzhledem k nízké ceně obrazu se se přikláním k druhé variantě. Během italského pobytu kardinál Bedřich Fürstenberg nakupoval umělecké předměty v hodnotě desetinásobně větší, než je obraz *Sv. Antonína* za částku 60 zl.

V olomoucké rezidenci je jediným dochovaným obrazem s námětem tohoto světce *Sv. Antonín Paduánský*⁵⁰⁵ [16] pocházející z dílny Jana Kryštofa Handkeho (1694–1774) z roku 1773. Je možné, že právě tento obraz kardinál Bedřich Fürstenberg zakoupil. Obraz patří od roku 1952 do fondu Muzea umění Olomouc a jeho starší provenience je neznámá.⁵⁰⁶ Rovněž se zakoupený obraz do dnešních dnů nemusel

⁵⁰⁴ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3959, karton 1814, *Knih příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1866–1873*, nefol., záznam k měsíci lednu roku 1870.

⁵⁰⁵ Jan Kryštof Handke (?), *Sv. Antonín Paduánský*, 1773, olej, plátno, 68 × 47 cm, MUO, inv. č. O 107. Srov. Jemelková 2008, s. 80.

⁵⁰⁶ Ibidem.

zachovat, z toho důvodu se nevyskytuje v inventářích arcibiskupských rezidencí a v katalogích obrazárny

32. Portrét kardinála Schrattenbacha

Franz Eybl, *Kardinál Schrattenbach jako místokrál neapolský*, 1860, olej, plátno, 142 × 111 cm, Arcidiecézní muzeum Kroměříž, inv. č. KE 932, O 19. [18]

Prameny:

ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3959, karton 1814, *Knih příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1866–1873*, nefol., záznam k měsíci dubnu roku 1870.

Literatura:

Breitenbacher – Dostál 1930, s. 59; Daniel 1998a, s. 108.

O tři roky později po *Portrétu arcivévody Leopolda* (č. k. 9) vytvořil malíř Franz Eybl pro kardinála Bedřicha Fürstenberga obraz dalšího představitele olomoucké diecéze za částku 300 zl. K *Portrétu kardinála Schrattenbacha* existuje účetní záznam v knize příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa ze dne 27. dubna 1870.⁵⁰⁷ Obraz vznikl jako kopie staršího obrazu italského malíře Giambattisty Canzianiho (1664–1730) v kroměřížské obrazové sbírce. Antonín Breitenbacher s Eugenem Dostálem datují obraz do období okolo roku 1860, tento názor později přejímají i badatelé v *Kroměřížské obrazárně*.⁵⁰⁸ Podle dochovaného účetního záznamu by však datace badatelů neodpovídala a bylo by možné ji posunout až do období roku 1870.

Mimo to nesmím vynechat další portrét jednoho z olomouckých biskupů od Franze Eybla, podobiznu *Biskupa Jana Arnošta z Lichtensteina*.⁵⁰⁹ V knize příjmů a vydání sekretariátu se sice tento obraz jmenovitě nenachází, ale je rovněž datovaný do období šedesátých let 19. století. Vzhledem k nedochovanému záznamu je

⁵⁰⁷ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3959, karton 1814, *Knih příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1866–1873*, nefol., záznam k měsíci dubnu roku 1870.

⁵⁰⁸ Srov. Breitenbacher – Dostál 1930, s. 59. – Daniel 1998a, s. 108.

⁵⁰⁹ Franz Eybl, *Biskup Jakub Arnošt z Lichtensteina*, okolo 1860, olej, plátno, 142 × 104 cm, AMK, inv. č. KE 928, O 15. Srov. Mžuková 1998d, s. 148.

pravděpodobně možné, že obraz vznikl nejpozději do roku 1871, neboť toho roku Franz Eybl umírá ve Vídni. K obrazu se mi nepodařilo objevit žádný účetní záznam.

Malíř Franz Eybl patřil k představitelům žánrové a portrétní malby. Od roku 1853 byl kustodem císařské galerie v Belvederu a k tomu se věnoval i restaurování obrazů. Svoji restaurátorskou praxi Franz Eybl zužitkoval i při vytváření kopie obrazu arcivévody Leopolda Habsburského (č. k. 9) a snažil se dodržet technologické postupy barokního malířství 17. století.⁵¹⁰

33. Sv. Klement

Guglielmo Ewing, *Sv. Klement*, 1870, šest akvarelových maleb, neznámé rozměry. Malby nejsou pravděpodobně dochované.

Prameny:

ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3959, karton 1814, *Knih příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1866–1873*, nefol., záznam k měsíci květnu roku 1870.

ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy, účty a stvrzenky za zaplacené výdaje na arcibiskupovu domácnost, residenci, skvosty, časopisy, knihy, udělené podpory, jízdné aj. (1868–1891)*, fol. 166.

Literatura:

Nepublikováno.

K souboru šesti akvarelových maleb je dochovaný účetní záznam i dopis adresovaný kardinálu Bedřichu Fürstenbergovi přímo od malíře Guglielma Ewinga (1828–1884). V účetním záznamu ze dne 1. května 1870 v knize příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa se píše o šesti obrazech *Sv. Klementa* za částku 480 zl.⁵¹¹ Podařilo se mi objevit i dopis od Guglielma Ewinga ze dne 30. dubna 1870, ve kterém se počet zmíněných akvarelových maleb liší.⁵¹² [21] V účetním záznamu se píše o sedmi, zatímco

⁵¹⁰ Mžýková 1998c, s. 147.

⁵¹¹ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3959, karton 1814, *Knih příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1866–1873*, nefol., záznam k měsíci květnu roku 1870.

⁵¹² ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891)*, fol. 166.

v dopise o šesti. Kolik jich nakonec kardinál Bedřich Fürstenberg obdržel zůstává otázkou. Pravděpodobně to bylo oněch šest kusů uvedených v dopise, je možné, že chyba v počtu nastala při špatném překladu na sekretariátu arcibiskupa. V dopise Guglielma Ewinga se mimo jiné píše, že malíř za uvedenou částku dodá šest akvarelových kreseb, na kterých jsou vyobrazeny nástěnné malby z baziliky sv. Klementa v Římě.

Výběr svatostánku souvisí s cyrilometodějským kultem, který kardinál Fürstenberg podporoval kvůli sjednocení obyvatel olomoucké arcidiecéze. Dle legendy měli slovanští věrozvěstové Cyril s Metodějem do kostela přinést ostatky sv. Klementa. Po smrti Cyrila v roce 863 chtěl jeho bratr přenést ostatky do Soluně, ze které sourozenci pocházeli. Papež Mikuláš I. to však nedovolil, a proto byl Cyril pohřben na Metodějovo přání rovněž do římské baziliky sv. Klementa.⁵¹³ Tento soubor několika akvarelů se však do dnešních dnů nedochoval a doposud o něm nikde nebyly publikované žádné informace.

Guglielmo Ewing byl anglickým sochařem z Glasgow a malířství patřilo k jeho okrajové tvorbě. Nejvíce se proslavil portrétními bustami, zejména královského páru Edwarda VII. (1841–1910) a jeho manželky Alexandry Dánské (1844–1925). Kromě toho portrétoval i další členy královské rodiny a nejvyšší šlechty monarchie, jako prince Alberta Viktora z Walesu (1864–1892), prince Adolfa z Tecku (1868–1927) s jeho sestrou a budoucí královnou Marií z Tecku (1867–1953), nebo vévody ze Sutherlandu. V závěru života opustil Anglii a vydal se do Ameriky, kde v New Yorku v roce 1884 zemřel.⁵¹⁴

34. Korunování trním

Giovanni Battista Gaulli zv. Baciccio, *Korunování trním*, po 1685, olej, plátno, 269,5 × 197 cm, Arcibiskupství olomoucké, inv. č. 2562. [25]

Neznačeno. Na zadní straně napínacího rámu vpravo dole zbytky červené pečeti a čísla, vlevo dole natištěno: 66, uprostřed dole natištěno: 16 a vlevo uprostřed žlutou barvou: 22.

Prameny:

AAO, dep. A2, karton D4/9B, *Inventář rezidence Olomouc 1911*, s. 42.

⁵¹³ Vasil 2015, s. 6, 13.

⁵¹⁴ Thieme-Becker 1915, s. 118.

AAO, dep. A2, karton D4/9A, *Inventář rezidence Olomouc 1922*, s. 38.

AAO, dep. A2, karton D4/23, *Inventář rezidence po smrti Prečana (1947)*, s. 17.

AAO, dep. A2, karton D4/23, *Inventář rezidence 1955*, s. 105.

ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3959, karton 1814, *Kniha příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1866–1873*, nefol., záznam k měsíci červenci roku 1870.

ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy, účty a stvrzenky za zaplacené výdaje na arcibiskupovu domácnost, residenci, skvosty, časopisy, knihy, udělené podpory, jízdné aj. (1868–1891)*, fol. 224.

ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3975, karton 1817, *Inventář vnitřního vybavení arcibiskupské rezidence v Olomouci*, fol. 5.

Literatura:

Breitenbacher 1925, s. CV; Machytka – Neumann – Šafařík 1967, s. 32–34; Neumann 1969, s.32–35; Machytka 1970, s. 162; Neumann 1971; Tognier 1996c, s. 84.

V účetním záznamu ze dne 8. července roku 1870 v knize příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa se objevuje nákup dvojice obrazů za 1.500 lir.⁵¹⁵ Díky dochovanému účtu z Itálie, který se k záznamu váže, lze díla spojit s konkrétními díly v arcibiskupské obrazárně.⁵¹⁶

Předmětem nákupu byla dvojice rozměrných pláten *Disputace o Trojici* (č. k. 35) od neznámého kopisty Andrea del Sarto a Bacicciovo *Korunování trním*. Nákup byl zprostředkovaný mezi vatikánským úředníkem Donem Marcellem Massarentim (1817–1905) a kardinálem Bedřichem Fürstenbergem. Jednalo se o vatikánského úředníka, který během svého života vybudoval velkou sbírku italského malířství, antického umění a dalších uměleckých předmětů. S uměním obchodoval od druhé poloviny 19. století a sbírku se snažil od osmdesátých let 19. století prodat jako celek.⁵¹⁷ V účtu se uvádí jako měna italské liry, zatímco v knize příjmů a vydání je částka uvedena v rakouských zlatých, které používám seznamu obrazových akvizic a katalogu.

⁵¹⁵ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3959, karton 1814, *Kniha příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1866–1873*, nefol., záznam k měsíci červenci roku 1870.

⁵¹⁶ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891)*, fol. 224.

⁵¹⁷ Genovese 2017, s. 85–87.

Korunování trnám určil v roce 1969 na základě výzkumu Jaromír Neumann jako originální dílo Giovanniho Battisty Gaulliho zv. Baciccio. V článku se zabývá detailním technickým i vizuálním rozbořem obrazu v kontextu Bacicciovoy tvorby.⁵¹⁸ Dle Jaromíra Neumanna Baciccio převzal kompozici z dnes nedochovaného obrazu od Anthonise van Dycka (1599–1641) a ovlivnila ho i tvorba Antonia Allegriho (1489–1534), známějšího jako Correggio.⁵¹⁹

35. *Disputace o Trojici*

Andrea del Sarto, *Disputace o Trojici*, kopie z druhé poloviny 17. století, olej, plátno, 231,5 × 195 cm, Arcibiskupství olomoucké, inv. č. 870. [22]

Neznačeno. Na rubové straně plátna vlevo dole natištěno 41; na zadní straně napínacího rámu vlevo dole natištěno 16.

Prameny:

AAO, depozitář A2, karton D4/9B, *Inventář rezidence Olomouc 1911*, s. 43.

AAO, depozitář A2, karton D4/9A, *Inventář rezidence Olomouc 1922*, s. 39.

AAO, depozitář A2, karton D4/23, *Inventář rezidence po smrti Prečana (1947)*, s. 79.

AAO, depozitář A2, karton D4/23, *Inventář rezidence 1955*, s. 40.

ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3959, karton 1814, *Knihá příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1866–1873*, nefol., záznam k měsíci červenci roku 1870.

ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy, účty a stvrzenky za zaplacené výdaje na arcibiskupovu domácnost, residenci, skvosty, časopisy, knihy, udělené podpory, jízdné aj. (1868–1891)*, fol. 224.

Literatura:

Breitenbacher 1925, s. CIX; Tognier 1996b, s. 27.

V účetním záznamu ze dne 8. července roku 1870 v knize příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa se objevuje nákup dvojice obrazů za 1.500 lir.⁵²⁰ Díky dochovanému účtu

⁵¹⁸ Neumann 1969, s. 34.

⁵¹⁹ Ibidem, s. 35.

⁵²⁰ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3959, karton 1814, *Knihá příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1866–1873*, nefol., záznam k měsíci červenci roku 1870.

z Itálie, který se k záznamu váže, lze díla spojit s konkrétními díly v arcibiskupské obrazárně.⁵²¹

Předmětem nákupu byla dvojice rozměrných pláten *Disputace o Trojici* od neznámého kopisty Andrea del Sarto a Bacicciovo *Korunování trním* (č. k. 34). Nákup byl zprostředkovaný mezi vatikánským úředníkem Donem Marcellem Massarentim (1817–1905) a kardinálem Bedřichem Fürstenbergem. Jednalo se o vatikánského úředníka, který během svého života vybudoval velkou sbírku italského malířství, antického umění a dalších uměleckých předmětů. S uměním obchodoval od druhé poloviny 19. století a sbírku se snažil od osmdesátých let 19. století prodat jako celek.⁵²² V účtu se uvádí jako měna italské liry, zatímco v knize příjmů a vydání je částka uvedena v rakouských zlatých, které používám seznamu obrazových akvizic a katalogu.

Předmětem nákupu byly dle dochovaného účtu od Dona Marcella „*due pitture antiche; uno la coronazione di spine, e l'altro sei santi*“ za sumu 1.500 lir.⁵²³ Šest svatých na plátně *Disputaci o trojici* lze identifikovat jako Máří Magdalenu a pěti svatých mužů – sv. Augustin, sv. František, sv. Petr, sv. Šebestián a sv. Vavřinec. Kardinál Fürstenberg možná považoval zakoupený obraz za originál, ale jedná se o povedenou kopii z druhé poloviny 17. století. Kopista dodržel téměř identické rozměry s originálem, zaměřil se na stejné detaily a použil podobnou barevnou paletu. Originální malbu můžeme v současné době najít v Palazzo Pitti ve Florencii.⁵²⁴

36. Obraz od Kupelwiesera

Leopold Kupelwieser, *neznámý obraz*, před rokem 1862, neznámé rozměry.
Obraz není pravděpodobně dochovaný.

Prameny:

ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3959, karton 1814, *Knihy příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1866–1873*, nefol., záznam k měsíci září roku 1872.

⁵²¹ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891)*, fol. 224.

⁵²² Genovese 2017, s. 85–87.

⁵²³ ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891)*, fol. 224.

⁵²⁴ Togner 1996b, s. 27.

Literatura:

Nepublikováno.

K neznámému obrazu Leopolda Kupelwiesera existuje záznam v knize příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa ze dne 4. září roku 1872. Obraz byl zakoupen u vídeňského starožitníka Carla Meyera, u kterého kardinál Bedřich Fürstenberg provedl několik obrazových akvizic už během předešlých let zprostředkovaně přes Josefa von Lippert. V olomoucké sbírce se nachází tři portréty arcibiskupa Sommerau-Beckha, které vznikly v rozmezí let 1839–1850.⁵²⁵ Čtvrtým obrazem je *Podobenství o pleveli mezi pšenící*, který má nejasnou provenienci. [26] Badatelka Martina Potůčková se domnívá, že mohl být od svého vzniku v roce 1846 součástí arcibiskupské sbírky.⁵²⁶ V úvahu připadá i zcela jiný, avšak dnes nedochovaný obraz Leopolda Kupelwiesera.

Na Akademii ve Vídni začal studovat už ve věku dvanácti let pod vedením Friedricha Overbecka (1789–1869).⁵²⁷ Na sklonku dvacátých let 19. století absolvoval krátkou studijní cestu do Itálie a po návratu začal působit jako portrétista, vytvořil i několik portrétů habsburské císařské rodiny. Zlom v jeho tvorbě nastal v době jmenování profesorem na vídeňské Akademii, kdy se zaměřil především na náboženské náměty. Vytvořil několik oltářních obrazů pro klášter v Klosterneuburgu, dominikány ve Vídni nebo nástěnné malby pro kostel sv. Jana Nepomuckého na Praterstrasse.⁵²⁸

⁵²⁵ Srov. Jemelková 2016a, s. 148. – Jemelková 2016b, s. 149. – Jemelková 2016c, s. 150.

⁵²⁶ Leopold Kupelwieser, *Podobenství o pleveli mezi pšenící*, 1846, olej, plátno, 42 × 42 cm, AO, inv. č. II.3C1-2418. Srov. Potůčková 2016e, s. 146.

⁵²⁷ Thieme-Becker 1928, s. 121.

⁵²⁸ *Ibidem*, s. 122.

PRAMENY

Archiv Arcibiskupství olomouckého, Olomouc

Archiv Arcibiskupství olomouckého, depozitář A2, karton D4/9B, *Inventář rezidence Olomouc 1911.*

Archiv Arcibiskupství olomouckého, depozitář A2, karton D4/9A, *Inventář rezidence Olomouc 1922.*

Archiv Arcibiskupství olomouckého, depozitář A2, karton D4/23, *Inventář rezidence po smrti Prečana (1947).*

Archiv Arcibiskupství olomouckého, depozitář A2, karton D4/23, *Inventář rezidence 1955.*

Státní okresní archiv Olomouc

Státní okresní archiv Olomouc, fond Zlámal Bohumil, č. pomůcky 103, karton 55, inv. č. 932, *Bohumil Zlámal, Bedřich kardinál Fürstenberg. Arcibiskup olomoucký 1853–1892* (disertační práce), Olomouc 1949.

Zemský archiv v Opavě – pobočka Olomouc

Zemský archiv v Opavě – pobočka Olomouc, fond Arcibiskupství Olomouc, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3417, sig. FB1, karton 1475, *Úřední korespondence sekretariátu (1856–1868).*

Zemský archiv v Opavě – pobočka Olomouc, fond Arcibiskupství Olomouc, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3417, sig. FB1, karton 1476, *Úřední korespondence sekretariátu (1869–1877).*

Zemský archiv v Opavě – pobočka Olomouc, fond Arcibiskupství Olomouc, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3437, sig. FB39, karton 1482, *Opravy arcibiskupské rezidence v Olomouci.*

Zemský archiv v Opavě – pobočka Olomouc, fond Arcibiskupství Olomouc, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1499, *Účetní výkazy a výtahy, účty a sturzenky za zaplacené výdaje na arcibiskupovu domácnost, residenci, skvosty, časopisy, knihy, udělené podpory, jízdné aj. (1849–1867).*

Zemský archiv v Opavě – pobočka Olomouc, fond Arcibiskupství Olomouc, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy, účty a sturzenky za zaplacené výdaje na arcibiskupovu domácnost, residenci, skvosty, časopisy, knihy, udělené podpory, jízdné aj. (1868–1891).*

Zemský archiv v Opavě – pobočka Olomouc, fond Arcibiskupství Olomouc, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3457, sig. FB41, karton 1501, *Korespondence s rodiči.*

Zemský archiv v Opavě – pobočka Olomouc, fond Arcibiskupství Olomouc, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3458, sig. FB42, karton 1501, *Korespondence se sourozenci.*

Zemský archiv v Opavě – pobočka Olomouc, fond Arcibiskupství Olomouc, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3958, karton 1814, *Knih příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1854–1866.*

Zemský archiv v Opavě – pobočka Olomouc, fond Arcibiskupství Olomouc, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3959, karton 1814, *Knih příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1866–1873.*

Zemský archiv v Opavě – pobočka Olomouc, fond Arcibiskupství Olomouc, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3460, sig. FB44, karton 1501, *Různé doklady týkající se rodiny Fürstenberkovy.*

Zemský archiv v Opavě – pobočka Olomouc, fond Arcibiskupství Olomouc, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3975, karton 1817, *Inventář vnitřního vybavení arcibiskupské rezidence v Olomouci.*

Zemský archiv v Opavě – pobočka Olomouc, fond Ústřední ředitelství arcibiskupských statků Kroměříž, sv. 10 (Účetní přílohy), NAD 1434, č. pom. 816, inv. č. 45384,

Inventář movitostí zámku, kuchyně, čeledníku, hostinských pokojů a zámecké zahrady na Hukvaldech + deník (1881).

Zemský archiv v Opavě – pobočka Olomouc, fond Ústřední ředitelství arcibiskupských statků Kroměříž, sv. 10 (Účetní přílohy), NAD 1434, č. pom. 816, inv. č. 45385, *Inventář movitostí zámku, kuchyně, čeledníku, hostinských pokojů a zámecké zahrady na Hukvaldech + deník (1885).*

Zemský archiv v Opavě – pobočka Olomouc, fond Ústřední ředitelství arcibiskupských statků Kroměříž, sv. 10 (Účetní přílohy), NAD 1434, č. pom. 816, inv. č. 45386, *Inventář movitostí zámku, kuchyně, čeledníku, hostinských pokojů a zámecké zahrady na Hukvaldech + deník (1886).*

Zemský archiv v Opavě – pobočka Olomouc, fond Ústřední ředitelství arcibiskupských statků Kroměříž, sv. 10 (Účetní přílohy), NAD 1434, č. pom. 816, inv. č. 45387, *Inventář movitostí zámku, kuchyně, čeledníku, hostinských pokojů a zámecké zahrady na Hukvaldech + deník (1891).*

Zemský archiv v Opavě – pobočka Olomouc, fond Ústřední ředitelství arcibiskupských statků Kroměříž, sv. 10 (Účetní přílohy), NAD 1434, č. pom. 816, inv. č. 45388, *Inventář movitostí zámku, kuchyně, čeledníku, hostinských pokojů a zámecké zahrady na Hukvaldech + deník (1909).*

Zemský archiv v Opavě – pobočka Olomouc, fond Ústřední ředitelství arcibiskupských statků Kroměříž, sv. 10 (Účetní přílohy), NAD 1434, č. pom. 816, inv. č. 45389, *Inventář movitostí zámku, kuchyně, čeledníku, hostinských pokojů a zámecké zahrady na Hukvaldech + deník (1910).*

Zemský archiv v Opavě – pobočka Olomouc, fond Ústřední ředitelství arcibiskupských statků Kroměříž, sv. 10 (Účetní přílohy), NAD 1434, č. pom. 816, inv. č. 45390, *Inventář movitostí zámku, kuchyně, čeledníku, hostinských pokojů a zámecké zahrady na Hukvaldech+ deník (1913).*

Zemský archiv v Opavě – pobočka Olomouc, fond Ústřední ředitelství arcibiskupských statků Kroměříž, sv. 10 (Účetní přílohy), NAD 1434, č. pom. 816, inv. č. 45391, *Inventář movitostí zámku, kuchyně, čeledníku, hostinských pokojů a zámecké zahrady na Hukvaldech + deník (1917–1919)*.

Zemský archiv v Opavě – pobočka Olomouc, fond Ústřední ředitelství arcibiskupských statků Kroměříž, sv. 10 (Účetní přílohy), NAD 1434, č. pom. 816, inv. č. 45392, *Inventář movitostí zámku, kuchyně, čeledníku, hostinských pokojů a zámecké zahrady na Hukvaldech + deník (1920–1922)*.

Zemský archiv v Opavě – pobočka Olomouc, fond Ústřední ředitelství arcibiskupských statků Kroměříž, sv. 10 (Účetní přílohy), NAD 1434, č. pom. 816, inv. č. 45393, *Inventář movitostí zámku, kuchyně, čeledníku, hostinských pokojů a zámecké zahrady na Hukvaldech + deník (1937)*.

Zemský archiv v Opavě – pobočka Olomouc, fond Ústřední ředitelství arcibiskupských statků Kroměříž, sv. 10 (Účetní přílohy), NAD 1434, č. pom. 816, inv. č. 49414, *Inventář movitostí zámku + deník (1886)*.

Zemský archiv v Opavě – pobočka Olomouc, fond Ústřední ředitelství arcibiskupských statků Kroměříž, sv. 10 (Účetní přílohy), NAD 1434, č. pom. 816, inv. č. 53159, *Inventář movitostí zámku, kanceláře správy a štrapacírny + deník (1892)*.

Zemský archiv v Opavě – pobočka Olomouc, fond Velkostatek Hukvaldy, NAD 183, č. pom. 1573, inv. č. 1016, karton 140, *Inventáře mobiliáře tzv. letního zámku na Hukvaldech s přilehlými budovami a zámeckou zahradou (1828–1895)*.

Zemský archiv v Opavě – pobočka Olomouc, fond Velkostatek Hukvaldy, NAD 183, č. pom. 1573, inv. č. 1017, karton 141, *Inventáře mobiliáře tzv. letního zámku na Hukvaldech s přilehlými budovami a zámeckou zahradou (1896–1924)*.

Zemský archiv v Opavě – pobočka Olomouc, fond Velkostatek Hukvaldy, NAD 183, č. pom. 1573, inv. č. 1024, karton 144, *Inventáře movitostí pohostinských pokojů (1901–1920)*.

LITERATURA

Bartman 2004

Elizabeth Bartman, The New Galleries of Ancient Art at the Walters Art Museum, Baltimore, *American Journal of Archaeology* CVIII, 2004, s. 79–86.

Boetticher 1895

Friedrich Boetticher [FB], heslo Schrotzberg Franz, in: idem, *Malerwerke des 19. Jahrhunderts. Beitrag zur Kunstgeschichte vol. II*, Dresden 1895, s. 664.

Breitenbacher 1925

Antonín Breitenbacher, *Dějiny arcibiskupské obrazárny v Kroměříži. Archivní studie*, Kroměříž 1925.

Breitenbacher – Dostál 1930

Antonín Breitenbacher – Eugen Dostál, *Katalog arcibiskupské obrazárny v Kroměříži*, Kroměříž 1930.

Buben 2000

MB [Milan Buben], heslo Fürstenberg, Bedřich Egon, lantkrabě, ThDr., kardinál, in: idem, *Encyklopedie českých a moravských sídelních biskupů*, Praha 2000, s. 83–86.

Bundrick 2015

Sheramy D. Bundrick, Athenian Eye Cups in Context, *American Journal of Archeology* CXIX, 2015, s. 295–341.

Bundrick 2015

Sheramy D. Bundrick, Athens, Etruria, Rome, Baltimore. Reconstructing the Biography of an Ancient Greek Vase, *Memoirs of the American Academy in Rome* LXI, 2016, s. 1–21.

Černý – Měsíc

Pavol Černý – Cyril Měsíc, Knihovna, in: Ladislav Daniel – Marek Perůtka – Milan Togner (edd.), *Arcibiskupský zámek & zahrady v Kroměříži*, Kroměříž 2009.

Daniel 1998

LD [Ladislav Daniel], heslo Kardinál Schrattenbach jako místokrál neapolský, in: Milan Togner (ed.), *Kroměřížská obrazárna. Katalog sbírky obrazů Arcibiskupského zámku v Kroměříži*, Kroměříž 1998, s. 108.

Daniel 2009

Ladislav Daniel, Obrazárna, in: idem – Marek Perůtka – Milan Togner (edd.), *Arcibiskupský zámek & zahrady v Kroměříži*, Kroměříž 2009.

Daniel – Perůtka – Togner 2009

Ladislav Daniel – Marek Perůtka – Milan Togner (edd.), *Arcibiskupský zámek & zahrady v Kroměříži*, Kroměříž 2009.

Daniel 2019

Ladislav Daniel, Umělecký mecenát Karla z Lichtensteinu-Castelcornu. Utváření biskupovy malířské sbírky v kontextu evropského sběratelství, in: Ondřej Jakubec (ed.), *Karel z Lichtensteinu-Castelcornu (1624-1695). Olomoucký biskup a kníže střední Evropy*, Olomouc 2019.

Dolejší 2012

Kateřina Dolejší, Arcibiskupské rezidence Hukvaldy, Frýdlant nad Ostravicí a Skalička, in: Martina Miláčková (ed.), *Theodor Kohn (1893–1904). Neklidný osud talentovaného muže* (kat. výstavy), Muzeum umění Olomouc, Olomouc 2012.

Donner 1894

Otto Donner, *Catalogue of pictures, marbles, bronzes, antiquities, &c., &c.*, Roma 1894.

Elbelová 2000

Gabriela Elbelová (ed.), *Olomoucká obrazárna II. Nizozemské malířství 16.–18. století z olomouckých sbírek*, Olomouc 2000.

Elbelová 2016

GE [Gabriela Elbelová], heslo Portrét olomouckého arcibiskupa Bedřicha Egona Fürstenberga, in: Martina Potůčková (ed.), *Olomoucká obrazárna IV. Evropské malířství 19. století z olomouckých sbírek*, Olomouc 2016, s. 261–262.

Eltz – Strohmeyer 1994

Erwein Eltz – Arno Strohmeyer (edd.), *Die Fürstenberger. 800 Jahre Herrschaft und Kultur in Mitteleuropa*, Weitra 1994.

Genovese 2017

Anna Lisa Genovese, L'“Autoritratto” di Raffaello nella collezione di Don Marcello Massarenti, in: Francesco Moschini – Valeria Rotili – Stefania Ventra (edd.), *Raffaello. L'Accademia di San Luca e il mito dell'Urbinate*, Roma 2020.

Hintze 1915

EH [Erwin Hintze], heslo Ewing George, in: Ulrich Thieme – Felix Becker (edd.), *Allgemeines Lexikon der bildenden Künstler von der Antike bis zur Gegenwart*, XI. Band, Leipzig 1915, s. 118.

Huth 1928

HH [Hans Huth], heslo Kupelwieser Leopold, in: Ulrich Thieme – Felix Becker (edd.), *Allgemeines Lexikon der bildenden Künstler von der Antike bis zur Gegenwart*, XXII. Band, Leipzig 1928, s. 121–123.

Jakubec 2003

Ondřej Jakubec, *Kulturní prostředí a mecenát olomouckých biskupů potridentské doby*, Olomouc 2003.

Jakubec 2008a

OJ [Ondřej Jakubec], heslo sv. Jan Sarkander, in: Martina Kostelníčková (ed.), *Olomoucká obrazárna III. Středoevropské malířství 16.–18. století z olomouckých sbírek*, Olomouc 2008, s. 176–177.

Jakubec 2008b

OJ [Ondřej Jakubec], heslo sv. Jan Sarkander, in: Martina Kostelníčková (ed.), *Olomoucká obrazárna III. Středoevropské malířství 16.–18. století z olomouckých sbírek*, Olomouc 2008, s. 183.

Jakubec 2008c

OJ [Ondřej Jakubec], heslo sv. Jan Sarkander, in: Martina Kostelníčková (ed.), *Olomoucká obrazárna III. Středoevropské malířství 16.–18. století z olomouckých sbírek*, Olomouc 2008, s. 196–197.

Jakubec 2019

Ondřej Jakubec (ed.), *Karel z Lichtensteinu-Castelcornu (1624-1695). Olomoucký biskup a kníže střední Evropy*, Olomouc 2019.

Jemelková 2012

Simona Jemelková, Olomoucká rezidence, in: Martina Miláčková (ed.), *Theodor Kohn (1893–1904). Neklidný osud talentovaného muže* (kat. výstavy), Muzeum umění Olomouc, Olomouc 2012.

Jemelková 2016a

SJ [Simona Jemelková], heslo Portrét olomouckého arcibiskupa Maxmiliána Josefa, svobodného pána Sommerau-Beckh, in: Martina Potůčková (ed.), *Olomoucká obrazárna IV. Evropské malířství 19. století z olomouckých sbírek*, Olomouc 2016, s. 148.

Jemelková 2016b

SJ [Simona Jemelková], heslo Portrét olomouckého arcibiskupa Maxmiliána Josefa, svobodného pána Sommerau-Beckh, in: Martina Potůčková (ed.), *Olomoucká obrazárna IV. Evropské malířství 19. století z olomouckých sbírek*, Olomouc 2016, s. 149.

Jemelková 2016c

SJ [Simona Jemelková], heslo Portrét olomouckého arcibiskupa Maxmiliána Josefa, svobodného pána Sommerau-Beckh, in: Martina Potůčková (ed.), *Olomoucká obrazárna IV. Evropské malířství 19. století z olomouckých sbírek*, Olomouc 2016, s. 150.

Jemelková 2016d

SJ [Simona Jemelková], heslo Portrét pražského arcibiskupa kardinála Bedřicha knížete Schwarzenberga, in: Martina Potůčková (ed.), *Olomoucká obrazárna IV. Evropské malířství 19. století z olomouckých sbírek*, Olomouc 2016, s. 333–334.

Jemelková 2016e

SJ [Simona Jemelková], heslo Portrét pražského arcibiskupa kardinála Bedřicha knížete Schwarzenberga, in: Martina Potůčková (ed.), *Olomoucká obrazárna IV. Evropské malířství 19. století z olomouckých sbírek*, Olomouc 2016, s. 334.

Jirka 1998

Antonín Jirka, *Obrazové sbírky kroměřížského zámku*, in: Milan Togner (ed.), *Kroměřížská obrazárna. Katalog sbírky obrazů Arcibiskupského zámku v Kroměříži*, Kroměříž 1998.

Jonová 2015

Jitka Jonová, *Theodor Kohn (1845–1915). Kníže – arcibiskup olomoucký, titulární arcibiskup Peleusijský*, Brno 2015.

Katzenschlager 1994

Wolfgang Katzenschlager, *Kardinal Friedrich Landgraf zu Fürstenberg – ein Kirchenfürst an einer Zeitenwende*, in: Erwein Eltz – Arno Strohmeier (edd.), *Die Fürstenberger. 800 Jahre Herrschaft und Kultur in Mitteleuropa*, Weitra 1994, s. 262–272.

Kindl 2020

Miroslav Kindl, 1673. *Kabinet pro biskupa. Obrazová sbírka Karla z Lichtensteinu-Castelcornu v kontextu sběratelství 17. století v Evropě* (kat. výstavy), Arcidiecézní muzeum Olomouc, Olomouc 2020.

Kurz 1891

JK [Josef Kurz], heslo Zenner Ferdinand, in: idem, *Gedenkbuch l.-f. Staftpfarre zu den neun Chören der Angel am Hof*, Wien 1891, s. 129.

Kostelníčková 2008

Martina Kostelníčková (ed.), *Olomoucká obrazárna III. Středoevropské malířství 16.–18. století z olomouckých sbírek*, Olomouc 2008.

Kostelníčková 2008a

MK [Martina Kostelníčková], heslo Podobizna Leopolda Antonína hraběte Podstatského z Prusinovic, olomouckého kapitulního děkana, in: idem, *Olomoucká obrazárna III. Středoevropské malířství 16.–18. století z olomouckých sbírek*, Olomouc 2008, s. 26–27.

Kostelníčková 2008b

MK [Martina Kostelníčková], heslo Panna Maria s dítětem přijímá skrze přímlovu sv. Anny sv. Jana Sarkandra, in: idem, *Olomoucká obrazárna III. Středoevropské malířství 16.–18. století z olomouckých sbírek*, Olomouc 2008, s. 158–159.

Kostelníčková 2008c

MK [Martina Kostelníčková], heslo Kristus Salvátor, in: idem, *Olomoucká obrazárna III. Středoevropské malířství 16.–18. století z olomouckých sbírek*, Olomouc 2008, s. 163.

Leporini 1915

HL [Heinrich Leporini], heslo Eybl Franz, in: Ulrich Thieme – Felix Becker (edd.), *Allgemeines Lexikon der bildenden Künstler von der Antike bis zur Gegenwart*, XI. Band, Leipzig 1915, s. 126–129.

Lurie 1970

Ann Tzeuschler Lurie, Guercino's Versions of the Rest on the Flight to Egypt and the Lancellotti Tondo, *The Bulletin of the Cleveland Museum of Art* LVII, 1970, s. 93–102.

Lyka 1929

KL [Karl Lyka], heslo Lippert József (Josef) Erwin Ritter von, in: Ulrich Thieme – Felix Becker (edd.), *Allgemeines Lexikon der bildenden Künstler von der Antike bis zur Gegenwart*, XXIII. Band, Leipzig 1929, s. 267–268.

Machytka – Neumann – Šafařík 1967

Lubor Machytka – Jaroslav Neumann – Eduard A. Šafařík, *Mistrovská díla starého umění v Olomouci* (kat. výstavy), Arcibiskupský palác a Oblastní galerie v Olomouci, Olomouc 1967.

Machytka 1970

Lubor Machytka, *Nizozemské malířství ve sbírkách olomoucké oblasti* (disertační práce), Olomouc 1970, Archiv Muzea umění Olomouc.

Machytka 1987a

Lubor Machytka, K dějinám arcibiskupské obrazárny v Olomouci v 19. století, *Okresní archiv v Olomouci 1986*, Olomouc 1987, s. 171–176.

Machytka 1987b

Lubor Machytka, Arcibiskupská obrazárna v 19. století, *Historická Olomouc a její současné problémy VI*, 1987, s. 247–251.

Machytka 2000

LM [Lubor Machytka], heslo Noční požár, in: idem, *Olomoucká obrazárna II. Nizozemské malířství 16.–18. století z olomouckých sbírek*, Olomouc 2000, s. 70–71.

Manson 1913

JM [James Manson], heslo Dobiaschofsky Joseph, in: Ulrich Thieme – Felix Becker (edd.), *Allgemeines Lexikon der bildenden Künstler von der Antike bis zur Gegenwart*, IX. Band, Leipzig 1913, s. 355–356.

Miláčková 2012

Martina Miláčková (ed.), *Theodor Kohn (1893–1904). Neklidný osud talentovaného muže* (kat. výstavy), Muzeum umění Olomouc, Olomouc 2012.

Mlčák 2008

Leoš Mlčák (red.), *Kardinál František z Dietrichsteina (1570–1636). Prelát a politik neklidného věku* (kat. výstavy), Muzeum umění Olomouc, Olomouc 2008.

Myšák – Videman 2014

Miroslav Myšák – Jan Videman, *Kroměřížský kabinet mincí a medailí I. Ražby porýnských arcibiskupů a kurfiřtů – Mohuč, Trevír, Kolín* (kat. výstavy), Muzeum umění Olomouc – Arcidiecézní muzeum Kroměříž, Olomouc 2014.

Mžuková 1998a

MM [Marie Mžuková], heslo Kardinál Bedřich, landkrabě Fürstenberg, in: Milan Togner (ed.), *Kroměřížská obrazárna. Katalog sbírky obrazů Arcibiskupského zámku v Kroměříži*, Kroměříž 1998, s. 363.

Mžuková 1998b

MM [Marie Mžuková], heslo Císařovna Alžběta, in: Milan Togner (ed.), *Kroměřížská obrazárna. Katalog sbírky obrazů Arcibiskupského zámku v Kroměříži*, Kroměříž 1998, s. 142–143.

Mžuková 1998c

MM [Marie Mžuková], heslo Podobizna arcivévody rakouského, biskupa Leopolda Viléma, in: Milan Togner (ed.), *Kroměřížská obrazárna. Katalog sbírky obrazů Arcibiskupského zámku v Kroměříži*, Kroměříž 1998, s. 148.

Mžyková 1998d

MM [Marie Mžyková], heslo Biskup Jakub Arnošt z Lichtensteina, in: Milan Togner (ed.), *Kroměřížská obrazárna. Katalog sbírky obrazů Arcibiskupského zámku v Kroměříži*, Kroměříž 1998, s. 148–149.

Mžyková 1998e

MM [Marie Mžyková], heslo Kardinál František z Dietrichsteina, in: Milan Togner (ed.), *Kroměřížská obrazárna. Katalog sbírky obrazů Arcibiskupského zámku v Kroměříži*, Kroměříž 1998, s. 451–452.

Mžyková 1998f

MM [Marie Mžyková], heslo František Josef I., in: Milan Togner (ed.), *Kroměřížská obrazárna. Katalog sbírky obrazů Arcibiskupského zámku v Kroměříži*, Kroměříž 1998, s. 142.

Mžyková 2016a

Marie Mžyková, Evropské malířství 19. století z olomouckých sbírek, in: Martina Potůčková (ed.), *Olomoucká obrazárna IV. Evropské malířství 19. století z olomouckých sbírek*, Olomouc 2016.

Mžyková 2016b

MM [Marie Mžyková], heslo Portrét mladého císaře Františka Josefa I., in: Martina Potůčková (ed.), *Olomoucká obrazárna IV. Evropské malířství 19. století z olomouckých sbírek*, Olomouc 2016, s. 74.

Mžyková 2016c

MM [Marie Mžyková], heslo Křest Bořivojův, in: Martina Potůčková (ed.), *Olomoucká obrazárna IV. Evropské malířství 19. století z olomouckých sbírek*, Olomouc 2016, s. 161–162.

Nespěšná-Hamsíková 2016

Magdaléna Nespěšná-Hamsíková, *Lucas Cranach a malířství v českých zemích (1500–1550)*, Praha 2016.

Neumann 1969

Jaroslav Neumann, Neznámá díla italských mistrů v Olomouci, *Umění XVII*, 1969, s. 1–49.

Potůčková 2016

Martina Potůčková (ed.), *Olomoucká obrazárna IV. Evropské malířství 19. století z olomouckých sbírek*, Olomouc 2016.

Potůčková 2016a

MP [Martina Potůčková], heslo Srdce Ježíšovo, in: idem, *Olomoucká obrazárna IV. Evropské malířství 19. století z olomouckých sbírek*, Olomouc 2016, s. 144–146.

Potůčková 2016b

MP [Martina Potůčková], heslo Srdce Mariino, in: idem, *Olomoucká obrazárna IV. Evropské malířství 19. století z olomouckých sbírek*, Olomouc 2016, s. 144–146.

Potůčková 2016c

MP [Martina Potůčková], heslo Sv. Jan Sarkander, in: idem, *Olomoucká obrazárna IV. Evropské malířství 19. století z olomouckých sbírek*, Olomouc 2016, s. 212–213.

Potůčková 2016d

MP [Martina Potůčková], heslo Přípravná schůze k beatifikaci Jana Sarkandera, in: idem, *Olomoucká obrazárna IV. Evropské malířství 19. století z olomouckých sbírek*, Olomouc 2016, s. 212.

Potůčková 2016e

MP [Martina Potůčková], heslo Podobenství o pleveli mezi pšenicí, in: idem, *Olomoucká obrazárna IV. Evropské malířství 19. století z olomouckých sbírek*, Olomouc 2016, s. 146–147

Pujmanová 1996a

OP [Olga Pujmanová], heslo Kristus pod křížem, in: Michal Soukup (ed.), *Olomoucká obrazárna I. Italské malířství 14.–18. století z olomouckých sbírek*, Olomouc 1996, s. 25–27.

Pujmanová 1996b

OP [Olga Pujmanová], heslo Madona s dítětem, malým sv. Janem Křtitelem a dvěma anděly, in: Michal Soukup (ed.), *Olomoucká obrazárna I. Italské malířství 14.–18. století z olomouckých sbírek*, Olomouc 1996, s. 96.

Pujmanová 1998

OP [Olga Pujmanová], heslo Adorace dítěte, in: Milan Togner (ed.), *Kroměřížská obrazárna. Katalog sbírky obrazů Arcibiskupského zámku v Kroměříži*, Kroměříž 1998, s. 84.

Schünke 1906

Robert Schünke, *Kapelle im Alt-Olmütz*, Olmütz 1906.

Slavíček 1998

LS [Lubomír Slavíček] heslo Triptych se Snímáním z kříže, in: Milan Togner (ed.), *Kroměřížská obrazárna. Katalog sbírky obrazů Arcibiskupského zámku v Kroměříži*, Kroměříž 1998, s. 336.

Soukup 1996

Michal Soukup (ed.), *Olomoucká obrazárna I. Italské malířství 14.–18. století z olomouckých sbírek*, Olomouc 1996.

Švácha – Potůčková – Kroupa 2019

Rostislav Švácha – Martina Potůčková – Jiří Kroupa (edd.), *Karel z Lichtensteinu-Castelcornu (1624–1695). Místa biskupovy paměti*, Olomouc 2019.

Togner 1996a

MT [Milan Togner], heslo Korunování trním, in: Michal Soukup (ed.), *Olomoucká obrazárna I. Italské malířství 14.–18. století z olomouckých sbírek*, Olomouc 1996, s. 84.

Togner 1996b

MT [Milan Togner], heslo Disputace o Trojici, in: Michal Soukup (ed.), *Olomoucká obrazárna I. Italské malířství 14.–18. století z olomouckých sbírek*, Olomouc 1996, s. 27.

Togner 1996c

MT [Milan Togner], heslo Podobizna papeže Pia V., in: Michal Soukup (ed.), *Olomoucká obrazárna I. Italské malířství 14.–18. století z olomouckých sbírek*, Olomouc 1996, s. 135–136.

Togner 1998

Milan Togner (ed.), *Kroměřížská obrazárna. Katalog sbírky obrazů Arcibiskupského zámku v Kroměříži*, Kroměříž 1998.

Togner 1998a

MT [Milan Togner], heslo Nesení kříže (Cesta na Golgotu), in: idem, *Kroměřížská obrazárna. Katalog sbírky obrazů Arcibiskupského zámku v Kroměříži*, Kroměříž 1998, s. 96–98.

Togner 2009

Milan Togner, Biskupské a arcibiskupské sídlo, in: Ladislav Daniel – Marek Perůtka – Milan Togner (edd.), *Arcibiskupský zámek & zahrady v Kroměříži*, Kroměříž 2009.

Vasil 2015

Cyril Vasil, Svatí Cyril a Metoděj ve Věčném městě Římě, in: Luisa Karczubová (red.), *Tradice Východu a západu v dialogu Velehradské tradice*, Olomouc 2015.

Videman 2009

Jan Videman, Mince a medaile, in: Ladislav Daniel – Marek Perůtka – Milan Togner (edd.), *Arcibiskupský zámek & zahrady v Kroměříži*, Kroměříž 2009.

Wurzbach 1858

CW [Constantin Wurzbach], heslo Dobiaschofsky Franz, in: idem, *Biographisches Lexikon des Kaiserthums Oesterreich III*, Wien 1858, s. 328.

Wurzbach 1876

CW [Constantin Wurzbach], heslo Schrotzberg Franz, in: idem, *Biographisches Lexikon des Kaiserthums Oesterreich XXXII*, Vienna 1876, s. 18–23.

Zapletalová 2018

Jana Zapletalová, Inventáře obrazové sbírky olomouckých biskupů a arcibiskupů a Pieta Lucase Cranacha staršího, in: Jiří Roháček – Lubomír Slaviček (edd.), *Hortus inventariorum. Statě k problematice inventářů pro dějiny umění*, Praha 2018, s. 101–113.

Zatloukal – Zatloukal 2008

Ondřej Zatloukal – Pavel Zatloukal (edd.), *Luk & lyra. Ze sbírek Arcidiecézního muzea Kroměříž* (kat. výstavy), Muzeum umění Olomouc, Olomouc 2008.

Zatloukal 2012

Pavel Zatloukal (ed.), *Od Tiziana po Warhola. Muzeum umění Olomouc 1951–2011* (kat. výstavy), Muzeum umění Olomouc, Olomouc 2012.

Zatloukal – Kindl – Zatloukal 2018

Pavel Zatloukal – Miroslav Kindl – Ondřej Zatloukal, *Zámek a zahrady v Kroměříži*, Praha 2018.

Zeri 1975

Federico Zeri, *Italian Paintings in the Walters Art Gallery*, Baltimore 1976.

Županič 2006

Jan Županič, *Nová šlechta rakouského císařství*, Praha 2006.

SEZNAM OBRAZOVÉ PŘÍLOHY

- [1] Franz Schrotzberg, *Kardinál Bedřich, landkrabě Fürstenberg*, 1859, olej, plátno, 273 × 180 cm, Arcidiecézní muzeum Kroměříž, inv. č. KE 933, O 20. Foto: Markéta Lehečková (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).
- [2] Záznam v knize příjmů a vydání ze dne 13. dubna 1858 o platbě malíři Franz Schrotzbergovi za portrét *Kardinála Bedřicha, landkraběte Fürstenberga* (detail).
ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3958, karton 1814, *Knih příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1854–1866*, nefol., záznam k měsíci dubnu roku 1858.
Foto: autor.
- [3] Josef František Wickart, *Panna Maria s dítětem přijímá skrze přímľuvu sv. Anny sv. Jana Sarkandera*, 1721/1724, olej, plátno, 273 × 147 cm, Muzeum umění Olomouc, inv. č. O 140.
Foto: Zdeněk Sodoma (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).
- [4] Neznámý malíř, *Sv. Jan Sarkander*, 1749 (?), olej, plátno, 56 × 41 cm, Arcibiskupství olomoucké, inv. č. II3C1-1826.
Foto: Zdeněk Sodoma (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).
- [5] Neznámý malíř, *Sv. Jan Sarkander*, druhá polovina 18. století, olej, plátno, 93 × 73 cm, Arcibiskupství olomoucké, inv. č. II3C1-284.
Foto: Markéta Lehečková (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).
- [6] Neznámý malíř, *Sv. Jan Sarkander*, 18. století, olej, plátno, 37 × 24,5 cm, Arcibiskupství olomoucké inv. č. II3C1-737.
Foto: Zdeněk Sodoma (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).

- [7] Julius Muhr, *Sv. Jan Sarkander*, 1856, olej, plátno, 157,5 × 124,5 cm, Arcibiskupství olomoucké, inv. č. II.3A-0121.
Foto: Markéta Lehečková (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).
- [8] Účet adresovaný kardinálu Bedřichu Fürstenbergovi ze dne 14. srpna 1862 od malíře Franze Josefa Dobiaschofského týkající se nedochovaného obrazu *Sv. Jana Sarkandera*.
ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1499, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1849–1867)*, fol. 108.
Foto: autor.
- [9] Záznam v knize příjmů a vydání ze dne 25. března roku 1863 o platbě malíři Franzu Schrotzbergovi za obraz *Císařovny*.
ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3958, karton 1814, *Knihy příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1854–1866*, nefol., záznam k měsíci březnu roku 1863.
Foto: autor.
- [10] Účet týkající se nákupu nedochovaných obrazů *Sv. Jan Nepomucký* a *Sv. Jiljí* od Ferdinanda Zennera ze dne 11. listopadu roku 1865.
ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1499, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1849–1867)*, fol. 693.
Foto: autor.
- [11] Franz Eybl, *Podobizna arcivévody rakouského, biskupa Leopolda Viléma*, 1867, olej, plátno, 142 × 111 cm, Arcidiecézní muzeum Kroměříž, inv. č. KE 871, O 14.
Foto: Zdeněk Sodoma (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).

- [12] Záznam v knize příjmů a vydání z 20. listopadu roku 1867 o vyplacení částky za *Podobiznu arcivévody rakouského, biskupa Leopolda Viléma* od malíře Franze Eybla (detail).
ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3958, karton 1814, *Knih příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1854–1866*, nefol., záznam k měsíci listopadu roku 1866.
Foto: autor.
- [13] Účet malíře Franze Eybla z 15. října roku 1867 adresovaný kardinálu Bedřichu Fürstenbergovi ohledně nákupu *Podobizny arcivévody rakouského, biskupa Leopolda Viléma*.
ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1499, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1849–1867)*, fol. 895.
Foto: autor.
- [14] Neri di Bicci, *Adorace dítěte*, sedmdesátá až osmdesátá léta 15. století, dřevo, 101,5 × 68,5 cm, Arcidiecézní muzeum Kroměříž, inv. č. KE 3217, O 265.
Foto: Zdeněk Sodoma (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).
- [15] Účetní doklad za obraz *Madony s dítětem* od římského obchodníka s uměním Giovanni Tavazziho z 8. ledna 1870.
ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891)*, fol. 174.
Foto: autor.
- [16] Jan Kryštof Handke (?), *Sv. Antonín Paduánský*, 1773, olej, plátno, 68 × 47 cm, Muzeum umění Olomouc, inv. č. O 107.
Foto: Zdeněk Sodoma (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).
- [17] Jörg Breue st. – dílna, *Nesení kříže*, okolo 1506, tempera, smrkové dřevo, 105 × 84 cm, Arcidiecézní muzeum Kroměříž, inv. č. KE 3185, O 266.
Foto: Zdeněk Sodoma (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).

- [18] Franz Eybl, *Kardinál Schrattenbach jako místokrál neapolský*, 1860, olej, plátno, 142 × 111 cm, Arcidiecézní muzeum Kroměříž, inv. č. KE 932, O 19. Foto: Zdeněk Sodoma (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).
- [19] Záznam v knize příjmů a vydání z 27. dubna roku 1870 o vyplacení částky malíři Franzu Eyblovi za portrét *Kardinála Schrattenbacha* (detail). ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3959, karton 1814, *Knihy příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1866–1873*, nefol., záznam k měsíci dubnu roku 1870. Foto: autor.
- [20] Franz Eybl, *Biskup Jakub Arnošt z Lichtensteina*, okolo 1860, olej, plátno, 142 × 104 cm, Arcidiecézní muzeum Kroměříž, inv. č. KE 928, O 15. Foto: Zdeněk Sodoma (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).
- [21] Dopis malíře Guglielma Ewinga ze dne 30. dubna 1870 adresovaný kardinálu Bedřichu Fürstenbergovi týkající se nákupu souboru akvarelů *Sv. Klementa*. ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891)*, fol. 166. Foto: autor
- [22] Andrea del Sarto, *Disputace o Trojici*, kopie z druhé poloviny 17. století, olej, plátno, 231,5 × 195 cm, Arcibiskupství olomoucké, inv. č. 870. Foto: Ivo Přeček (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).
- [23] Záznam v knize příjmů a vydání ze dne 8. července 1870 o nákupu dvou velkých obrazů od Dona Marcella – *Korunování trním* a *Disputace o Trojici* (detail). ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3959, karton 1814, *Knihy příjmů a vydání sekretariátu arcibiskupa Fürstenberka v letech 1866–1873*, nefol., záznam k měsíci červenci roku 1870. Foto: autor.

- [24] Dopis z 4. července 1870 týkající se koupě obrazů *Korunování trním* a *Disputace o Trojici* kardinálem Bedřichem Fürstenbergem.
ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500,
Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891), fol. 224.
Foto: autor.
- [25] Giovanni Battista Gaulli zv. Baciccio, *Korunování trním*, po 1685, olej, plátno,
269,5 × 197 cm, Arcibiskupství olomoucké, inv. č. 2562.
Foto: Ivo Přeček (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).
- [26] Leopold Kupelwieser, *Podobenství o pleveli mezi pšenicí*, 1846, olej, plátno,
42 × 42 cm, Arcibiskupství olomoucké, inv. č. II.3C1-2418.
Foto: Markéta Lehečková (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).
- [27] Josef Zelený, *Kardinál František z Dietrichsteina*, 1868, olej, plátno,
142 × 111 cm, Arcidiecézní muzeum Kroměříž, inv. č. KE 936, O 23.
Foto: Zdeněk Sodoma (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).
- [28] Josef Kriesten, *Srce Ježíšovo*, 1858, olej, plátno, 91 × 53 cm, Arcibiskupství olomoucké, inv. č. II.3C1-2427.
Foto: Markéta Lehečková (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).
- [29] Josef Kriesten, *Srce Mariino*, 1858, olej, plátno, 91 × 53 cm, v, inv. č. II.3C1-2428.
Foto: Markéta Lehečková (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).

- [30] Záznam v inventáři olomoucké rezidence z roku 1900 k obrazům *Srdce Mariino* a *Srdce Ježíšovo* umístěných v „Musikzimmer“.
Zemský archiv v Opavě – pobočka Olomouc, fond Arcibiskupství Olomouc, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3975, karton 1817, *Inventář vnitřního vybavení arcibiskupské rezidence v Olomouci*, s. 47.
Foto: autor.
- [31] Antonín Lhota, *Křest Bořivojův*, 1861, olej, plátno, 57 × 68 cm, Arcibiskupství olomoucké, inv. č. II.3C1-1891.
Foto: Markéta Lehečková (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).
- [32] Scipione Pulzone zv. Gaetano, *Podobizna papeže Pia V.*, okolo 1570, olej, plátno, 134,5 × 104 cm, Arcibiskupství olomoucké, inv. č. 2569.
Foto: Markéta Lehečková (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).
- [33] Robert van den Hoecke (?), *Noční požár*, po 1650, olej, dubové dřevo, 22 × 17,5 cm, Arcibiskupství olomoucké, inv. č. 358.
Foto: Ivo Přeček (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).
- [34] Anton Einsle, *Portrét mladého císaře Františka Josefa I.*, 1854, olej, plátno, 254 × 163 cm, Arcibiskupství olomoucké, inv. č. II.3C1-1495.
Foto: Markéta Lehečková (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).
- [35] Anton Einsle, *František Josef I.*, 1864, olej, plátno, 254 × 163 cm, Arcidiecézní muzeum Kroměříž, inv. č. KE 870, O 10.
Foto: Zdeněk Sodoma (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).
- [36] Anton Einsle, *Císařovna Alžběta*, 1856, olej, plátno, 116 × 94 cm, Arcidiecézní muzeum Kroměříž, inv. č. KE 869, O 9.
Foto: Zdeněk Sodoma (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).

- [37] Neznámý malíř, *Portrét pražského arcibiskupa kardinála Bedřicha knížete Schwarzenberga*, po roce 1850, olej, plátno, 77 × 62 cm, Arcibiskupství olomoucké, inv. č. II.3C1-2389.
Foto: Markéta Lehečková (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).
- [38] Italský malíř konce 16. století, *Madona s dítětem, malým sv. Janem Křtitelem a dvěma anděly*, olej, plátno, 115,5 × 96 cm, Arcibiskupství olomoucké, inv. č. nezjištěno.
Foto: Ivo Přeček (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).
- [39] Účet z roku 1877 za nákup čtyř obrazů od vídeňského obchodníka s uměním Carla Meyera.
ZAO-O, fond AO, NAD 1694, č. pom. 697, inv. č. 3455, sig. FB39, karton 1500, *Účetní výkazy a výtahy aj. (1868–1891)*, fol. 771.
Foto: autor.
- [40] Záznam z inventáře vyškovského zámku z roku 1886 o obraze *Krista na kříži* umístěném v kapli.
ZAO-O, fond ÚŘAS, sv. 10 (Účetní přílohy), NAD 1434, č. pom. 816, inv. č. 49414, *Inventář movitostí zámku + deník (1886)*, fol. 10.
Foto: autor.
- [41] Záznam z inventáře mořického zámku z roku 1892 o obraze *Krista na kříži* umístěném na chodbě.
ZAO-O, fond ÚŘAS, sv. 10 (Účetní přílohy), NAD 1434, č. pom. 816, inv. č. 53159, *Inventář movitostí zámku, kanceláře správy a štrapacírny + deník (1892)*, fol. 5.
Foto: autor.

SEZNAM ZKRATEK

AO	Arcibiskupství olomoucké
AAO	Archiv arcibiskupství olomouckého, Olomouc
AMK	Arcidiecézní muzeum Kroměříž
FB	Fürstenberg Bedřich
MKO	Metropolitní kapitula u sv. Václava v Olomouci
MUO	Muzeum umění Olomouc
NAD	Národní archivní dědictví
SOKA	Státní okresní archiv Olomouc
ÚŘAS	Ústřední ředitelství arcibiskupských statků
VH	Velkostatek Hukvaldy
ZAO-O	Zemský archiv v Opavě, pobočka Olomouc
ZB	Zlámal Bohumil
c. k.	císařsko-královský
č. k.	číslo katalogu
č. pom.	číslo pomůcky
dep.	depozitář
fol.	folio
inv. č.	inventární číslo
nefol.	nefoliováno
sig.	signatura
sv.	svazek
zl.	zlatý (měna)

OBRAZOVÁ PŘÍLOHA

- [1] Franz Schrotzberg, *Kardinál Bedřich, landkrabě Fürstenberg*, 1859, olej, plátno, 273 × 180 cm, Arcidiecézní muzeum Kroměříž, inv. č. KE 933, O 20. Foto: Markéta Lehečková (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).

"	7.	5.	Zumückgegriffen von dem Pastellisten für die ...	"	"	15	"
#	8.	6.	dem Kunstmaler Johann ...	27.	35	"	"
"	9.	7.	für die ...	57	"	"	"
"	9.	8.	dem ...	9	"	"	"
"	13.	9.	dem Maler ...	340	"	"	"
"	13.	10.	dem ...	2	50	"	"
"	13.	11.	dem ...	100	"	"	"
"	13.	12.	P. ...	"	"	"	"
"	14.	13.	dem ...	"	"	"	"

- [2] Záznam v knize příjmů a vydání ze dne 13. dubna 1858 o platbě malíři Franzi Schrotzbergovi za portrét Kardinála Bedřicha, landkraběte Fürstenberga (detail).

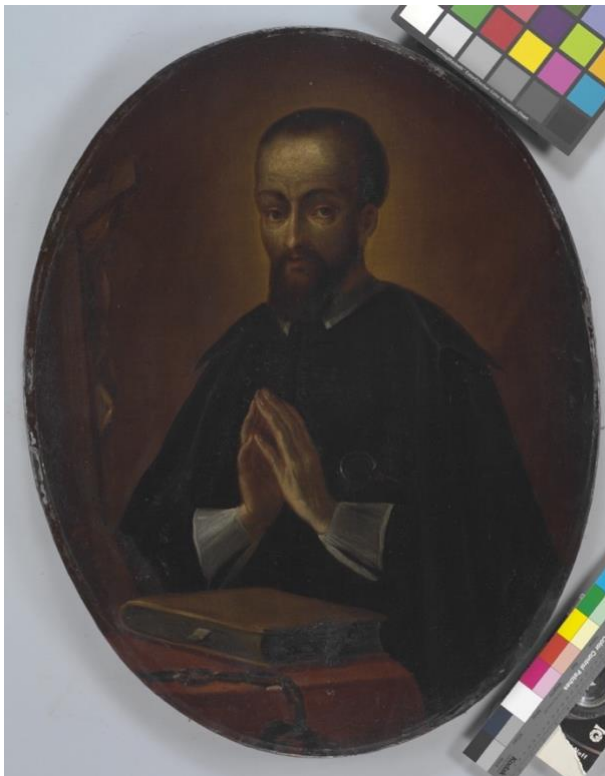

- [3] Josef František Wickart, *Panna Maria s dítětem přijímá skrze přímělu sv. Anny sv. Jana Sarkandera*, 1721/1724, olej, plátno, 273 × 147 cm, Muzeum umění Olomouc, inv. č. O 140.
Foto: Zdeněk Sodoma (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).

[4] Neznámý malíř, *Sv. Jan Sarkander*, 1749 (?), olej, plátno, 56 × 41 cm, Arcibiskupství olomoucké, inv. č. II3C1-1826.

Foto: Zdeněk Sodoma (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).

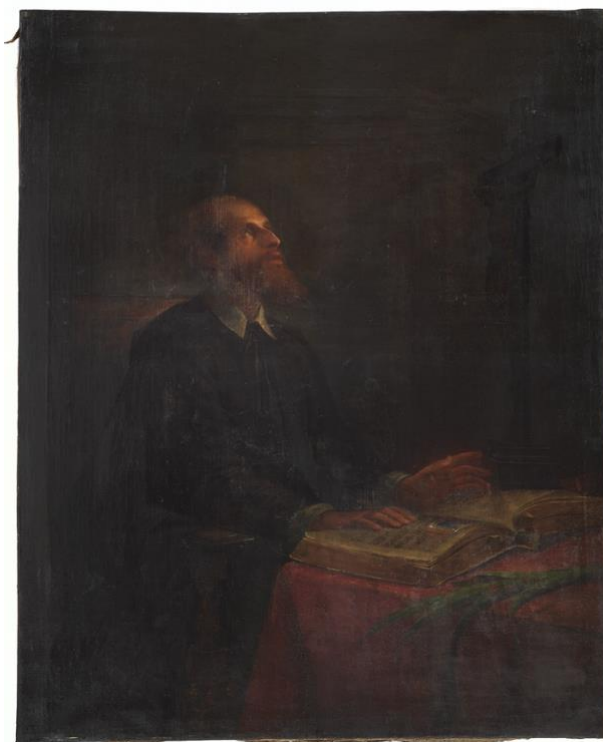
[5] Neznámý malíř, *Sv. Jan Sarkander*, druhá polovina 18. století, olej, plátno, 93 × 73 cm, Arcibiskupství olomoucké, inv. č. II3C1-284.

Foto: Markéta Lehečková (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).

[6] Neznámý malíř, *Sv. Jan Sarkander*, 18. století, olej, plátno, 37 × 24,5 cm, Arcibiskupství olomoucké inv. č. II3C1-737.

Foto: Zdeněk Sodoma (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).

[7] Julius Muhr, *Sv. Jan Sarkander*, 1856, olej, plátno, 157,5 × 124,5 cm, Arcibiskupství olomoucké, inv. č. II.3A-0121.

Foto: Markéta Lehečková (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).

my Schwald

Quittung

Über Dreihundert fünfzig Gulden ö. W.
welche der Gefundliche für das
Abkündigungswesen, Johann Salland
Heiliger Sarkander bestimmt für
den Hochwürdigsten Herrn Friedrich
Landgrafen von Fürstenberg durch
den Anseheren Johann Josef Lippert
am fünfzigsten Tage richtig und
bair bezahlt ist.

Wien den 14ten August 1862.

350 f ö W Franz Dobyaschofsky.

- [8] Účet adresovaný kardinálu Bedřichu Fürstenbergovi ze dne 14. srpna 1862 od malíře Franze Josefa Dobyaschofského týkající se nedochovaného obrazu Sv. Jana Sarkandera.

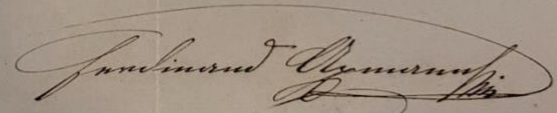
17.	27.	Drum Lizzant mit Bernia Di.	1000	"	"	"
"	21.	28. Trinkgeld in Hilsheim	7	"	"	"
"	22.	30. Alucopen in Clunizy 5 1/2 bei bornsch Jungill	"	"	25.	"
"	23.	31. Amiran 1 delj in 1 Gytovim	5 64	"	"	"
"	24.	31. Parameter = Marche Hotel et Lampe in Wien 2 Lpft	256.	50	"	"
"	25.	31. drei Kupfer Pipeffern Bild am Kupfer	350.	"	"	"
			897	89	613	50
Summe der Ausgab:			613	50		
			6533	39		

- [9] Záznam v knize příjmů a vydání ze dne 25. března roku 1863 o platbě malíři Franzi Schrotzbergovi za obraz Císařovny.

Der angekauft Gefandigte aufsitigst für
 mit, Sanz San Josef. J. Caricus Fer.
 Dinand Zenner, Zwisfundant Gildau
 Offon. Wäp. von Daman Gmptlesan Gm.
 San, San Josefwindigstau Janen Fürst
 Erbischof von Olmütz, Friedrich Rane,
 grafen zu Fürstenberg, für yamulten zwei
 Bildenbildern, und zwar: J. Johann u. Na.
 yomück und J. Edel Tragedie, aufstehen
 zu haben. Der Gefandigte aufstet für
 nun aufstetvollstau vank und umgestell
 für für witten Jose Duffallungen.

Wien am 2. November 1865.

- [10] Účet týkající se nákupu nedochovaných obrazů Sv. Jan Nepomucký a Sv. Jiljí od Ferdinanda Zennera ze dne 11. listopadu roku 1865.

[11] Franz Eybl, *Podobizna arcivévody rakouského, biskupa Leopolda Viléma*, 1867, olej, plátno, 142 × 111 cm, Arcidiecézní muzeum Kroměříž, inv. č. KE 871, O 14.
Foto: Zdeněk Sodoma (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).

Prosince 10.	früher für die Hof- und Hofhaltung	75.	"	"	"
Prosince 20.	dem Lippert für die Hofhaltung; Betrag 1000 fl. 500 kr.	110	"	1000.	"
Prosince 20.	Portrait vom Erzherzog Leopold k. u. Lippert	300.	"	"	"
Prosince 21.	Abonnement für die Hofhaltung	72.	"	"	"
Prosince 22.	für 1000 fl. dem Lippert	581.	"	"	"
Prosince 23.	für die Hofhaltung	86.	"	"	"

[12] Záznam v knize příjmů a vydání z 20. listopadu roku 1867 o vyplacení částky za *Podobiznu arcivévody rakouského, biskupa Leopolda Viléma* od malíře Franze Eybla (detail).

Rechnung

für S. Eminenz und k. k. Hofkammer
 Herrn Fürstbischof von Olmütz Friedrich-Leopold
 von Fürstenberg d. s.

für ein Bild des Erzherzogs Leopold
 Wilhelm, kopiert von Pagan d. 300 f.
 für die besagte Bilder, Verzierung,
 und Uebersetzung d. s. selben zum
 Belvedere in der Fürstlich. Palais 74 -

in Summe 307 f. 10.

v. s. reichumst. pr. G. v. W.

Wien am 15. Oktober 1867.

k. k. Hofkammer
 Franz Eybl

Franz Eybl
 k. k. Hofkammer
 Buchhalter v. s.

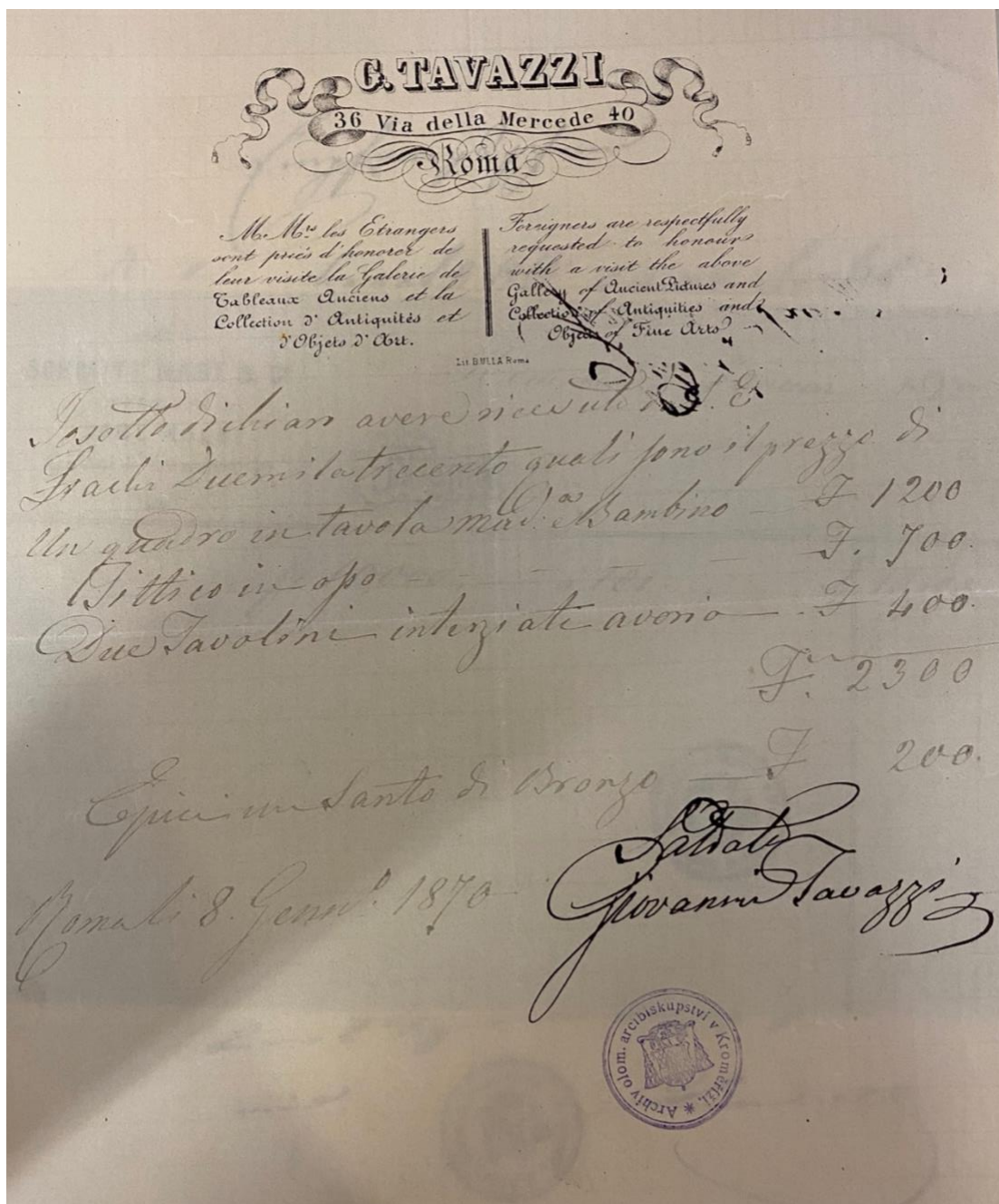

291

[13] Účet malíře Franze Eybla z 15. října roku 1867 adresovaný kardinálu Bedřichu Fürstenbergovi ohledně nákupu *Podobizny arcivévody rakouského, biskupa Leopolda Viléma.*

[14] Neri di Bicci, *Adorace dítěte*, sedmdesátá až osmdesátá léta 15. století, dřevo, 101,5 × 68,5 cm, Arcidiecézní muzeum Kroměříž, inv. č. KE 3217, O 265.
Foto: Zdeněk Sodoma (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).

[15] Účetní doklad za obraz *Madony s dítětem* od římského obchodníka s uměním Giovanni Tavazziho z 8. ledna 1870.

[16] Jan Kryštof Handke (?),
Sv. Antonín Paduánský, 1773,
olej, plátno, 68 × 47 cm, Muzeum
umění Olomouc, inv. č. O 107.

Foto: Zdeněk Sodoma (fotografie
pochází z archivu Muzea umění
Olomouc).

[17] Jörg Breue st. – dílna, *Nesení
kříže*, okolo 1506, tempera,
smrkové dřevo, 105 × 84 cm,
Arcidiecézní muzeum Kroměříž,
inv. č. KE 3185, O 266.

Foto: Zdeněk Sodoma (fotografie
pochází z archivu Muzea umění
Olomouc).

[18] Franz Eybl, *Kardinál Schrattenbach jako místokrál neapolský*, 1860, olej, plátno, 142 × 111 cm, Arcidiecézní muzeum Kroměříž, inv. č. KE 932, O 19.

Foto: Zdeněk Sodoma (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).

23. April 15.	Grat. Kellogg für England für die Bogen: Duffield	"	"	100.	"
20. April 16.	Rechnung von Luden auf der - (König)	133.	88	"	"
24. April 17.	An Mayer gepudert of Knallmayer für München	100.	"	"	"
25. April 18.	Dinner Kamin in Wien	"	"	20.	"
27. April 19.	Portrait des Kardinal Schrattenbach	300.	"	"	"
27. April 20.	Dann Lippert Verfassung mit Vorz: 38/100# 180ft	44	50	"	"
		6962	38	2746	"
		2746			
	Dinner von Aubyn:	9708	38		

[19] Záznam v knize příjmů a vydání z 27. dubna roku 1870 o vyplacení částky malíři Franzu Eyblovi za portrét *Kardinála Schrattenbacha* (detail).

[20] Franz Eybl, *Biskup Jakob Arnošt z Lichtensteina*, okolo 1860, olej, plátno, 142 × 104 cm, Arcidiecézní muzeum Kroměříž, inv. č. KE 928, O 15.
Foto: Zdeněk Sodoma (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).

Dichiaro io sottoscritto di aver
ricevuto da Sua Eccellenza
Reverendissima Monsignore
Arcivescovo di Olmutz, Lire
Romane Quattrocento ottanta
in pagamento di sei disegni
all'acquarello da me eseguiti,
copie di affreschi esistenti
nella Basilica sotterranea di
S. Clemente.
Liro Lr. 480.
Infede Roma 30 Aprile 1870.
Guglielmo Ewing
Domiciliato in via della Nite
N.º 23. p.º piano.

[21] Dopis malíře Guglielma Ewinga ze dne 30. dubna 1870 adresovaný kardinálu Bedřichu Fürstenbergovi týkající se nákupu souboru akvarelů Sv. Klementa.

[22] Andrea del Sarto, *Disputace o Trojici*, kopie z druhé poloviny 17. století, olej, plátno, 231,5 × 195 cm, Arcibiskupství olomoucké, inv. č. 870.

Foto: Ivo Přeček (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).

July 8.	5.	Diaten Hribek in Fontana pro July	270.	"	"	"
July 8.	6.	Krabčírnou Dřítzou zakoupen 250 a 200 fl.	450.	"	"	"
July 8.	7.	2 große Bildern des Don. Marcella	1500.	"	"	"
July 8.	8.	Ein große 100 Stück für die Mühlwerke	100.	"	"	"
July 10.	9.	von Lichtenow für Mühlwerke 150 fl. für Ditz 120.	270.	"	"	"
July 11.	10.	Hünke von Lapis lazuli in Stein 1. Hälfte	83.	"	"	"

[23] Záznam v knize příjmů a vydání ze dne 8. července 1870 o nákupu dvou velkých obrazů od Dona Marcella – *Korunování trním* a *Disputace o Trojici* (detail).

Roma li 4 del mese di Luglio, anno
milleottocentosettanta

Io sottoscritto, negoziante di pitture antiche in
questa Dominante, dichiaro colla presente scrit-
tura, da avere forza d'istromento pubblico,
di avere ricevuto da S. Altezza Sua e Vostra
Monsign. vescovo principe di Ollmütz, Landgra-
vid di Fürstenberg, per le mani dell' Illmo
e Revmo Don Marcello Massarenti, S. D. G. Ap.
la somma di lire romane millecinquecento
come pagamento primitivo e finale saldo di
no. due pitture antiche, rapp.; uno la corona-
zione di spine, e l'altro no sei santi; da me alla
med. A. Sua serenissima e Vostra venduti e con-
segnati. In fede di che ho firmato la presente
(Dieci Lire romane 1500. mt) *H. Bedrich*

[24] Dopis z 4. července 1870 týkající se koupě obrazů Korunování trním a Disputace o Trojici kardinálem Bedřichem Fürstenbergem.

[25] Giovanni Battista Gaulli zv. Baciccio, *Korunování trním*, po 1685, olej, plátno, 269,5 × 197 cm, Arcibiskupství olomoucké, inv. č. 2562.
Foto: Ivo Přeček (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).

- [26] Leopold Kupelwieser,
Podobenství o pleveli mezi pšenici, 1846, olej, plátno,
42 × 42 cm, Arcibiskupství
olomoucké, inv. č. II.3C1-2418.
Foto: Markéta Lehečková
(fotografie pochází z archivu
Muzea umění Olomouc).

- [27] Josef Zelený, *Kardinál František z Dietrichsteina*, 1868, olej, plátno, 142 × 111 cm, Arcidiecézní muzeum Kroměříž, inv. č. KE 936, O 23.
Foto: Zdeněk Sodoma (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).

[28] Josef Kriesten, *Srce Ježíšovo*, 1858, olej, plátno, 91 × 53 cm, Arcibiskupství olomoucké, inv. č. II.3C1-2427.

Foto: Markéta Lehečková (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).

[29] Josef Kriesten, *Srce Mariino*, 1858, olej, plátno, 91 × 53 cm, Arcibiskupství olomoucké, inv. č. II.3C1-2428.

Foto: Markéta Lehečková (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).

Post.-Nro.	Gegenstand	Bestand Ende December	Im Jahre			Im Jahre			Im Jahre			
			Neu angeschafft	Abgenutzt	Bestand Ende Dec.	Neu angeschafft	Abgenutzt	Bestand Ende Dec.	Neu angeschafft	Abgenutzt	Bestand Ende Dec.	
	(4.) Musikzimmer											
	Tisch Leinwand	1										
	Figurmodell des Domab	1										
	Cuppler geschloß	7										
	Aufkleberdrucker	1										
	Kalenderdrucker	1										
	Glasdrucker mit ^{mit Dampf} Hand	1										
	Handdrucker mit Rollen	1										
	Handspiegel	1										
	Rahmenaufsätze	2										
	Bilder Herz Jesu u. Herz Mariae	2										
	Bilder Jesu + Opferrer v. Guff. Gnaden	5										
	Gemäldebilder von den 8 ^{ten} 1892	2										
	ofen Rahmen Card. Rudoef	1										
	St. Carolus Borromeus	1										
	Mitteltisch v. Prof. Guff. G.	1										
	Kleinere Bilder in Holzrahmen	14										
	gezeichnete Rahmen mit Wappenstein	1										
	Wappenstein aus Holz	2										
	Wandkerl mit Gips	2										
	Contraalt	1										
	Violoncello	2										
	Violinen	2										
	Flügelhorn	2										
	Oboen	2										
	Kontrabaß	1										
	Mittelpfeife	2 ⁴										
	Cuppler aus Holz, 1/2 Franz	1										
	Leinwandmalerei	2										
	Spucknapf	1										
	Kleine Wandspiegel	52										
	Reinigungs- u. Gipsarbeiten	1										
	Groß Statuetten	3										
	Wandspiegel	1										
	Groß Wandmalerei	2										

[30] Záznam v inventáři olomoucké rezidence z roku 1900 k obrazům *Srdce Mariino* a *Srdce Ježíšovo* umístěných v „Musikzimmer“.

[31] Antonín Lhota, *Křest Bořivojův*, 1861, olej, plátno, 57 × 68 cm, Arcibiskupství olomoucké, inv. č. II.3C1-1891.

Foto: Markéta Lehečková (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).

[32] Scipione Pulzone zv. Gaetano, *Podobizna papeže Pia V.*, okolo 1570, olej, plátno, 134,5 × 104 cm, Arcibiskupství olomoucké, inv. č. 2569.

Foto: Markéta Lehečková (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).

[33] Robert van den Hoecke (?), *Noční požár*, po 1650, olej, dubové dřevo, 22 × 17,5 cm, Arcibiskupství olomoucké, inv. č. 358.

Foto: Ivo Přeček (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).

[34] Anton Einsle, *Portrét mladého císaře Františka Josefa I.*, 1854, olej, plátno, 254 × 163 cm, Arcibiskupství olomoucké, inv. č. II.3C1-1495.

Foto: Markéta Lehečková (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).

[35] Anton Einsle, *František Josef I.*, 1864, olej, plátno, 254 × 163 cm, Arcidiecézní muzeum Kroměříž, inv. č. KE 870, O 10.

Foto: Zdeněk Sodoma (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).

[36] Anton Einsle, *Císařovna Alžběta*, 1856, olej, plátno, 116 × 94 cm, Arcidiecézní muzeum Kroměříž, inv. č. KE 869, O 9.

Foto: Zdeněk Sodoma (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).

[37] Neznámý malíř, *Portrét pražského arcibiskupa kardinála Bedřicha knížete Schwarzenberga*, po roce 1850, olej, plátno, 77 × 62 cm, Arcibiskupství olomoucké, inv. č. II.3C1-2389.
Foto: Markéta Lehečková (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).

[38] Italský malíř konce 16. století, *Madona s dítětem, malým sv. Janem Křtitelem a dvěma anděly*, olej, plátno, 115,5 × 96 cm, Arcibiskupství olomoucké, inv. č. nezjištěno.
Foto: Ivo Přeček (fotografie pochází z archivu Muzea umění Olomouc).

Rechnung
für
Seiner Durchlaucht Friedrich Landgraf v. Fürstenberg
Fürstbischof von Olmütz

Ueber:

Ein Originalgemälde von Just Schnyder „Pilatus“	O.H. fl. 100.
Ein Ditto „Pamallo „Spinnerin am Brau“	„ 100.
Drei Ditto „Hermanstädter - Landschaften zu 2“	„ 250.

Summa fl. 450.

Dankend quittirt von

Carl Todocus Mejer
Kunsthändler

Wien Hährnthnering N: 13.
Für Saison in Carlsbad.

Carlsbad am 7 Sept. 1877.

[39] Účet ze 7. září 1877 za nákup čtyř obrazů od vídeňského obchodníka s uměním Carla Meyera.

Mobilar-Inventarium.

Pag. 10

Post-Nro.	Benennung des Gegenstandes	Bestand Ende Dezember 1885.	Empfang				Ausgabe				Bleibt Bestand Ende Dezember 1886.	Valor		Be- werthung	
			ut Inven- tar- Jour- nal	ut Geld- Haupt- buch	Anzahl	Summa	ut Inven- tar- Jour- nal	ut Geld- Haupt- buch	Anzahl	Stücke		fl.	kr.	fl.	kr.
			Stücke	Pag./Pst.	Pag./Pst.	Stücke	Pag./Pst.	Pag./Pst.	Stücke	Stücke					
Vorzimmer															
1	Hymenon Tisch	1			1					1					
2	gelbbraune Puffeln	2			2					2					
3	Handlaugen	1			1					1					
4	do sam Jung	3			3					3					
Schloßkapelle															
5	Altes braunes Messingbüchse mit weißem Holz mit gold gezeichneten Figuren	1			1					1					
6	Wappstein aus braunem braunem Messingbüchse	1			1					1					
7	Heinrichs Bild aus weißem Holz	1			1					1					
8	Eintrittsbild braunem Messingbüchse	1			1					1					
9	große Bronzenglocken mit auf dem Altar von Olmütz zugeführt	6			6					6					
10	do Crucifix	1			1					1					
11	große Altarbild von Holz bild Christus am Kreuze mit weißem Gold gezeichneten Figuren aus den Dimensionen 1/2 Fuß hoch übertragen	1			1					1					
12	große Oedeckelkasten zum Aufbewahren der Ornate von Holz	1			1					1					
13	Altarbild	6			6					6					
14	Altarbild	1			1					1					
15	Altarbild	1			1					1					

[40] Záznam z inventáře vyškovského zámku z roku 1886 o obraze Krista na kříži umístěném v kapli.

Mobilar-Inventarium.

Pag. 5

Post-Nro.	Benennung des Gegenstandes	Empfang				Ausgabe				Bleibt Bestand Ende Dezember 1892		Be- werthung			
		Bestand Ende Dezember 1891		ut Inven- tar Jour- nal	ut Geld- Haupt- buch	Anzahl		Summa		ut Inven- tar Jour- nal	ut Geld- Haupt- buch	Anzahl		Stü c k e	
		Stü c k e	Pag. Pat.	Pag. Pat.	Stü c k e	Pag. Pat.	Pag. Pat.	Stü c k e	Pag. Pat.	Pag. Pat.	Stü c k e	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.
	<i>Militärzimmer</i>														
	<i>Überzug</i>														
1.	<i>Bettstätte von weißem Folge gelb angestrichen mit 1 Stroffuchel Stütz güßten</i>	1			1							1			
2.	<i>Bettstätte von braunem Folge gelb angestrichen mit einem Stroffuchel 1 Kuffenmatratze 1 Strohpolster 3 eine ge. Koriste Stuhldecke</i>	1			1							1			
3.	<i>Bett von weißem Kopf gelbem Clüßten 1 Stütz Lüster</i>	1			1							1			
4.	<i>Küßten mit 4 Spillaken</i>	1			1							1			
5.	<i>Hebronnor Saugvorzwei zum Einlegen an die Hände</i>	1			1							1			
6.	<i>Ornament Leinwand</i>	1			1							1			
7.	<i>Leinwandrolle</i>	1			1							1			
8.	<i>Stroffuchel</i>	1			1							1			
	<i>Am Lange</i>														
9.	<i>Polster gelb angestrichen</i>	1			1							1			
10.	<i>Wandlampe in Eisen</i>	1			1							1			
11.	<i>Chrysem Bild mit schwarzer Rahmen 1. Christus am Kreuz</i>	1			1							1			

Olmützer Erzbisthum II. Nr. 23.

[41] Záznam z inventáře mořického zámku z roku 1892 o obraze Krista na kříži umístěném na chodbě.

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Bc. Petr Šíma
Katedra:	Katedra dějin umění
Vedoucí práce:	doc. PhDr. Jana Zapletalová, Ph.D.
Rok obhajoby:	2022

Název práce:	Kardinál Bedřich Egon z Fürstenberga a jeho obrazové akvizice v letech 1854–1873
Název v angličtině:	Cardinal Bedřich Egon von Fürstenberg and his acquisition of paintings over the years 1854–1873
Anotace práce:	<p>Diplomová práce se zabývá osobou olomouckého arcibiskupa a kardinála Bedřicha Egona z Fürstenberga (1813–1892) a jeho obrazovými akvizicemi. Práce je zaměřená na umělecký mecenát v letech 1854–1873, tedy na první polovinu jeho téměř čtyři desetiletí trvajících episkopátu. Těmito obrazovými akvizicemi navázal na sběratelskou tradici svých předchůdců a nemalým dílem přispěl k obohacení arcibiskupské obrazové sbírky. Hlavním zájmem jeho nepříliš oceňované a doposud neprozkoumané akviziční činnosti byli především starší italští umělci, ale rovněž i soudobá tvorba 19. století ovlivněná nazarenismem a historickou malbou. Kromě této činnosti kardinál Bedřich Egon z Fürstenberga značně rozšířil arcibiskupskou knihovnu, sbírku mincí a medailí a věnoval se také budování nových kostelů v olomoucké arcidiecézi. Součástí práce bude badatelská činnost v archivu.</p>
Klíčová slova:	Kardinál Bedřich Egon Fürstenberg, olomoucké arcibiskupství, obrazové akvizice, olomoucká rezidence, zámek Kroměříž, zámek Hukvaldy, obrazová sbírka olomouckého arcibiskupství.
Anotace v angličtině:	The diploma thesis deals with the person of the Archbishop of Olomouc and Cardinal Bedřich Egon of Fürstenberg (1813–1892) and his acquisition of paintings. The work is focused on artistic patronage over the years 1854–1873, in the first half of almost four decades of his episcopate. With these picture acquisitions, he continued the collecting tradition of his predecessors and contributed considerably to the enrichment of the archbishop's paintings collection. The main interest of his

	<p>little-appreciated and hitherto unexplored acquisition activities were mainly older Italian artists, but also contemporary works of the 19th century influenced by Nazareneism and historical painting. In addition to this activity, Cardinal Bedřich Egon of Fürstenberg greatly expanded the archbishop's library, collection of coins and medals, and also devoted himself to building new churches in the Archdiocese of Olomouc. Part of the work will be research activities in the archive.</p>
Klíčová slova v angličtině:	<p>Cardinal Bedřich Egon von Fürstenberg, Archbishopric of Olomouc, acquisition of paintings, Olomouc residence, Chateau Kroměříž, Chateau Hukvaldy, the paintings collection of the Archbishopric of Olomouc</p>
Přílohy vázané v práci:	<p>Vložené CD</p>
Rozsah práce:	<p>177 stran</p>
Jazyk práce:	<p>Čeština</p>